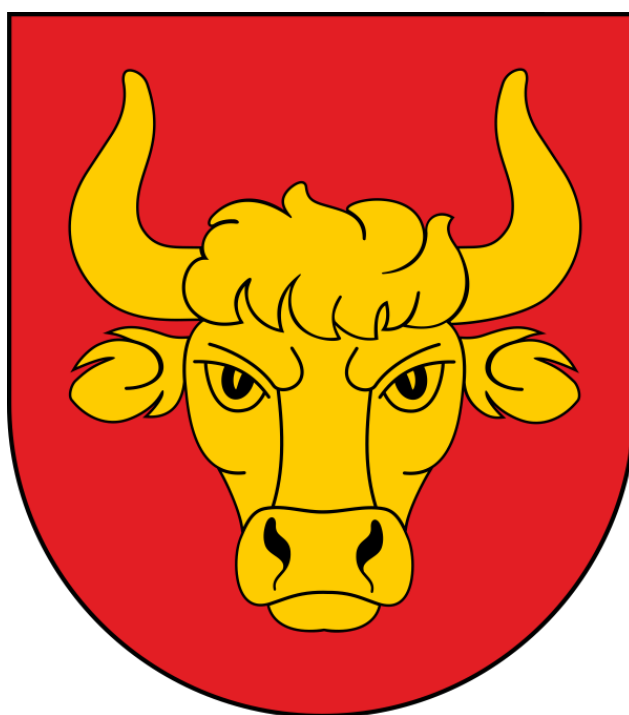

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Tykocin na lata 2023 – 2030

Tykocin, 2023

Spis treści

1.	Wstęp.....	5
2.	Informacje ogólne i historia	6
3.	Ogólna charakterystyka gminy.....	9
3.1.	Obszar społeczny	9
3.2.	Obszar gospodarczy.....	18
3.3.	Infrastruktura	23
3.4.	Środowisko	28
4.	Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy.....	30
4.1.	Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	30
4.2.	Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa.....	33
4.2.1.	Sfera społeczna.....	33
4.2.2.	Sfera gospodarcza	37
4.2.3.	Strefa środowiskowa	40
4.2.4.	Strefa przestrzenno-funkcjonalna.....	42
4.2.5.	Strefa techniczna	45
4.2.6.	Podsumowanie	48
5.	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	49
5.1.	Obszar zdegradowany.....	49
5.2.	Obszar rewitalizacji	51
6.	Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	54
6.1.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	54
6.2.	Potencjał obszaru rewitalizacji	65
7.	Wizja obszaru rewitalizacji	66
8.	Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	67
9.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	68
9.1.	Przedsięwzięcia podstawowe	68
9.2.	Przedsięwzięcia uzupełniające	93
10.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	97
11.	Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji.....	100
12.	Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	103
13.	System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	104
13.1.	Monitoring	104

13.2.	Ewaluacja	108
14.	Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji	109
15.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji.....	111
15.1.	Opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy.....	112
16.	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	113
17.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	114
18.	Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	114
18.1.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	114
18.2.	Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy.....	114
18.3.	Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	114
18.4.	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	114
	Spis rysunków	115
	Spis tabel	115
	Spis wykresów.....	115
	Spis zdjęć.....	116

Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzenne obszaru rewitalizacji

1. Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji stanowi kluczowy dokument strategiczny, który odgrywa istotną rolę w kierowaniu procesem rozwoju obszarów gminy, które znajdują się w stanie kryzysowym ze względu na różnorodne problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Jest to narzędzie umożliwiające planowanie i realizację długoterminowego procesu rewitalizacji w sposób spójny, skoordynowany i dostosowany do potrzeb oraz oczekiwań wszystkich zainteresowanych stron.

Gminny Program Rewitalizacji pozwala na skupienie uwagi na obszarach, które wymagają szczególnego wsparcia i działań naprawczych, aby poprawić ich stan oraz jakość życia mieszkańców. W ramach tego dokumentu określone są cele, priorytety i działania, które mają na celu ożywienie, odnowienie i unowocześnienie wskazanych obszarów.

Jednym z kluczowych aspektów Gminnego Programu Rewitalizacji jest integracja działań różnych sektorów, takich jak społeczność lokalna, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, i władze lokalne. Dzięki temu możliwe jest skierowanie zasobów i wysiłku w efektywny sposób, zapewniając, że działania podejmowane w ramach rewitalizacji są spójne i wzajemnie uzupełniające się.

Program uwzględnia także perspektywę środowiskową, mając na celu zrównoważony rozwój obszarów gminy, minimalizację negatywnego wpływu na środowisko naturalne oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Przestrzenno-funkcjonalne i techniczne aspekty są analizowane i uwzględniane, aby zapewnić odpowiednie warunki życia i działalności na obszarach objętych programem.

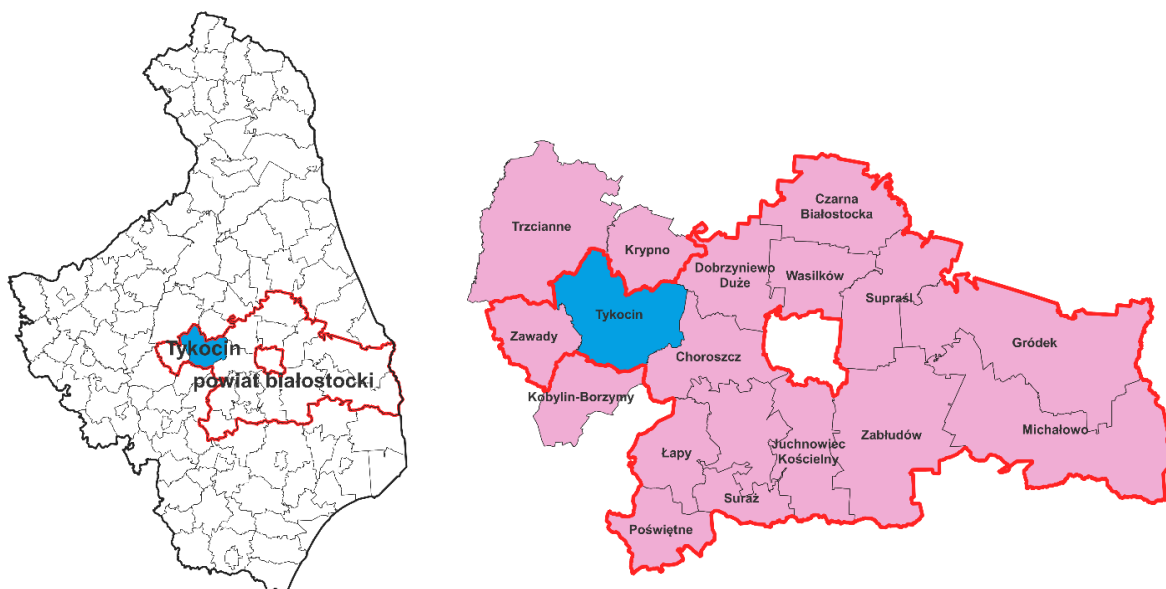
W rezultacie, Gminny Program Rewitalizacji staje się narzędziem skoncentrowanym na budowaniu lepszej przyszłości. Dzięki współpracy i zaangażowaniu różnych interesariuszy, program ten pomaga stworzyć bardziej atrakcyjne i zrównoważone środowisko, z którego korzystają zarówno mieszkańcy, jak i lokalna gospodarka, przyczyniając się do długotrwałego rozwoju i poprawy jakości życia.

2. Informacje ogólne i historia

W układzie administracyjnym gmina Tykocin położona jest w zachodniej części powiatu białostockiego oraz środkowej części województwa podlaskiego i graniczy: od północnego – zachodu z gminą Trzcianne, od zachodu z gminą Zawady, od południa z gminą Kobylin Borzymy, od południowego – wschodu z gminą Choroszcz, od wschodu z gminą Dobrzyniewo Duże i od północy z gminą Krypno.

Przez gminę przebiega ważny szlak komunikacyjny - droga nr S8 Warszawa – Białystok. Ze względu na swoje malownicze położenie, długość rzek ok. 38 km i ok. 139 ha starorzeczy, a także na wielkie bogactwo flory i fauny, teren ten nadaje się do uprawiania turystyki. Szczególnie ciekawe pod względem turystycznym są okolice Tykocina, ponieważ zachowało się tam do dziś wiele cennych zabytków.

Rysunek 1. Położenie gminy Tykocin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Tabela 1. Podstawowe informacje o gminie

województwo	podlaskie
powiat	białostocki
powierzchnia gminy	20 736 ha
użytki rolne	64,9 %
użytki leśne	26,6 %
liczba sołectw	31
siedziba gminy	Tykocin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych (BDL)

Rys historyczny

Historia miasta i gminy Tykocin jest niezwykle bogata i związana z wieloma ważnymi wydarzeniami. Tykocin to jedno z najstarszych miast w województwie podlaskim.

Miasto zostało lokowane na prawie chełmińskim przez księcia mazowieckiego Janusza I w 1425 r. W tym samym roku Wielki Książę Litewski Witold przyłączył je do Litwy i zmienił prawo chełmińskie na prawo magdeburskie. Pierwszym wójtem - organizatorem Tykocina, był szlachcic łomżyński Piotr z Gumowa. Przez ponad 100 lat miasto i okoliczne ziemie należały do litewskiego rodu Gasztołdów. Pod opieką tego rodu prowadzono akcję kolonizacyjną, założono parafię katolicką i prawosławną, zbudowano pierwszy kościół i cerkiew oraz kościół i klasztor franciszkanów obserwantów - bernardynów.

Do Tykocina przybywali osadnicy z Mazowsza i Litwy: Polacy, Rusini, Litwini oraz Tatarzy. W 1522 r. Olbracht Gasztołd - wojewoda trocki, sprowadził tu z Grodna 10 rodzin żydowskich i stworzył warunki do powstania samodzielnej, autonomicznej gminy żydowskiej. Z biegiem czasu stała się ona jedną z najznacniejszych i najbardziej wpływowych gmin w Rzeczypospolitej.

W 1542 r. Tykocin i okoliczne dobra przeszły na własność króla Zygmunta Augusta. Przez okres kolejnych stu lat Tykocin był ośrodkiem administracji dóbr królewskich - starostwa i leśnictwa. W tym czasie miasto przeżywało swój złoty wiek. Rozwijało się rzemiosło i handel oraz gospodarka rolna. Szerokie międzynarodowe kontakty handlowe drogą wodną i drogami lądowymi, zapewniały mieszkańcom dostatnie życie.

W połowie XVI w. król Zygmunt August zbudował na wyspie rzecznej obronny, renesansowy zamek, w którym umieścił swój prywatny skarbiec i bibliotekę, a także urządził wielki państwowy arsenał. Tykociński zamek, zbudowany na planie rombu, z czterema basztami na narożach, otoczony bastionowymi fortyfikacjami, zabezpieczony bagnami i rozlewiskami Narwi, był w XVI i XVII stuleciu jedną z najpotężniejszych twierdz nizinnych w Polsce. Zamek odegrał ważną rolę w czasie potopu szwedzkiego. Do literatury pięknej przeszedł, zamieszczony w Trylogii Henryka Sienkiewicza, opis odbicia zamku z rąk Radziwiłłów i Szwedów przez wojska polskie w 1657 roku.

W 1569 r. wraz z całym województwem podlaskim Tykocin wcielono do Korony, w której pozostał do upadku Rzeczypospolitej w 1795 roku.

W 1659 r. król Jan Kazimierz nadał Tykocin i całe starostwo hetmanowi Stefanowi Czarnieckiemu za zasługi w rozgromieniu Szwedów. W 1661 nadanie to zatwierdziła konstytucja sejmowa. Po Stefanie Czarnieckim dobra tykocińskie przypadły na własność rodzinie Branickich herbu Gryf, za sprawą małżeństwa córki hetmana Aleksandry Katarzyny z Janem Klemensem Branickim starostą chęcińskim. Odtąd, aż do upadku Rzeczypospolitej, Tykocin i okoliczne dobra należały do rodu Branickich - Gryfitów.

W połowie XVIII w. hetman wielki korony Jan Klemens Branicki, ostatni z rodu, przebudował miasto, nadając mu barokowy kształt, zachowany do dziś. Za czasów tego dziedzica Tykocin przeżywał nowe odrodzenie, jako ważny w regionie ośrodek religijny, kulturalny i gospodarczy. Po trzecim rozbiórze Polski w 1795 r. Tykocin włączono do zaboru pruskiego. Miasto należało do Departamentu Białostockiego Prus Nowowschodnich. W latach 1807-1815 znajdował się w granicach Księstwa Warszawskiego, a następnie od 1815 r. Królestwa Polskiego.

Okres zaborów położył się cieniem na historii Tykocina, którego status spadł do małego przygranicznego miasteczka. Wojny i powstania narodowe odcisnęły tu swoje ślady. W czasie Powstania Listopadowego 22 maja 1831 r. rozegrała się tu zwycięska bitwa głównych sił polskich z oddziałami gwardii cesarskiej. Po powstaniu styczniowym 1863 r. władze carskie w ramach represji dokonały kasaty dwóch zgromadzeń zakonnych: misjonarzy i bernardynów, konfiskując ich majątek.

Po odzyskaniu niepodległości Tykocin wszedł w skład województwa białostockiego. W czasie II wojny światowej Tykocin był pod okupacją sowiecką i później niemiecką. Ludność dotknęły deportacje w głąb ZSRR. Na początku okupacji niemieckiej w 1941 specjalne niemieckie oddziały przeprowadziły w dniach 25 i 26 sierpnia zagładę tykocińskich Żydów. Zbrodni dokonano w pobliskim lesie pod wsią Łopuchowo. Zamordowano ok. 2500 osób z istniejącej tu społeczności żydowskiej. Pod koniec okupacji 27 maja 1944 r. władze niemieckie przeprowadziły wywózkę do obozów koncentracyjnych ludności polskiej. Do obozów trafiło ok. 400 osób. Znaczna część z nich zginęła. U progu końca wojny Tykocin był miastem prawie całkowicie wyludnionym. Okres II wojny światowej zaznaczył się spustoszeniem zabytkowej zabudowy starej dzielnicy żydowskiej. Po wojnie Tykocin utracił prawa miejskie, stając się wsią. Dopiero w 1993 r. rząd Hanny Suchockiej przywrócił dawne prawa miejskie¹.

¹ Strategia Rozwoju gminy Tykocin na lata 2015-2020.

3. Ogólna charakterystyka gminy

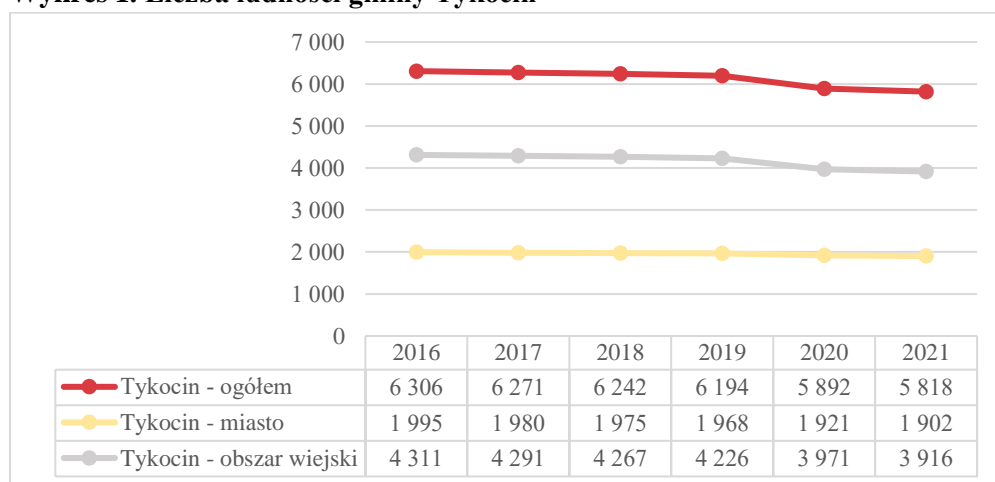
3.1. Obszar społeczny

Demografia

Procesy demograficzne zachodzące w społeczności lokalnej mają znaczący i wymierny wpływ na poziom potencjału społeczno-ekonomicznego jednostek terytorialnych. Zarówno dla całego kraju, jak i poszczególnych jednostek terytorialnych, zmiany demograficzne stanowią jedno z najpoważniejszych wyzwań w najbliższych latach. Te wyzwania wiążą się przede wszystkim z dużymi przepływami migracji zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz kraju, niskim przyrostem naturalnym oraz spadkiem dzietności, co powoduje proces starzenia się społeczeństwa. Zmiany demograficzne w skali gminy mają bezpośredni wpływ na popyt na usługi komunalne i komercyjne.

W 2021 roku liczba ludności w gminie Tykocin wyniosła 5 818 osób, z czego 1 902 osoby zamieszkiwały w mieście Tykocin, a 3 916 osób na obszarze wiejskim gminy. Zauważalny jest stały i roczny spadek liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2016, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 553 osoby (8,6%).

Wykres 1. Liczba ludności gminy Tykocin

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W okresie od 2016 do 2021 roku gęstość zaludnienia w gminie Tykocin pozostawała stabilna. W ostatnim roku analizy, czyli w 2021 roku, wyniosła ona 28 osób na każdy kilometr kwadratowy. Charakterystyczną cechą gminy jest jej niska gęstość zaludnienia. W powiecie białostockim wskaźnik gęstości zaludnienia wyniósł 52 osób na każdy kilometr kwadratowy. Warto zaznaczyć, że gęstość zaludnienia w województwie podlaskim była jeszcze wyższa i w tym samym roku, osiągnęła poziom 57 osób na każdy kilometr kwadratowy.

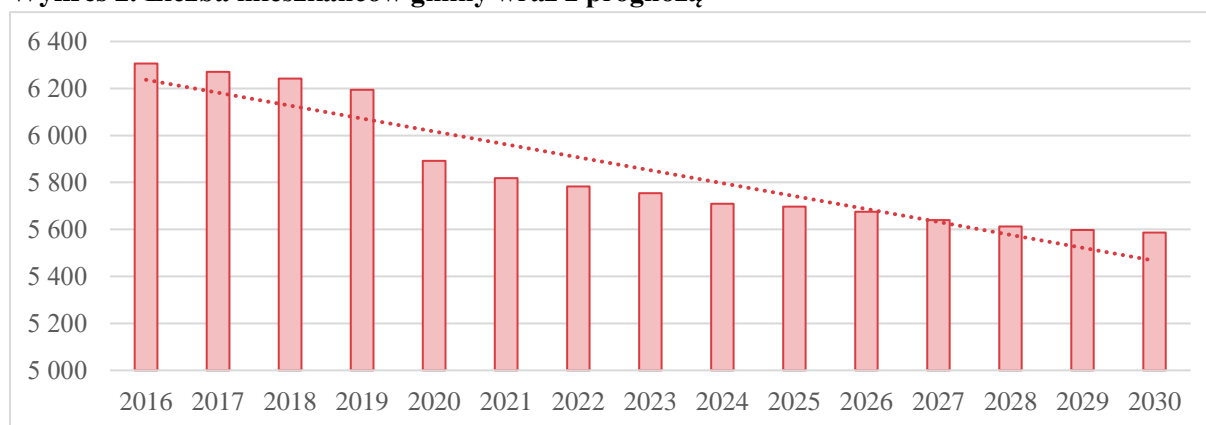
W ciągu ostatnich 6 lat w gminie Tykocin odnotowano ujemny przyrost naturalny. W gminie Tykocin zaobserwowano także tendencję spadkową w saldzie migracji. Natomiast w powiecie białostockim widoczne są wyraźnie dodatnie salda migracji. Związane jest to przede wszystkim z bliskością miasta Białystok, z którego mieszkańcy osiedlają się w sąsiednich gminach. W przypadku gminy Tykocin to zjawisko nie występuje, pomimo stosunkowo bliskiego położenia

do Białegostoku. Gmina Tykocin nie graniczy bezpośrednio z miastem Białystok, znajduje się w odległości około 30 minut drogi samochodem od centrum miasta Białystok do miasta Tykocin.

W roku 2021 ludność w wieku produkcyjnym stanowiła około 60% mieszkańców gminy i była grupą dominującą. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 23%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym 17%. Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym systematycznie, choć powoli, wzrasta w strukturze ludności gminy na przestrzeni ostatnich lat.

Poniżej przedstawiono przewidywaną prognozę liczby ludności w Tykocinie, opartą na danych z GUS oraz własnych założeniach. Zgodnie z prognozą, liczba mieszkańców gminy będzie sukcesywnie maleć w kolejnych latach. Warto zaznaczyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej będzie wzrastał.

Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy wraz z prognozą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Opieka społeczna

Realizacją opieki społecznej w Tykocinie zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), działający zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Obowiązki związane z sferą pomocy społecznej podzielone są na dwa rodzaje: zadania zlecone, które są finansowane z budżetu państwa, oraz zadania własne, finansowane z lokalnego budżetu gminy.

W roku 2021 najczęściej stosowanymi formami pomocy były:

- wsparcie w formie posiłków, realizowane w ramach programu "Posiłek w szkole i domu" – objęło 111 rodzin,
- udzielanie zasiłków okresowych – skorzystało z tego wsparcia 71 rodzin,
- przyznawanie zasiłków stałych – wsparcie to otrzymało 22 rodziny.

Warto zauważyć, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku na każde 10 tysięcy mieszkańców gminy przewyższała średnią dla powiatu oraz województwa podlaskiego. Pomimo tego, można zaobserwować wyraźny spadek liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców na przestrzeni lat. Wskaźnik ten zmniejszył się o ponad 59% od roku 2016.

Wykres 3. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Dane wskazują na dynamiczny spadek skali korzystania z pomocy społecznej w latach 2016 – 2021. W dalszej części dokumentu dokładnie przeanalizowano pomoc świadczona przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie z podziałem na poszczególne sołectwa.

Na terenie gminy działa:

- Dom pomocy społecznej mieszczący się w byłym Klasztorze Bernardynów,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla 20 osób,
- Ośrodek wsparcia dla osób bezdomnych jest między innymi schronisko dla osób bezdomnych,
- Asystent rodziny,
- Klub Senior+.

Oświata

Przedszkolna i żłobki

Na terenie gminy działa jeden żłobek, mieszczący się przy ul. Szkolnej 1 w Tykocinie. W 2022 roku wszystkie 19 dostępne miejsca był zajęte.

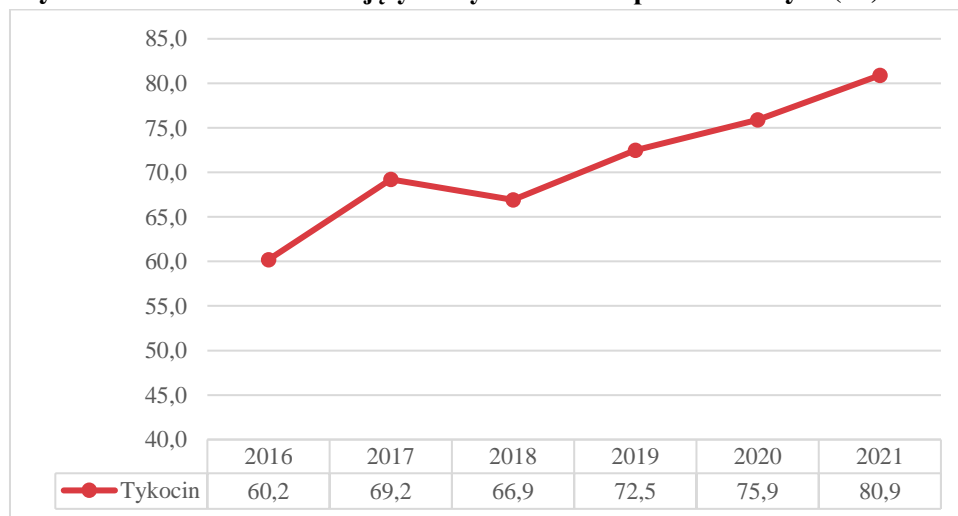
W ciągu roku szkolnego 2020/2021 struktura publicznych przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, zarządzanych przez gminę Tykocin, prezentowała się w sposób następujący:

- Przedszkole w Tykocinie wchodzące w skład Zespołu Szkół i Przedszkola w Tykocinie;
- Oddział Przedszkolny również działający w Zespole Szkół i Przedszkola w Tykocinie;
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Radulach.

Podczas roku szkolnego 2020/2021, liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych na obszarze całej gminy wynosiła 164. Spośród nich, 145 dzieci (czyli ponad 88% populacji dzieci gminy) uczęszczało do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w ramach Zespołu Szkół i Przedszkola w Tykocinie, podlegających zarządowi gminy Tykocin.

Wskaźnik dzieci uczęszczających do przedszkoli w gminie jest niższy niż w skali województwa. W kolejnych latach odnotowuje się wzrost liczby dzieci korzystających z przedszkoli w gminie. W roku 2021 odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli w gminie osiągnął poziom 80,9%.

Wykres 4. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

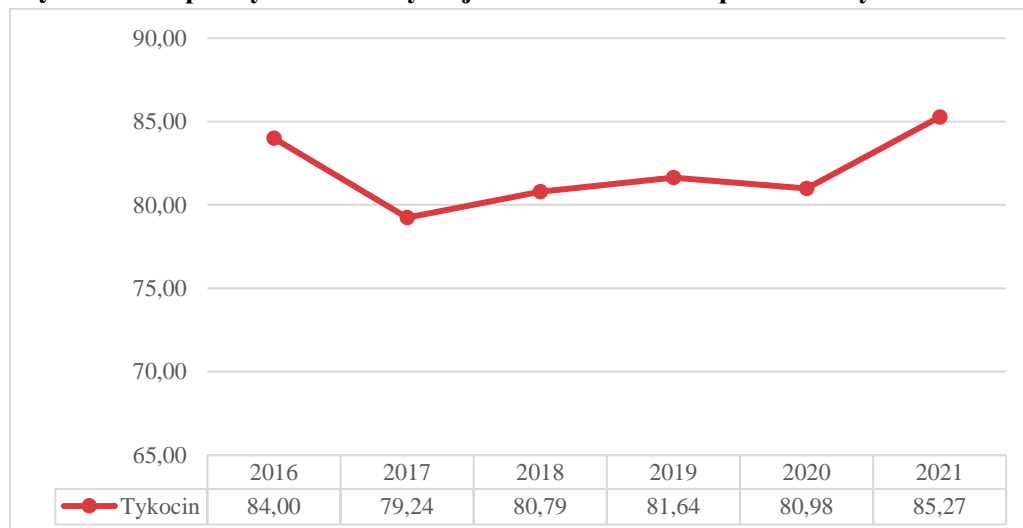
Szkoły podstawowe

Na terenie gminy działają dwie szkoły podstawowe: jedna w Tykocinie oraz druga w Radulach, które łącznie edukują 432 dzieci.

W okresie roku szkolnego 2020/2021 sieć szkół gminnych obejmowała:

- Zespół Szkół i Przedszkole w Tykocinie, w skład którego wchodziły przedszkole oraz szkoła podstawowa z oddziałami zerowymi,
- Szkołę Podstawową w Radulach z oddziałami przedszkolnymi.

W roku 2021 wskaźnik skolaryzacji w odniesieniu do szkół podstawowych w gminie Tykocin wyniósł 85,27%. W ciągu ostatnich lat, ten współczynnik utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Warto dodać, że wskaźnik ten w gminie jest wyższy niż w przypadku powiatu (71,43), jednak nieco niższy niż w całym województwie (93,34).

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Kultura, rekreacja i sport

Na obszarze gminy Tykocin funkcjonuje kilka instytucji kultury m. in.:

- Port Kultury Tykocin,
- Muzeum w Tykocinie, Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku - Wielka Synagoga,
- Gminna Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Glogera w Tykocinie,
- Kino Hetman ul. Jordyka 1, 16-080 Tykocin.

Port Kultury Tykocin

Port Kultury Tykocin, jest jednostką organizacyjną gminy Tykocin, która przygotowuje i realizuje corocznie samodzielnie i we współpracy z innymi instytucjami o zasięgu regionalnym imprezy obejmujące swym zakresem różne dziedziny sztuki. W ramach prowadzonej działalności organizowane są imprezy cykliczne zapewniając mieszkańcom miasta i gminy Tykocin oraz turystom możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym, a także rozrywkę. Celem realizowanych przedsięwzięć jest również integracja społeczności lokalnej oraz krzewienie wiedzy o historii miasta i kultywowanie tradycji.

W Porcie Kultury Tykocin w 2021 roku działały następujące grupy:

- Zespół folklorystyczny Hetmanki,
- Tykocińska Orkiestra Dęta,
- Dziecięco-młodzieżowa sekcja perkusyjna Tykocińskiej Orkiestry Dętej,
- Tykociński Teatr Amatorski,
- Grupa Young Chollerics,
- Ognisko instrumentalistów (nauka gry na pianinie i gitarze),
- Dziecięco-młodzieżowe ognisko wokalne,
- Klub gier planszowych i karcianych,
- Koło wolontariuszy,
- Warsztaty fitness dla dorosłych.

Na terenie gminy organizowane są liczne wydarzenia, w tym imprezy cykliczne m.in.:

- Rekonstrukcja bitwy z 1657 roku – Zdobycie Tykocina,
- Ogólnopolski Tykociński Konkurs Poetycki „O Szablę Hetmana Stefana Czarnieckiego”,
- Dni Tykocina,
- Tykocińska Biesiada Miodowa,
- Pikniki rodzinne w Tykocinie oraz miejscowościach należących do gminy Tykocin.

Obecnie Port Kultury Tykocin w Tykocinie wykorzystuje siedzibę przy ulicy Złotej 2 do działalności kulturalnej, gdzie znajdują się dwie sale dydaktyczne, każda dedykowana dla maksymalnie 20 osób. Ze względu na brak miejsca w budynku przy Złotej 2, część działalności kulturalnej odbywa się poza Portem Kultury. Ośrodek nie dysponuje także miejscem na koncerty i spektakle kameralne, dlatego wydarzenia odbywają się w miejscach, które są akurat dostępne, a nie są w pełni przygotowane na goszczenie przedsięwzięć. Ograniczona powierzchnia przeznaczona na realizację działań kulturowych znacząco ogranicza i utrudnia dalszy rozwój oferty kulturalnej zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Muzeum w Tykocinie

Na terenie gminy działa też Muzeum w Tykocinie, będące oddziałem Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. Zostało utworzone w 1976 roku w budynkach pozostałych po miejscowej gminie żydowskiej: zachowana została XVII-wieczna Wielka Synagoga oraz Wielki Bejt Midrasz, odbudowany po zniszczeniach wojennych. Ze względu na przedwojenną historię Tykocina, który przed II wojną światową był miasteczkiem zamieszkałym w dużej części przez Żydów, do dziś zachowało się wiele śladów życia tej społeczności. Celem działalności Muzeum jest zatem m.in. przekazywanie prawdy o historii i tradycji miasta.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Glogera

Gminna Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Glogera – prowadzona przez gminę Tykocin instytucja kultury. Oprócz działalności statutowej biblioteka organizuje również, we współpracy ze środowiskiem lokalnym, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne dla młodzieży szkolnej, wycieczki do biblioteki dla przedszkolaków, konkursy plastyczne i poetyckie, dyskusje, uroczyste pasowanie na czytelnika. Biblioteka pełni również funkcję centrum informacji turystycznej dla turystów, współpracuje z jednostkami mającymi siedzibę w innych gminach w zakresie organizowania wycieczek do Tykocina.

Stan techniczny obiektów kultury

Stan techniczny obiektów kultury w gminie Tykocin pozostawia wiele do życzenia. Zarówno Port Kultury, jak i Gminna Biblioteka Publiczna, stają w obliczu wyzwań związanych z brakiem odpowiedniej przestrzeni i metrażu, co utrudnia skuteczne prowadzenie swojej działalności statutowej oraz adekwatne prezentowanie cennego księgozbioru. W gminie Tykocin wyraźnie widoczny jest deficyt powierzchni budynków przeznaczonych na cele instytucji kulturalnych.

W obszarze gminy działają również 16 świetlic wiejskich, które pełnią rolę miejsc realizacji różnorodnych działań kulturowo-rekreacyjnych. Ogólnie rzecz biorąc, stan techniczny większości z tych świetlic jest akceptowalny. W ostatnich latach przeprowadzono wiele remontów i modernizacji, co wpłynęło pozytywnie na ich kondycję.

Rekreacja i sport

Tykocin posiada rozwiniętą bazę sportową, dzięki której zarówno młodzież jak i dorośli mieszkańcy mogą spędzać aktywnie czas wolny uczestnicząc w rekreacji i uprawiając różne dyscypliny sportu. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat zmodernizowano następującą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną:

- Budowa Zespołu Boisk sportowych we wsi Radule (2008 rok),
- Budowa Infrastruktury sportowo-turystycznej w Tykocinie - stadion piłkarski z zespołem boisk (2010 rok),
- Budowa Zespołu Boisk sportowych w Stelmachowie gm. Tykocin (2013 rok),
- Budowa Zespołu Boisk we wsi Siekierki (2018 rok).

Pomimo istniejącej już infrastruktury na terenie gminy niezbędna jest stała poprawa oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, m. in.:

- Stadion piłkarski z zespołem boisk w Tykocinie wymaga modernizacji: widowni, bieżni, systemu nawadniającego, wymiana sztucznej murawy, naprawa ścieżek komunikacyjnych, budowa zadaszenia nad kompleksem boisk oraz modernizacja szatni sportowej.
- Zespół boisk w Siekierkach (boisko wielofunkcyjne i z naturalną murawą) – grunt pod boiskiem jest rozłożony nierówno i jest silnie zróżnicowany.
- Sale gimnastyczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Tykocinie – stan zły, ciągi komunikacyjne wymagają remontu, brak dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, brak odpowiedniej wentylacji pomieszczenia, sanitariaty i szatnie wymagają remontu, brak sali pełnowymiarowej ze stanowiskiem komentatorskim umożliwiającą organizację wydarzeń sportowych o skali regionalnej.

W nadchodzących latach, oprócz inwestycji w infrastrukturę sportową, konieczne są działania zmierzające do organizacji wydarzeń i imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym. Istniejąca infrastruktura powinna być również wykorzystywana do promowania zdrowego i aktywnego stylu życia.

Organizacje pozarządowe

W roku 2022 na obszarze gminy Tykocin działało 26 organizacji zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (dane dostarczone przez Ministerstwo Sprawiedliwości). Warto zaznaczyć, że większość stowarzyszeń i fundacji (oprócz klubów sportowych oraz Ochotniczej Straży Pożarnej) ma ściśle związane cele statutowe z obszarem gminy Tykocin. Działalność tych organizacji społecznych jest głównie skoncentrowana na wspieraniu kultury, tradycji i rozwoju samej gminy. To istotny obszar, który stanowi podstawę dla budowania współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz dla wspólnych przedsięwzięć z samą gminą.

Zważywszy na unikalne walory kulturowe, położenie geograficzne i historyczne konteksty gminy, specyfika działań tych stowarzyszeń i fundacji stanowi mocną stronę Tykocina, a jednocześnie otwiera perspektywę na rozwój.

Gmina powinna kontynuować współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz tworzyć dogodne warunki dla powstawania i ewolucji inicjatyw obywatelskich. Wspólna praca może przynieść wiele korzyści dla lokalnej społeczności. Wysoka wartość kulturowa i historyczna, w połączeniu z historią gminy, powinna stanowić zachętę do wspierania aktywnego uczestnictwa obywatelskiego.

Bezpieczeństwo

Za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy odpowiedzialny jest Posterunek Policji w Tykocinie (ul. Stary Rynek 4) oraz Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Posterunek Policji w Tykocinie objęty jest rejonem działania Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku w ramach powiatu białostockiego.

Istotnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest prowadzenie kompleksowych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych. Na terenie gminy Tykocin, na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie utworzony został i funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zakres działań Zespołu określony jest w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Poszczególne zadania realizowane są w ramach grup roboczych.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tykocinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sądu Rejonowego w Białymstoku,
- Posterunku Policji w Tykocinie,
- Oświaty,
- Służby zdrowia,
- Organizacji pozarządowych.

Na terenie gminy Tykocin funkcjonują następujące Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Jednostka OSP Tykocin,
- Jednostka OSP Jeżewo Stare,
- Jednostka OSP Łopuchowo,
- Jednostka OSP Siekierki,
- Jednostka OSP Piaski,
- Jednostka OSP Sawino,
- Jednostka OSP Sierki,
- Jednostka OSP Rzędziany,
- Jednostka OSP Pajewo,

- Jednostka OSP Nieciece,
- Jednostka OSP Saniki,
- Jednostka OSP Radule,

Jednostki OSP Tykocin i OSP Jeżewo Stare należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-gaśniczego.

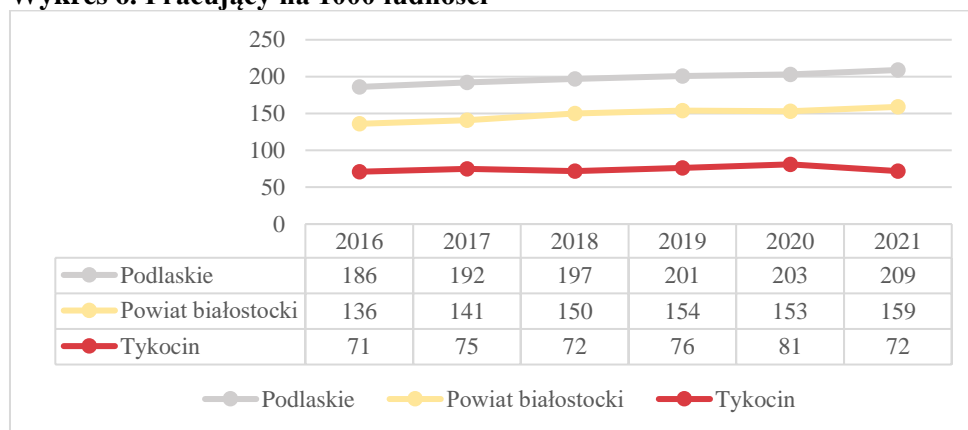
3.2. Obszar gospodarczy

Rynek pracy

Według statystyk udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny, w 2021 roku w obszarze gminy Tykocin aktywnie zatrudnionych było 417 osób. W ciągu ostatnich lat zanotowano spadek liczby pracujących, który wyniósł około 6,5%.

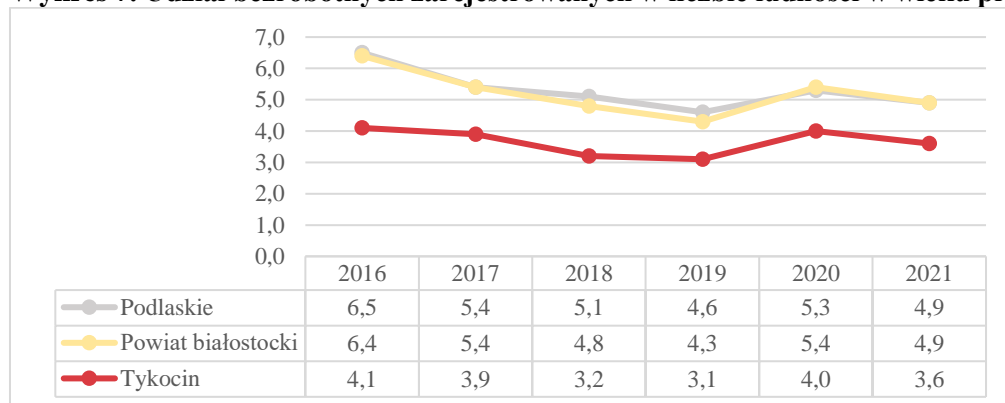
Warto podkreślić, że wskaźnik zatrudnienia na każde 1000 mieszkańców gminy znacząco odbiegał od średnich wartości dla powiatu oraz całego województwa. W 2021 roku liczba pracujących na 1000 mieszkańców w gminie była niższa o połowę od średniej dla powiatu oraz niemal trzykrotnie niższa niż w skali województwa. Przez wiele lat ilość zatrudnionych osób w gminie, przeliczona na 1000 mieszkańców, utrzymywała się na stosunkowo stabilnym poziomie.

Wykres 6. Pracujący na 1000 ludności

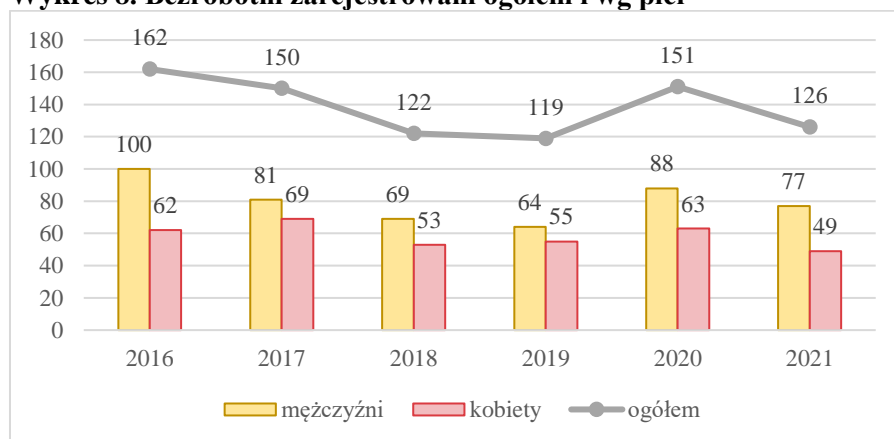
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Istotnym zjawiskiem determinującym sytuację na rynku pracy jest poziom bezrobocia oraz liczba osób bez pracy wśród ludności w wieku produkcyjnym. W gminie Tykocin odsetek bezrobotnych w tej grupie wiekowej w okresie 2016 - 2021 był niższy niż na szczeblu województwa podlaskiego czy powiatu białostockiego. W roku 2021 wskaźnik bezrobocia w gminie Tykocin osiągnął poziom 3,6%, podczas gdy w województwie podlaskim i powiecie białostockim wynosił on 4,9%.

Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Od 2016 roku do 2021 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszała się o 36 osób (22,2%). Wśród osób bezrobotnych dominowali mężczyźni, którzy w 2021 roku stanowili około 61% wszystkich bezrobotnych. W roku 2021 istotną grupę bezrobotnych (70%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły około 32% bezrobotnych.

Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani ogółem i wg płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Działalność gospodarcza

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wyraźny trend wzrostowy dotyczący liczby podmiotów gospodarczych. Od 2016 roku liczba ta zwiększyła się o 64 podmioty, co stanowi wzrost o 19,8%.

Na terenie gminy Tykocin w 2021 roku zarejestrowanych było 387 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 13 w sektorze publicznym (3,3%) i 372 w sektorze prywatnym (96,1%). W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią 81,7% wszystkich podmiotów prywatnych.

Według rodzaju działalności PKD 2007 w roku 2020 najwięcej podmiotów prywatnych działało w branży Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,66%) oraz w Sekcja F – Budownictwo (20,43%).

W dalszej kolejności należy wymienić podmioty z Sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (9,14%) oraz Sekcji M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (6,72%).

Na terenie gminy Tykocin mikroprzedsiębiorstwa stanowią ponad 97% wszystkich podmiotów gospodarczych. Od 2016 roku liczba tych podmiotów zwiększyła się o 12,5% i w 2021 roku działało ich już 322. Natomiast liczba małych i średnich przedsiębiorstw pozostawała prawie bez zmian w ciągu ostatnich lat - w 2021 roku istniało łącznie 8 małych i 2 średnie firmy.

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów na 1000 mieszkańców w gminie Tykocin był niższy niż w pozostałych częściach powiatu i województwa. Niemniej jednak w latach 2016-2021 zanotowano tam najszybszy wzrost tego wskaźnika, wynoszący około 31% (w województwie - 17%, a w powiecie - 20%).

Rolnictwo

Gmina Tykocin jest regionem typowo rolniczym, użytki rolne stanowią około 65% powierzchni gminy, natomiast nieco ponad 26% stanowią lasy. Szczegółowa struktura powierzchni przedstawia poniższa tabela.

W gminie Tykocin rolnictwo stanowi istotną gałąź gospodarki. Powierzchnia gruntów rolnych wynosi ok. 13 460 ha, z czego 7 452 ha to grunty orne. Łąki trwale zajmują w gminie Tykocin powierzchnię 3 019 ha. W strukturze upraw zdecydowanie przeważa uprawa zbóż, mniejsze znaczenie ma uprawa ziemniaków i rzepaku.

Tabela 2. Struktura powierzchni w gminie Tykocin

Lp.	Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
1.	Użytki rolne	13 460	64,9
2.	Lasy	5 525	26,6
3.	Tereny chronione	10	0,1
4.	Wody	257	1,2
5.	Tereny działek rekreacyjnych	10	0,1
6.	Drogi i koleje	667	3,2
7.	Nieużytki	553	2,7
8.	Inne terenu	254	1,2
Razem		20 736	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o ewidencji gruntów, Urząd Miejski w Tykocinie

Na terenie gminy Tykocin nie ma gleb klasy I i II. Większość gruntów ornich zaliczanych jest do klasy bonitacyjnej IVa i IVb, zajmują one obszar 4 153,6 ha (20% powierzchni gminy). Mniej jest gleb klasy IIIa i IIIb, zaledwie 1 325,9 ha (6,4% powierzchni gminy).

Gmina Tykocin posiada dość wysoki wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej o wartości 57,2 pkt. Syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest to suma wskaźników ocen: agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych. Warunki przyrodnicze gminy Tykocin pozwalają na rozwijanie w jej obrębie intensywnej funkcji rolniczej. W 2020 roku na terenie gminy było 832 gospodarstw rolnych, około 15,5% mniej niż

w 2010 roku. Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku udział gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej wynosił 33% i był większy niż w 2010 roku (27%).

Turystyka

Analiza zasobów oraz uwarunkowań wskazuje, że na obszarze gminy Tykocin istnieją dobre warunki dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Do najważniejszych czynników decydujących o tym należy zaliczyć:

- walory kulturowe i historyczne gminy Tykocin,
- zabytkowy układ urbanistyczny i liczne zabytki miasta Tykocina, znaczące dla historii i kultury polskiej i judaistycznej,
- bogate zasoby przyrodnicze i rekreacyjne: duże zalesienie, wysoki udział powierzchni wód otwartych, unikalne w skali Europy tereny bagienne, położenie między dwoma parkami (Narwiański Park Narodowy, Biebrzański Park Narodowy) w pobliżu Puszczy Knyszyńskiej,
- dobrze zachowane, bogate środowisko dziedzictwa historyczno-kulturowego, niezbędne dla rozwoju krajoznawstwa,
- rozszerzoną i wciąż doskonałą bazą turystyki, wypoczynku i gastronomii;
- potencjał w zakresie komunikacji i dostępności dla turystów z uwagi na i przebiegającą przez gminę drogę krajową (trasa S8),
- szlaki turystyczne, na które składają się szlaki: kajakowe, rowerowe, piesze.

Walory środowiska przyrodniczego gminy to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Narwi,
- część Narwiańskiego Parku Narodowego z otuliną,
- część otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego,
- dolina rzeki Nareśl, kompleks Lasu Szelągówka i użytki ekologiczne.

Atrakcją ziemi tykocińskiej są zamek w Tykocinie, zabytkowe kościoły, m.in. zabytkowy Klasztor Ojców Bernardynów, kościół pw. św. Trójcy w Tykocinie, synagoga, dom talmudyczny, alumnat. Na uwagę zasługuje także pomnik Stefana Czarnieckiego, pomnik Orła Białego, cmentarz żydowski, zabytkowy cmentarz parafialny. Na terenie gminy istnieją liczne zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty o charakterze zabytkowym niewpisane do Ewidencji. Obiekty te posiadają walory historyczne i architektoniczne tworzące klimat gminy.

Tykocin ma ogromną, bogatą historię pełną pięknych kart współpracy i rozwoju budowanego dzięki symbiozie i podtrzymywaniu nieustannego dialogu kultury polskiej i żydowskiej. Będąc przez wieki największym na wschód od Wisły ośrodkiem kultury Żydów aszkenazyjskich, Tykocin promieniował na dziesiątki sąsiednich miasteczek i wyznaczał główne kierunki rozwoju. Miasto-port, miasto cadyków i siedziba sądu skupiało uwagę diaspory przez wieki, będąc chlubą całej wielokulturowej Rzeczypospolitej. Ten walor historii miasta jest do dziś obecny poprzez charakterystyczną mieszkańcom miasta otwartość, zamiłowanie do kultury, sztuki i dialogu kultur. Miasto Tykocin jest również bardzo rozpoznawalne w kraju poprzez niezwykłą historię obrony wielokulturowego państwa. Zamek w Tykocinie jest miejscem,

gdzie przed 315 laty, 1 listopada 1705 roku król Polski August II ustanowił najstarsze i najwyższe cywilne polskie odznaczenie państwowe – Order Orła Białego.

Historia i bogactwo kulturowe Tykocina stanowią jedne z największych potencjałów rozwojowych gminy. We wcześniejszych latach gmina podjęła szereg działań mających na celu rozwój potencjału turystycznego, które powinny być kontynuowane w przyszłości. Istotnym elementem jest poprawa stanu technicznego obiektów kultury, w tym wcześniej opisany dostęp do odpowiedniej przestrzeni i metrażu. Ważne jest też dostosowanie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami.

Gmina powinna wspierać inicjatywy gospodarcze, szczególnie związane z turystyką oraz agroturystyką. Łączenie produktów i atrakcji turystycznych z ofertą kulturową i rekreacyjną gminy może przyczynić się do wzrost liczny odwiedzających turystów. Rozwój ścieżek i szlaków edukacyjno-rekreacyjnych wraz organizacją rajdów pieszych i rowerowych może stanowić alternatywę oraz uzupełnienie oferty kulturalnej. Na terenie gminy powinna rozwijać się infrastruktura turystyczne, szczególnie wzdłuż szlaków turystycznych. Gmina powinna kreować nowe produkty turystyczne, bazując na walorach przyrodniczych i kulturowych.

3.3. Infrastruktura

Układ drogowy i transport

Długość sieci drogowej w gminie Tykocin wynosi 476,6 km i składa się z następujących rodzajów dróg:

- drogi krajowe – 19,2 km,
- drogi wojewódzkie – 11,2 km,
- drogi powiatowe – 69,2 km,
- drogi gminne – 377 km.

Przez gminę przebiegają dwie drogi krajowe: DK nr 8 oraz DK nr 64. Droga krajowa nr 64 łączy Piątnicę Poduchowną (k. Łomży) ze Starym Jeżewem (k. Białegostoku). Długość drogi na terenie gminy wynosi 5,8 km. Droga krajowa nr 8 (13,4 km na terenie gminy), należy do podstawowej sieci dróg w kraju. Droga ta została w 2012 roku zmodernizowana do parametrów dwujezdniowej drogi ekspresowej. Wraz z modernizacją powstała niezbędna infrastruktura techniczna, w tym: węzeł drogowy „Tykocin”, droga autobusowa z zatokami autobusowymi i wiatami przystankowymi, przejazdy gospodarcze dla zapewnienia komunikacji lokalnej, przejście dla zwierząt.

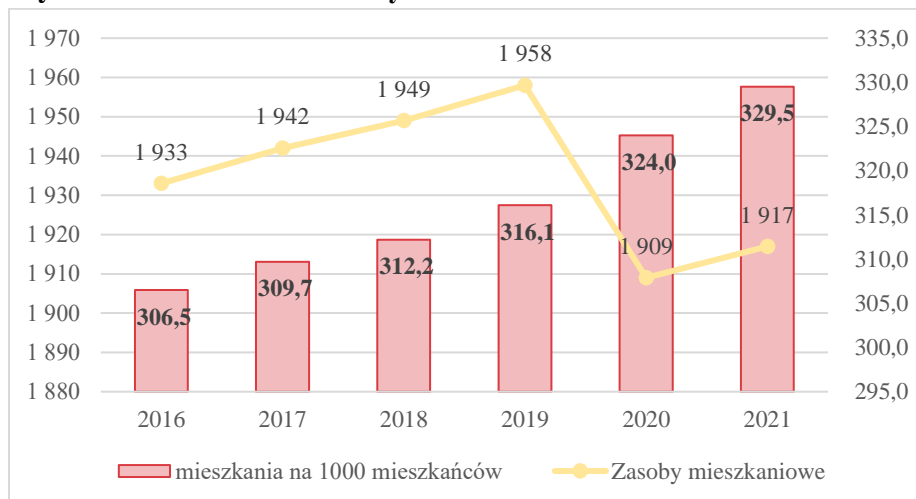
Drogi powiatowe na obszarze gminy Tykocin są w większości drogami o twardej nawierzchni (61,9 km). Jedynie 7,3 km stanowią drogi gruntowe. Dróg powiatowych miejskich jest 8,3 km. Ulice miejskie zaliczone do dróg powiatowych to ulica: Holendry, 11-go Listopada, Ogrodowa. Dróg powiatowych wiejskich jest 60,9 km.

Gmina zarządza drogami o łącznej długości 377 km. W ostatnich latach część z nich została zmodernizowana, niemniej jednak ciągle w tym zakresie są jeszcze duże potrzeby. Aktualny układ komunikacyjny gminy Tykocin jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Zastrzeżenia natomiast może budzić niedostosowanie sieci dróg (na wielu odcinkach) do obecnych standardów technicznych i wymogów ruchu (wąskie drogi, nieutwardzona nawierzchnia, zły stan techniczny nawierzchni).

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Na terenie gminy w 2021 roku było 1 917 mieszkań. W gminie przypada 329,5 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Wykres 9. Zasób mieszkaniowy

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Na początku 2021 r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował następujące mieszkania:

Tabela 3. Mieszkania komunalne na terenie gminy

Lp.	Adres	Liczba mieszkań
1.	ul. Choroszczańska 11	6
2.	ul. Choroszczańska 11a	6
3.	ul. Kaczorowska 2	2
4.	ul. Kaczorowska 5	1
5.	ul. Kaczorowska 7	1
6.	ul. Kozia 1	4
7.	ul. Piłsudskiego 22	4
8.	ul. Piłsudskiego 23	3
9.	ul. Piłsudskiego 25	6
10.	ul. Piłsudskiego 27	2
11.	ul. Piłsudskiego 35	1
12.	ul. Wiesiołowskiego 9	1
13.	ul. Złota 4	1
14.	ul. Browarna 2	1
15.	ul. Kochanowskiego 1	1
16.	Jeżewo Stare 70	1
17.	Łaziuki 23A	1
18.	Radule 88, 87a	4
19.	Stelmachowo 7	1
	SUMA:	46

Źródło: Raport o stanie gminy Tykocin w roku 2020

Łącznie w zasobie gminy na dzień 31 grudnia 2021 r., było 47 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na koniec roku 2021 wynosiła 38,97 m².

Siec wodociągowa

W gminie Tykocin istnieje 7 stacji wodociągowych stanowiących własność gminy Tykocin, a eksploatowanych przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Tykocinie, znajdujących się w miejscowościach:

- Miejskie ujęcie wody w Tykocinie, zaopatrujące w wodę miasto Tykocin, składa się z dwóch studni wierconych położonych na terenie stacji wodociągowej: SW – 1 o głębokości 108 m, SW-2 o głębokości 68 m.
- Wodociąg wiejski w Bagienkach, zaopatruje w wodę 5 miejscowości w gminie: Bagienki, Dobki, Siekierki, Rzędziany, Sawino, oraz wieś Babino w gm. Choroszcz. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych o głębokości 63,0 m ujmujących pierwszy użytkowy poziom czwartorzędowego piętra wodonośnego.
- Wodociąg wiejski Jeżewo Stare, zaopatruje w wodę 4 wsie: Jeżewo Stare, Jeżewo Nowe, Kapice-Lipniki, Kapice Stare oraz kol. Stelmachowo. Ujęcie wody składa się ze studni wierconej SW-1, zlokalizowanej w granicach wygradzonego terenu stacji wodociągowej, o głębokości 54 m.
- Wodociąg Stelmachowo, zaopatruje w wodę wieś Stelmachowo. Wodociąg został przyjęty przez Gminę Tykocin od stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych w Stelmachowie i pełni rolę wodociągu wiejskiego. Ujęcie składa się z dwóch studni wierconych: SW-1 o głębokości 77m.
- Wodociąg wiejski Saniki, zaopatruje w wodę 3 wsie: Saniki, Lipinki i Popowlany. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych znajdujących się w obrębie wygradzonego terenu stacji wodociągowej. Studnie SW-1 i SW-2 o głębokości odpowiednio 50m i 50,7 m.
- Wodociąg wiejski Sierki, zaopatruje w wodę 5 wsi: Sierki, Broniszewo, Łopuchowo, Hermany, Niciece i kol. Tykocin. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych zlokalizowanych na wygradzonym terenie stacji wodociągowej: SW-1 (awaryjna) o głębokości 72 m.
- Wodociąg wiejski Pajewo, zaopatruje w wodę 2 wsie: Pajewo i Radula. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych położonych w obrębie terenu stacji wodociągowej: SW-1 i SW-2 o głębokości po 60m.

W 10 wsiach: Kiślaki, Krosno, Leśniki, Łaziuki, Łazy Duże, Łazy Małe, Piaski, Słomianka, Tatary i Żuki mieszkańcy zaopatrują się w wodę z ujęć lokalnych i studni kopalnych.

Całkowita długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wynosi 104,00 km.

Liczba osób korzystających z sieci wodociągowych na przestrzeni analizowanych lat pozostaje w gminie na podobnym poziomie około 83,8% ogółu ludności. Na terenie miasta Tykocin około 99,9% ogółu mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, natomiast na obszarach wiejskich około 76,2%.

Sieć kanalizacyjna

Na obszarze gminy Tykocin działają dwie oczyszczalnie ścieków, które łącznie posiadają zdolność przetwarzania 530 m³ ścieków na dobę. Pierwsza z nich to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna zlokalizowana w Tykocinie, natomiast druga to oczyszczalnia biologiczna mieszcząca się w Stelmachowie.

Z sieci kanalizacyjnej w całej gminie korzysta około 22,2% ogółu ludności, poziom ten utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat. Widoczna jest istotna różnica między miastem Tykocin, gdzie około 68% mieszkańców jest podłączonych do kanalizacji, a obszarami wiejskimi, gdzie korzysta z niej zaledwie 0,7% ludności.

W większości miejscowości na terenie gminy nie ma scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej. Tutaj ścieki kierowane są do lokalnych urządzeń (takich jak zbiorniki szczelne czy suche ustępy) i później przewożone do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Tykocinie.

Infrastruktura energetyczna i gazowa

Źródłem zasilania w energię elektryczną gminy jest stacja transformatorowo – rozdzielcza RPZ 110/15kV w Jeżewie, zasilana linią WM 110kV GPZ Białystok – Jeżewo – Wizna – Łomża. Istniejące źródło w pełni pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej gminy. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 109 stacji transformatorowych, w tym w mieście Tykocin 10. Sieć SM 15kV i NM na terenie całej gminy ma zróżnicowany stan techniczny.

W ostatnich latach gmina realizowała liczne projekty związane z odnawialnymi źródłami energii, w tym między innymi:

Panele fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej/jednostkach komunalnych:

- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Tykocinie – 39,96 kWp,
- Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Tykocinie - 27,75 kWp,
- SUW w Jeżewie Starym - 19,98 kWp,
- SUW w Tykocinie - 39,96 kWp,
- SUW w Sierkach - 39,96 kWp,
- SUW w Bagienkach - 16,65 kWp.

Zrealizowane w ramach projektu pn.: „Wdrożenie rozwiązań z zastosowaniem OZE w Gminie Tykocin” dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

56 instalacji fotowoltaicznych (19 instalacji na terenie miasta Tykocin, 37 instalacji na obszarze wiejskim). Zrealizowane w ramach projektu pn.: „Odnawialne źródła energii elektrycznej mieszkańcom gminy Tykocin” dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

21 instalacji kolektorów słonecznych. Zrealizowane w ramach projektu pn.: „Odnawialne źródła energii ciepłej mieszkańcom gminy Tykocin” dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Gmina Tykocin jest niezgazyfikowana.

Gospodarka odpadowa

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.), jednym z zadań gminy jest dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji potencjału technicznego i organizacyjnego gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych funkcjonuje w Tykocinie, przy ul. Holendry. Do PSZOK-u można nieodpłatnie dostarczyć papier – frakcje odpadów w skład której wchodzi odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, szkło - frakcje odpadów w skład której wchodzi odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, metale i tworzywa sztuczne – frakcje w skład których wchodzi odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, oraz bioodpadów a także odpadów niebezpiecznych, przeterminowane leki i chemikalia, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne oraz odpadów tekstyliów i odzieży.

Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów sześciu frakcji odpadów komunalnych:

- papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- metalu,
- tworzywa sztucznego,
- szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- opakowań wielomateriałowych.

3.4. Środowisko

Rzeźba terenu

Gmina Tykocin leży pomiędzy Narwiańskim Parkiem Narodowym, a Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Parki te stanowią jeden z ostatnich obszarów kraju z zachowanymi elementami nieskażonej przyrody, natomiast w warunkach Europy Środkowej są unikatami. Część gminy Tykocin leży w obrębie Narwiańskiego Parku Narodowego charakteryzującego się występowaniem wielu rzadkich i ginących gatunków ptaków, ryb i roślin oraz wyjątkowymi walorami krajoznawczymi. Swoisty układ stosunków hydrologicznych spowodował wytworzenie specyficznego i odmiennego układu warunków ekologicznych w porównaniu z innymi dolinami rzecznyymi. Szczególnie jest tu bogata roślinność bagienna i szuwarowa.

Rzeźbę terenu gminy Tykocin charakteryzują utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Rzeźba terenu posiada kształt pagórkowaty, morenowy. Przez gminę płynie rzeka Narew. Obszar w dolinie Narwi i jej dopływów należy do obszarów o warunkach geologiczno-inżynierskich utrudniających budownictwo.

W gminie Tykocin występują dwa rodzaje złóż kopalnych: są to piaski i żwiry oraz surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego. Eksploatowane są tylko piaski i żwiry, ich zasoby szacowane są na 91 tys. ton, stanowi to zaledwie 0,007% ogółu tego zasobu w województwie podlaskim. Surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego stanowią łatwotopliwe, silnie pęczniejące w trakcie wypalania ropy. Na obszarze gminy Tykocin znajdują się wstępnie rozpoznane, nieeksploatowane złoża ropy, będące jednocześnie jedynym złożem tego typu w województwie podlaskim. Zasoby bilansowe złoża wynoszą łącznie 5 450 tys.m³ i stanowią blisko 2% ogółu surowców ilastych do produkcji kruszywa lekkiego w Polsce. Lokalnie w gminie występują również torfy.

Walory przyrodnicze

Na obszarze gminy Tykocin najwyższą formą ochrony jest Narwiański Park Narodowy wraz z jego otuliną, znajdujący się w południowej części tej gminy. Najważniejszym walorem przyrodniczym Narwiańskiego Parku Narodowego jest unikatowy system rzeki, która płynie na tym obszarze wieloma łączącymi i rozdzielającymi się korytami. Dolina Narwi stanowi także istotne siedlisko dla ptaków wodno-błotnych, pełniąc rolę ważnej ostoji oraz przystanku w ich migracjach. Obszar otuliny pełni funkcję ochronną dla samego parku.

Na obszarze gminy, poza już opisanym Narwiańskim Parkiem Narodowym, znajdują się również tereny o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które objęte są ochroną prawną. Są to:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Narwi".
2. Strefa ochronna - otulina - Biebrzańskiego Parku Narodowego.
3. Rezerwat przyrody "Szelągówka".
4. Użytek ekologiczny ekosystemu bagiennego.

5. Obszary Natura 2000 obejmujące: Ostoja Biebrzańska, Bagienną Dolinę Narwi, Dolinę Biebrzańską, Ostoja Narwiańska PLH200024 oraz Narwiańskie Bagna.
6. Pomniki przyrody:
 - Jesion wyniosły w Stelmachowie,
 - Głaz narzutowy w Sierkach,
 - Głaz narzutowy w Leśnikach,
 - Grupa drzew: dwie lipy drobnolistne, dąb szypułkowy w Rzędzianach,
 - Aleja drzew (144 sztuki) w Stelmachowie.

Warto również podkreślić znaczenie przyrodnicze Kępy Lipnickiej położonej w Dolinie Narwi. Jest to wyjątkowy kompleks przyrodniczy, unikalny w Polsce północno-wschodniej. Składa się z różnych typów grądów i grądzików, oddzielonych zatopionymi obniżeniami z licznymi ramionami, odnogami i starorzeczami. Miejsce to wyróżnia się nie tylko morfologią, florą, fauną, ale również krajobrazem. Ponadto, ciekawym miejscem jest Pentowo, uhonorowane tytułem Europejskiej Wsi Bocianie, gdzie na dachach budynków znajduje się ponad 25 gniazd bocianich.

4. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy

Analiza gminy Tykocin ma na celu wykrycie obszarów w stanie kryzysowym, spowodowanym akumulacją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej z następujących dziedzin: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Badanie obejmuje cały teren gminy, podzielony na ustalone jednostki referencyjne, i opiera się na obiektywnych oraz weryfikowalnych wskaźnikach i metodach badawczych, dostosowanych do specyficznych lokalnych uwarunkowań.

Przeprowadzona analiza stanowi fundament do identyfikacji obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji na terenie gminy.

4.1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodna jest z ustawą o rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym w szczególności związanych z poziomem korzystania z pomocy społecznej, przestępczością, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, a także niskiego poziomu kapitału społecznego, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Obszar zdegradowany został wyznaczony na terenie sołectwa o największej liczbie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk kryzysowych.

W przeprowadzonej delimitacji posłużono się przede wszystkim danymi z Urzędu Miejskiego w Tykocinie, w tym w szczególności z Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS). Szczegółowe źródła danych opisano w kolejnych podrozdziałach, przy analizie poszczególnych sfer.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego gminę Tykocin podzielono na jednostki delimitacyjne, które określono na podstawie istniejącego podziału sołectw (jako naturalny i łatwy do zidentyfikowania przez mieszkańców oraz innych interesariuszy podział gminy) wraz z drobnymi korektami. Ostatecznie na potrzeby diagnozy wyznaczenia obszarów zdegradowanego oraz rewitalizacyjnego gmina została podzielona na 31 obszarów delimitacyjnych.

Tabela 4. Jednostki delimitacyjne dla gminy Tykocin

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Powierzchnia km ²
1.	Bagienki	38	1,39
2.	Broniszewo	99	2,88
3.	Dobki	101	3,66
4.	Hermany	100	5,67
5.	Jeżewo Nowe	82	2,73
6.	Jeżewo Stare	195	4,63
7.	Kapice-Lipniki	65	3,00
8.	Kapice Stare	106	4,30
9.	Kiślaki	95	2,31
10.	Krosno	62	2,74
11.	Leśniki	149	5,47
12.	Lipniki	58	8,45
13.	Łaziuki	112	3,09
14.	Łazy	57	5,50
15.	Łopuchowo	231	7,17
16.	Nieciece	137	6,73
17.	Pajewo	158	7,90
18.	Piaski	69	4,84
19.	Popowlany	141	2,73
20.	Radule	193	9,69
21.	Rzędziany	317	10,22
22.	Saniki	260	6,69
23.	Sawino	276	5,76
24.	Siekierki	358	10,53
25.	Sierki	288	11,57
26.	Słomianka	41	5,02
27.	Stelmachowo	200	6,97
28.	Szafranki	18	1,88
29.	Tatary	39	1,29
30.	Tykocin	1971	28,96
31.	Żuki	77	23,63
	SUMA:	6093	207,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego

Rysunek 2. Gmina Tykocin z podziałem na jednostki delimitacyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Do opracowania map poglądowych obrazujących podział gminy Tykocin na jednostki delimitacyjne wykorzystano zbiory danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju. Mapy zostały wykonane przez autorów opracowania przy konsultacji z pracownikami Urzędu Miejskiego.

W przeprowadzonej diagnozie dokonano analizy porównawczej jednostek delimitacyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych.

Podsumowanie diagnozy i finalne wyznaczenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji zostało oparte na analizie wskaźnikowej. Szczegółowy sposób budowania poszczególnych wskaźników został opisany w części diagnostycznej, przy określaniu każdego ze wskaźników i analizie wyników.

4.2. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa

4.2.1. Sfera społeczna

Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, gdyż głównym celem Programu Rewitalizacji jest poprawa warunków i jakości życia społecznego.

Na potrzeby diagnozy została wykonana porównawcza analiza ilościowa danych w zakresie społecznym, w tym bezrobocia, ubóstwa, skali problemów społecznych oraz udziału w życiu publicznym.

Diagnoza uwarunkowań społecznych w gminie Tykocin opierała się na następujących wskaźnikach:

- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób objętych „niebieską kartą” w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnej rodziny w przeliczeniu na 100 mieszkańców (dane z OPS),
- Frekwencja wyborcza w % (dane z <https://pkw.gov.pl/>).

Zjawiska negatywne stwierdzono dla obszarów, w których wartości badanych wskaźników były wyższe od średniej oraz w przypadku frekwencji wyborczej niższe od średniej.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki z analizy wskaźnikowej sfery społecznej (kolorem zaznaczono występowanie zjawiska kryzysowego). Następnie zsumowano występowanie zjawisk kryzysowych (ostatnia kolumna).

Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze społecznej

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób otrzymujących pomoc w przeliczeniu na 100 osób z powodu:								Frekwencja (%)	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych
		bezrobocia	długotrwałej lub ciężkiej choroby	niepełno-sprawności	ubóstwa	alkoholizmu	przemocy	niebieska karta	niepełnej rodziny		
1.	Bagienki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,13	1
2.	Broniszewo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,41	1
3.	Dobki	3,96	1,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	0,00	56,13	4
4.	Hermany	0,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	59,07	3
5.	Jeżewo Nowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,41	1
6.	Jeżewo Stare	0,00	1,03	0,51	0,00	0,00	0,00	0,51	0,00	55,41	2
7.	Kapice-Lipniki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,41	1
8.	Kapice Stare	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,41	1
9.	Kiślaki	1,05	6,32	1,05	1,05	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	3
10.	Krosno	1,61	0,00	1,61	3,23	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	3
11.	Leśniki	0,67	0,00	0,67	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	49,24	2
12.	Lipniki	1,72	6,90	1,72	1,72	0,00	0,00	0,00	0,00	56,13	5
13.	Łaziuki	0,00	0,89	0,89	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	2
14.	Łazy	5,26	3,51	0,00	5,26	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	3
15.	Łopuchowo	0,00	0,87	0,43	0,00	0,00	0,00	1,30	0,00	59,07	1
16.	Nieciece	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,73	0,00	59,07	1
17.	Pajewo	0,00	1,27	0,63	3,16	0,00	0,00	0,00	0,00	49,24	2
18.	Piaski	0,00	0,00	0,00	2,90	0,00	0,00	1,45	0,00	58,53	2
19.	Popowlany	0,00	0,71	0,71	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00	56,13	2
20.	Radule	1,55	2,59	1,55	0,52	0,00	0,52	0,52	0,00	49,24	6
21.	Rzędziany	0,32	0,32	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49,24	1
22.	Saniki	0,38	0,77	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00	0,00	62,06	0
23.	Sawino	0,72	2,17	0,36	0,36	0,00	0,00	1,09	0,00	62,06	3
24.	Siekierki	0,28	1,12	0,84	0,56	0,00	0,00	0,00	0,00	56,13	2
25.	Sierki	0,35	3,13	0,35	0,69	0,00	0,00	0,00	0,35	65,67	2

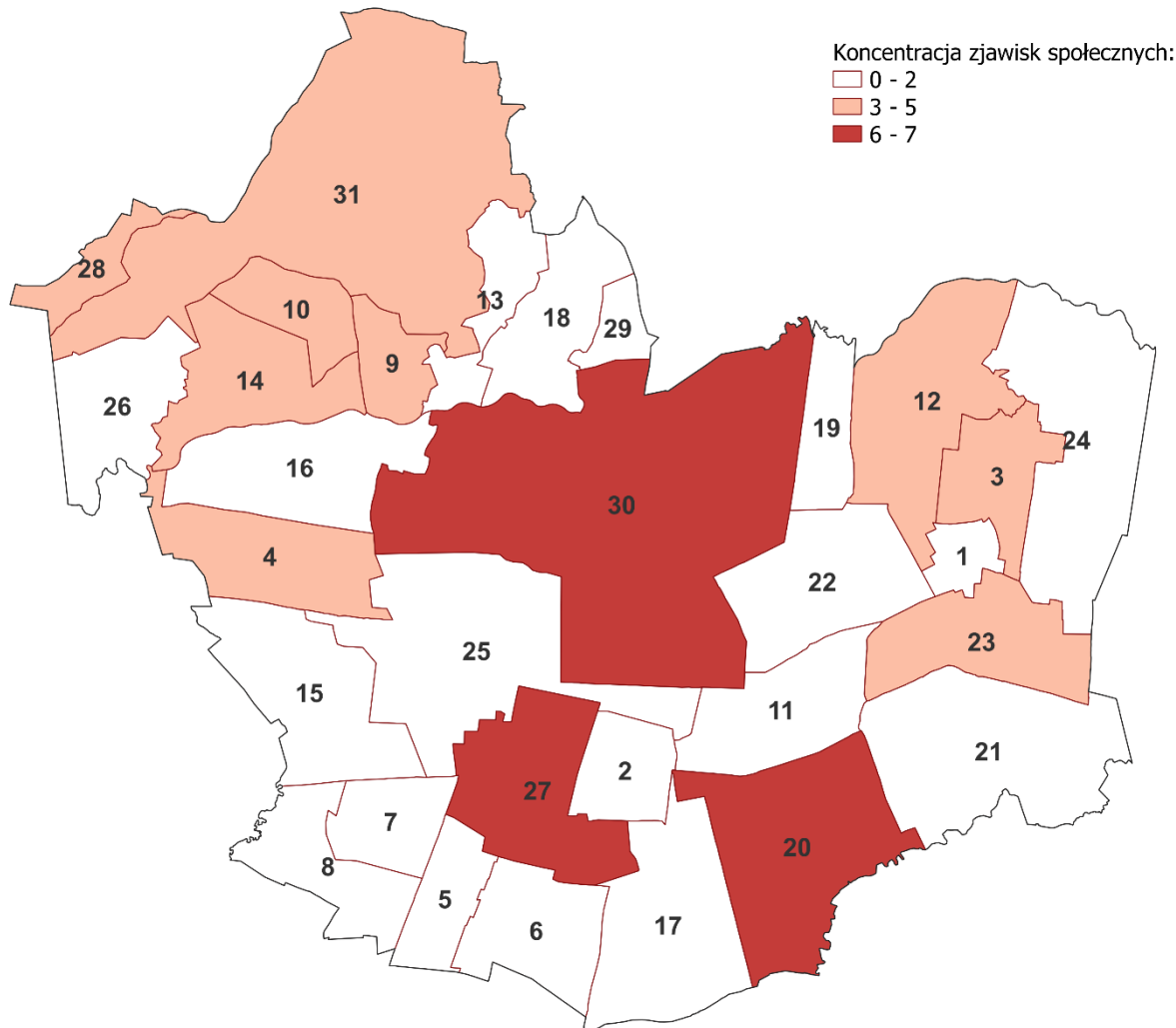
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Tykocin na lata 2023 – 2030

26.	Słomianka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	0
27.	Stelmachowo	1,00	2,50	1,00	2,00	0,00	0,00	0,50	0,00	55,41	6
28.	Szafranki	0,00	5,56	5,56	5,56	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	3
29.	Tatary	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	0
30.	Tykocin	0,91	1,62	1,17	1,98	0,10	0,05	0,05	0,05	66,06	7
31.	Żuki	0,00	3,90	1,30	7,79	0,00	0,00	0,00	0,00	58,53	3
	Średnia:	0,64	1,61	0,73	1,50	0,003	0,02	0,26	0,01	57,09	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Na podstawie powyższych informacji wyznaczono obszary koncentracji zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, które przedstawia poniższa mapa.

Rysunek 3. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Największa koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (7 zjawisk) występuje w jednej jednostce delimitacyjnej: w Tykocinie. Sześć zjawisk kryzysowych w sferze społecznej występuje w sołectwach: Radule oraz Stelmachowo.

4.2.2. Sfera gospodarcza

Stan przedsiębiorczości mieszkańców na obszarze gminy Tykocin poddano szczegółowej ocenie, wykorzystując zestaw wskaźników:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, przeliczona na 100 mieszkańców.
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w okresie 2019-2021 na podstawie CEiDG, przeliczona na 100 mieszkańców.
- Liczba zawieszonych podmiotów na podstawie CEiDG, przeliczona na 100 mieszkańców.

Zjawiska o charakterze negatywnym zostały zidentyfikowane w obszarach, w których badane wskaźniki osiągnęły wartości równe lub gorsze od średniej.

Poniższa tabela prezentuje wyniki analizy wskaźnikowej w sferze gospodarczej, z zaznaczeniem obszarów dotkniętych zjawiskiem kryzysowym za pomocą odpowiednich kolorów. Następnie przeprowadzono agregację występujących zjawisk kryzysowych, prezentując je w ostatniej kolumnie.

Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze gospodarczej

Lp.	Jednostka referencyjna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Firmy zarejestrowane od 2019	Firmy zawieszono	Koncentracja problemów
		(na 100 mieszkańców)			
1.	Bagienki	2,63	0,00	0,00	2
2.	Broniszewo	12,12	6,06	4,04	1
3.	Dobki	6,93	2,97	2,97	1
4.	Hermany	0,00	0,00	0,00	2
5.	Jeżewo Nowe	2,44	0,00	0,00	2
6.	Jeżewo Stare	5,13	1,54	1,03	1
7.	Kapice-Lipniki	0,00	0,00	0,00	2
8.	Kapice Stare	2,83	1,89	0,00	1
9.	Kiślaki	1,05	1,05	1,05	2
10.	Krosno	1,61	0,00	0,00	2
11.	Leśniki	2,01	0,67	0,00	2
12.	Lipniki	0,00	0,00	0,00	2
13.	Łaziuki	3,57	0,00	1,79	2
14.	Łazy	5,26	1,75	1,75	1
15.	Łopuchowo	1,73	1,30	0,43	1
16.	Nieciece	1,46	0,00	0,73	2
17.	Pajewo	3,16	0,63	1,27	3
18.	Piaski	1,45	0,00	0,00	2
19.	Popowłany	4,26	0,71	2,13	2
20.	Radule	7,77	4,15	1,04	1
21.	Rzędziany	6,62	1,58	1,26	1
22.	Saniki	1,15	0,38	0,00	2
23.	Sawino	2,54	1,09	0,36	1
24.	Siekierki	1,96	0,56	0,56	2
25.	Sierki	4,17	1,04	0,35	0
26.	Słomianka	0,00	0,00	0,00	2

27.	Stelmachowo	3,00	1,00	0,00	1
28.	Szafranki	0,00	0,00	0,00	2
29.	Tatary	2,56	0,00	0,00	2
30.	Tykocin	10,86	1,52	2,38	1
31.	Żuki	1,30	0,00	0,00	2
Średnia		3,21	0,96	0,75	-

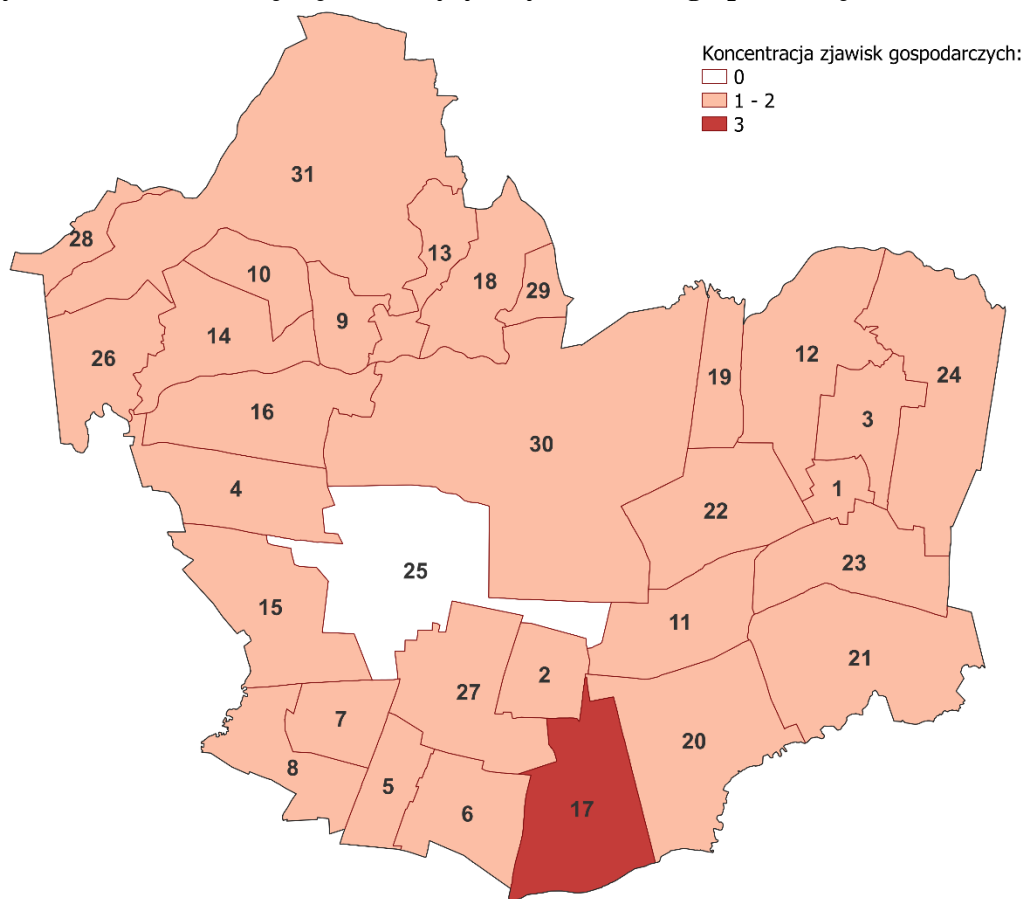
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Wskaźnik ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, oparty na danach CEiDG i przeliczony na 100 mieszkańców, stanowi istotny wskaźnik dla oceny aktywności przedsiębiorczej w poszczególnych rejonach. Obszarami dotkniętymi kryzysem uznano jednostki referencyjne, w których wspomniany wskaźnik mieścił się poniżej średniej (wynoszącej 3,21).

Dodatkowo, dokładnie przeanalizowano liczbę nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw oraz ilość zawieszonych firm, w celu ustalenia, które obszary w ostatnich latach rozwijały się pod względem przedsiębiorczości najdynamiczniej, a w których tempo było wolniejsze.

W sferze gospodarczej na terenie gminy obserwuje się dość równomierne rozłożenie zjawisk. Najwięcej problemów w tej dziedzinie zaobserwowano w sołectwie Pajewo. Natomiast najmniej dotkniętym tymi problemami obszarem jest sołectwo Sierki, gdzie nie zdefiniowano żadnych zjawisk kryzysowych. W pozostałych obszarach odnotowano od 1 do 2 zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej.

Rysunek 4. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4.2.3. Strefa środowiskowa

W analizie środowiskowej wykorzystano wskaźnik powierzchni azbestu przypadającej na 100 km² (dane z października 2022 roku pozyskane z <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>). Wartości przekraczające średnią, wynoszącą 38 038,1 kg/km², zostały uznane za sygnalizujące problemy w dziedzinie środowiskowej.

Dodatkowo, poddano analizie źródła indywidualnego ciepła wykorzystywane przez mieszkańców gminy. Wskaźnik ten oddaje liczbę kotłów pozaklasowych w przeliczeniu na 1 km². Za istniejący problem uznano obszary, w których wartość wskaźnika przewyższa średnią, tj. 9,67 szt./km². Koncentracja kotłów pozaklasowych stanowi odzwierciedlenie problemu emisji zanieczyszczeń do środowiska. Klasyfikacje kotłów uzyskano z informacji udostępnionych przez Urząd Miejski w Tykocinie.

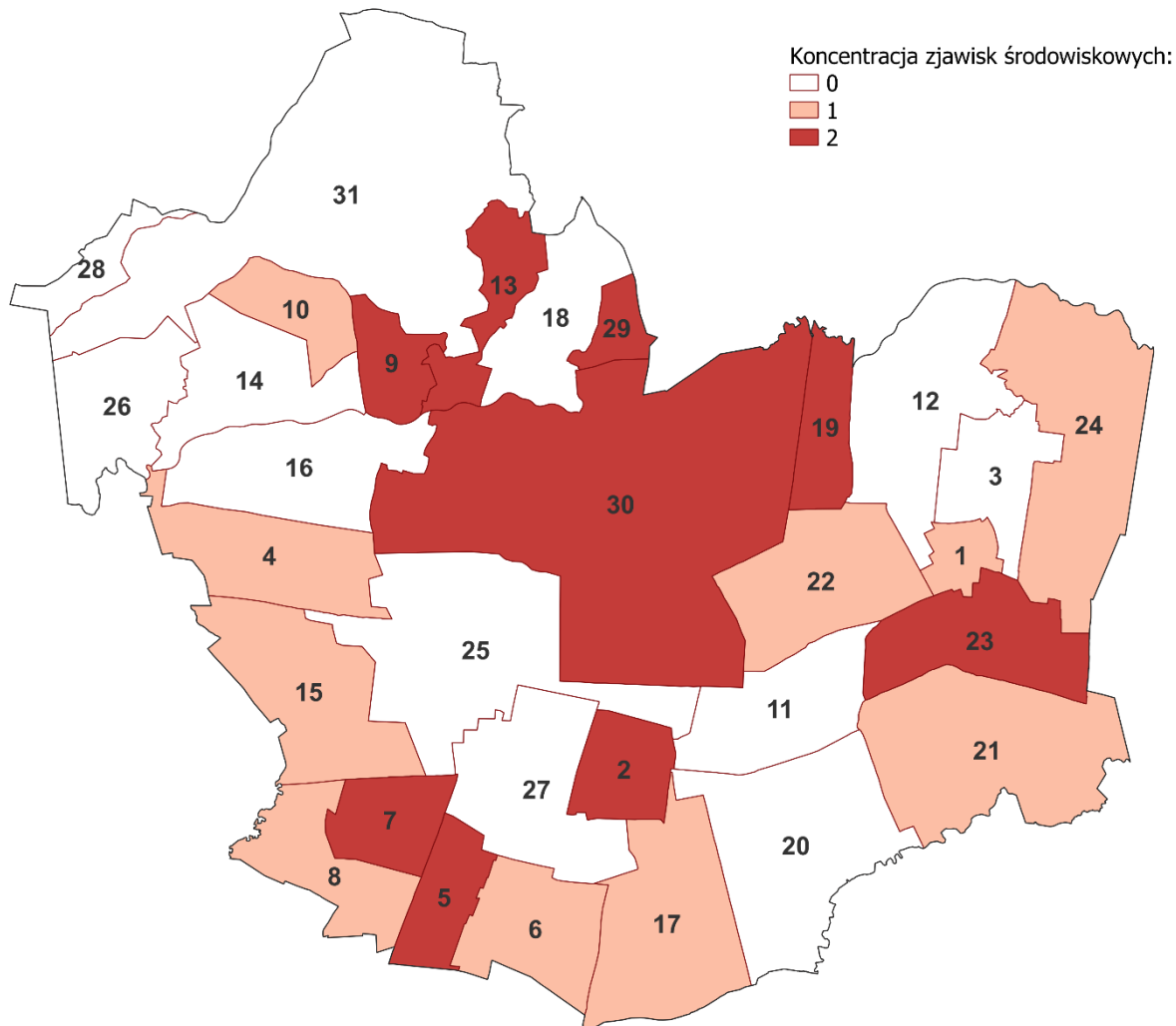
Tabela 7. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze środowiskowej

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Azbest (kg/km ²)	Kotły pozaklasowe (szt./km ²)	Koncentracja problemów
1.	Bagienki	42 954,68	5,05	1
2.	Broniszewo	72 091,07	12,16	2
3.	Dobki	13 284,78	7,37	0
4.	Hermany	52 492,39	3,17	1
5.	Jeżewo Nowe	53 954,60	19,39	2
6.	Jeżewo Stare	23 768,61	18,14	1
7.	Kapice-Lipniki	63 935,04	9,99	2
8.	Kapice Stare	42 239,67	9,52	1
9.	Kiślaki	62 325,36	19,45	2
10.	Krosno	44 678,67	5,11	1
11.	Leśniki	23 108,16	6,58	0
12.	Lipniki	2 460,92	6,86	0
13.	Łaziuki	40 668,62	9,71	2
14.	Łazy	14 424,30	1,64	0
15.	Łopuchowo	60 516,04	9,21	1
16.	Nieciece	32 247,07	6,39	0
17.	Pajewo	79 259,33	5,70	1
18.	Piaski	30 418,61	3,30	0
19.	Popowlany	38 179,95	20,91	2
20.	Radule	34 333,60	6,09	0
21.	Rzędziany	24 866,99	11,74	1
22.	Saniki	37 967,48	17,03	1
23.	Sawino	45 147,95	14,41	2
24.	Siekierki	25 983,65	10,74	1
25.	Sierki	34 473,21	7,87	0
26.	Słomianka	22 865,67	3,58	0
27.	Stelmachowo	26 746,05	5,02	0
28.	Szafranki	32 449,66	6,91	0
29.	Tatary	44 120,49	18,59	2
30.	Tykocin	47 235,37	16,23	2
31.	Żuki	9 983,62	0,76	0
	Średnia:	38 038,12	9,63	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej występuje na terenie 8 obszarów referencyjnych (Broniszewo, Jeżewo Nowe, Kaplice-Lipniki, Kiślaki, Łaziuki, Popowlany, Sawino, Tatary oraz Tykocin).

Rysunek 5. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4.2.4. Strefa przestrzenno-funkcjonalna

Podstawowym kontekstem analizy negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej była analiza powierzchni oraz stanu przestrzeni publicznej w gminie. Wskaźnik obrazuje ilość miejsc w przestrzeni publicznej w stanie złym lub średnim (wymagających modernizacji).

Przestrzeń publiczną stanowią miejsca ogólnodostępne, istotne z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz ochronie ekosystemów miejscowości ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W analizie dokonano oceny przede wszystkim przestrzeni wykorzystywanych do celów rekreacyjnych, sportowych, gospodarczych oraz miejsc sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych (m.in. parki, place zabaw, targowiska, przestrzenie przy świetlicach, szkołach itp.).

Klasyfikacja przestrzeni publicznej:

- Jako zły stan przestrzeni publicznej przyjęto przestrzenie, które są zarośnięte, zaniedbane oraz niedostępne dla lokalnej społeczności. Miejsca, które w chwili obecnej są niewykorzystane ze względu na swój stan.
- Przestrzenie publiczne określone jako średnie, są to przestrzenie częściowo dostępne dla lokalnej społeczności, ale ze względu na pogarszający się stan zieleni, małej infrastruktury oraz dostępności obszary przestają pełnić swoją funkcję.
- Przestrzenie publiczne w stanie dobrym, są to obszary ogólnodostępne, spełniające swoją funkcję i służące lokalnej społeczności.

Analiza dotyczyła też dostępności tych miejsc dla osób ze szczególnymi potrzebami. Poszczególne przestrzenie miejskie oceniono jako dostępne, częściowo niedostępne lub niedostępne. Te miejsca, które zostały oceniane jako częściowo dostępne oraz niedostępne, zostały sumowane w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych. Wskaźnik powyżej średniej dla gminy został przyjęty jako zjawisko kryzysowe.

Uzupełnieniem analizy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w Tykocinie są zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Tykocin. Wskazuje ono obszary, na których występują obiekty zabytkowe o wartościach kulturowych. Szczególnie rewaloryzacji wymagają zabytkowe układy urbanistyczne w mieście Tykocin położone w strefie ochrony konserwatorskiej. Wytyczne konserwatorskie dla tych obszarów jednoznacznie wskazują na utrzymanie dobrego stanu technicznego i form historycznych obiektów zabytkowych i ich otoczenia oraz zapewnienie sposobu użytkowania gwarantującego, zgodnie z wymogami Konserwatorskimi, i utrzymanie, i modernizowanie tych obiektów i ich otoczenia.

Do wskaźnika przyjęto zabytki oraz obiekty o charakterze zabytkowym, które ze względu na swój zły stan techniczny negatywnie wpływają na przestrzeń publiczną.

Tabela 8. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

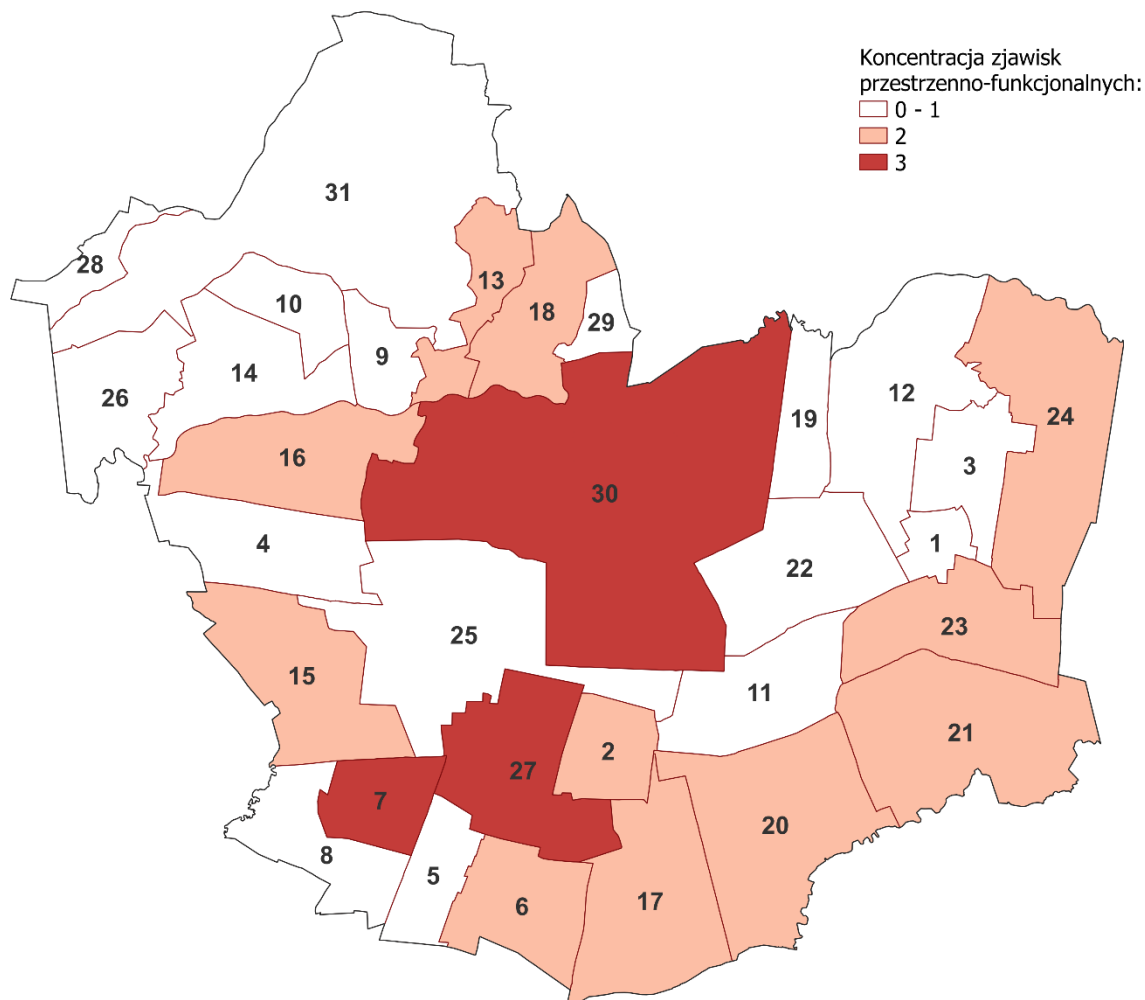
Lp.	Jednostka referencyjna	Przestrzenie publiczne (stan zły, średni)	Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami (częściowo dostępny, niedostępny)	Liczba zabytków i obiektów o charakterze zabytkowym (szt. / 100 mieszkańców)	Koncentracja problemów
1.	Bagienki	0	0	0,00	0
2.	Broniszewo	1	1	0,00	2
3.	Dobki	0	0	0,99	0
4.	Hermany	0	0	0,00	0
5.	Jeżewo Nowe	0	0	1,22	0
6.	Jeżewo Stare	1	1	1,03	2
7.	Kapice-Lipniki	1	1	4,62	3
8.	Kapice Stare	0	0	0,94	0
9.	Kiślaki	0	0	0,00	0
10.	Krosno	0	0	6,45	1
11.	Leśniki	0	0	1,34	0
12.	Lipniki	0	0	1,72	1
13.	Łaziuki	1	1	0,89	2
14.	Łazy	0	0	7,02	1
15.	Łopuchowo	1	1	1,30	2
16.	Nieciece	1	1	1,46	2
17.	Pajewo	1	1	0,63	2
18.	Piaski	1	1	1,45	2
19.	Popowlany	0	0	0,00	0
20.	Radule	1	1	1,04	2
21.	Rzędziany	1	1	0,00	2
22.	Saniki	0	0	0,77	0
23.	Sawino	1	1	0,00	2
24.	Siekierki	2	2	0,28	2
25.	Sierki	0	0	0,69	0
26.	Słomianka	0	0	4,88	1
27.	Stelmachowo	1	1	2,50	3
28.	Szafranki	0	0	0,00	0
29.	Tatary	0	0	2,56	1
30.	Tykocin	4	4	2,38	3
31.	Żuki	0	0	0,00	0
Średnia		0,58	0,58	1,49	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Największa liczba przestrzeni publicznych oraz zabytków wymagających podjęcia działań znajdują się w jednostkach delimitacyjnych Tykocin, Stelmachowo oraz Kapice-Lipniki.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że rewitalizacji wymagają szczególnie zabytkowe układy urbanistyczne położone w miejscowości Tykocin. Istotnym elementem oceny przestrzenno-funkcjonalnej jest rozkład przestrzenny miejsc publicznych, zabytków oraz obiektów o charakterze zabytkowym, w których takie działania mogą być prowadzone w pierwszej kolejności.

Rysunek 6. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4.2.5. Strefa techniczna

W sferze technicznej oceniono stan techniczny oraz dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obiekty publiczne, w których stan techniczny został oceniony jako zły lub średni, zostały ujęte we wskaźniku. Problemy techniczne zostały przypisane także dla obiektów, w którym dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały określone jako częściowe dostępne oraz niedostępne. Stan kryzysowy określono dla jednostek referencyjnych, na których liczba takich obiektów jest powyżej średniej dla gminy.

Ocena stanu technicznego obiektu:

- Zły stan techniczny budynku publicznego to taki, w którym występują poważne usterki lub braki, które zagrażają bezpieczeństwu lub zdrowiu jego użytkowników lub osób przebywających w pobliżu. Może to dotyczyć np. nieszczelności dachu, awarii instalacji elektrycznej, braku odpowiednich barier ochronnych itp.
- Średni stan techniczny budynku publicznego to taki, w którym występują pewne usterki lub braki, jednak nie zagrażają one bezpieczeństwu ani zdrowiu jego użytkowników. Może to dotyczyć np. drobnych usterek instalacji elektrycznej lub wodno-kanalizacyjnej, niektórych braków w ociepleniu budynku czy niektórych braków w wyposażeniu.
- Dobry stan techniczny budynku publicznego to taki, w którym wszystkie instalacje i urządzenia działają prawidłowo, a budynek jest odpowiednio ocieplony i wyposażony. Jest to budynek, w którym można spokojnie przebywać i korzystać z jego udogodnień bez obaw o swoje bezpieczeństwo czy zdrowie.

Dodatkowo przeanalizowano zasób mieszkaniowy gminy Tykocin. Analizie podano lokalne socjalne oraz komunalne wymagające remontów, zgodnie z uchwałą NR XXXIX/282/2018 Rady Miejskiej w Tykocinie z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tykocin. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę lokali socjalnych i komunalnych wymagających remontu dla każdego sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zjawisko kryzysowe występuje dla obszarów, w których wskaźnik jest powyżej średniej dla gminy.

Tabela 9. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze technicznej

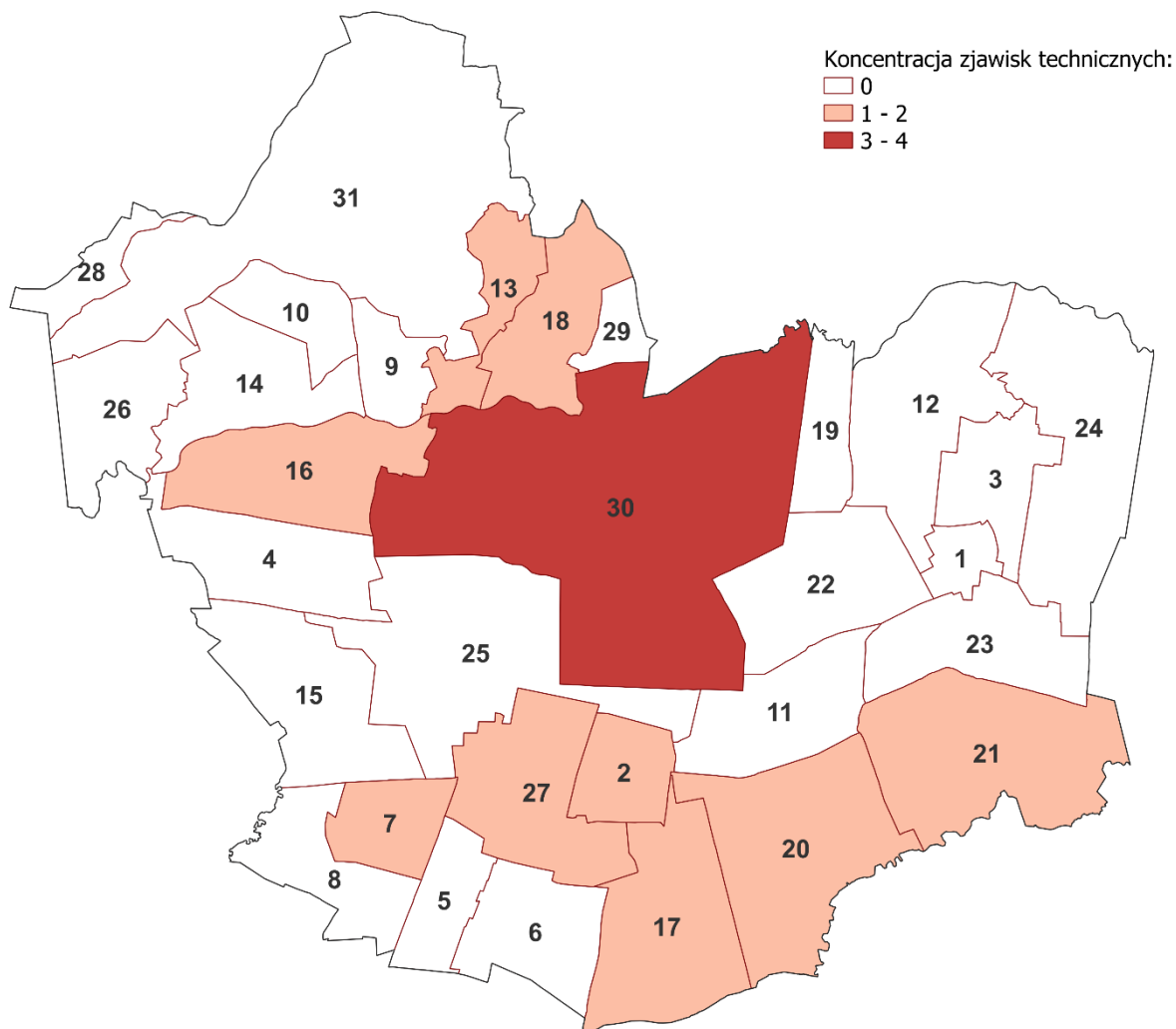
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Obiekty publiczne		Liczba lokali socjalnych	Liczba lokali komunalnych	Koncentracja problemów
		Stan techniczny (średni, zły)	Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami (częściowo dostępny, niedostępny)			
1.	Bagienki	0	0	-	-	0
2.	Broniszewo	1	1	-	-	2
3.	Dobki	0	0	-	-	0
4.	Hermany	0	0	-	-	0

5.	Jeżewo Nowe	0	0	-	-	0
6.	Jeżewo Stare	0	0	-	-	0
7.	Kapice-Lipniki	0	1	-	-	1
8.	Kapice Stare	0	0	-	-	0
9.	Kiślaki	0	0	-	-	0
10.	Krosno	0	0	-	-	0
11.	Leśniki	0	0	-	-	0
12.	Lipniki	0	0	-	-	0
13.	Łaziuki	0	1	-	-	1
14.	Łazy	0	0	-	-	0
15.	Łopuchowo	0	0	-	-	0
16.	Nieciece	0	1	-	-	1
17.	Pajewo	0	1	-	-	1
18.	Piaski	0	1	-	-	1
19.	Popowlany	0	0	-	-	0
20.	Radule	0	1	-	-	1
21.	Rzędziany	0	1	-	-	1
22.	Saniki	0	0	-	-	0
23.	Sawino	0	0	-	-	0
24.	Siekierki	0	0	-	-	0
25.	Sierki	0	0	-	-	0
26.	Słomianka	0	0	-	-	0
27.	Stelmachowo	0	0	1	-	1
28.	Szafranki	0	0	-	-	0
29.	Tatary	0	0	-	-	0
30.	Tykocin	2	2	3	4	4
31.	Żuki	0	0	-	-	0
Średnia		0,10	0,32	0,13	0,13	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Największą koncentrację zjawisk kryzysowych w sferze technicznej (4 zjawiska) określono w sołectwie Tykocin.

Rysunek 7. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze technicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4.2.6. Podsumowanie

Wyniki przeprowadzonej analizy w obszarach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym i technicznym, podzielone na wydzielone jednostki referencyjne, zostały zestawione w opracowanej tabeli. Zestawienie zbiorcze negatywnych zjawisk pozwoliło na wyodrębnienie obszarów dotkniętych degradacją.

Jest to istotny krok w procesie diagnozowania oraz planowania działań rewitalizacyjnych. Poprzez spojrzenie na całość i uwzględnienie różnorodnych aspektów można lepiej zrozumieć, jak różne sfery wzajemnie oddziałują na siebie, a także zidentyfikować obszary, gdzie synergia działań może przynieść najlepsze rezultaty. Wyniki analizy stanowią nie tylko podstawę do identyfikacji problematycznych obszarów, ale również inspirację do opracowania skoncentrowanych strategii poprawy warunków życia i działalności w gminie Tykocin.

Tabela 10. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Społecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcyjnej	Technicznej	
1.	Bagienki	1	2	1	0	0	4
2.	Broniszewo	1	1	2	2	2	8
3.	Dobki	4	1	0	0	0	5
4.	Hermany	3	2	1	0	0	6
5.	Jeżewo Nowe	1	2	2	0	0	5
6.	Jeżewo Stare	2	1	1	2	0	6
7.	Kapice-Lipniki	1	2	2	3	1	9
8.	Kapice Stare	1	1	1	0	0	3
9.	Kiślaki	3	2	2	0	0	7
10.	Krosno	3	2	1	1	0	7
11.	Leśniki	2	2	0	0	0	4
12.	Lipniki	5	2	0	1	0	8
13.	Łaziuki	2	2	2	2	1	9
14.	Łazy	3	1	0	1	0	5
15.	Łopuchowo	1	1	1	2	0	5
16.	Nieciece	1	2	0	2	1	6
17.	Pajewo	2	3	1	2	1	9
18.	Piaski	2	2	0	2	1	7
19.	Popowlany	2	2	2	0	0	6
20.	Radule	6	1	0	2	1	10
21.	Rzędziany	1	1	1	2	1	6
22.	Saniki	0	2	1	0	0	3
23.	Sawino	3	1	2	2	0	8
24.	Siekierki	2	2	1	2	0	7
25.	Sierki	2	0	0	0	0	2
26.	Słomianka	0	2	0	1	0	3
27.	Stelmachowo	6	1	0	3	1	11
28.	Szafranki	3	2	0	0	0	5
29.	Tatary	0	2	2	1	0	5
30.	Tykocin	7	1	2	3	4	17
31.	Żuki	3	2	0	0	0	5

Źródło: Opracowanie własne

5. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

5.1. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysowym w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy opartej na wskaźnikach, został zidentyfikowany obszar o charakterze zdegradowanym, który obejmuje wyodrębnione jednostki referencyjne o najwyższej koncentracji zidentyfikowanych negatywnych zjawisk. W oparciu o przyjętą metodologię, obszarem tym jest jednostka referencyjna Tykocin. To właśnie na tym terenie odnotowano największą liczbę zjawisk kryzysowych.

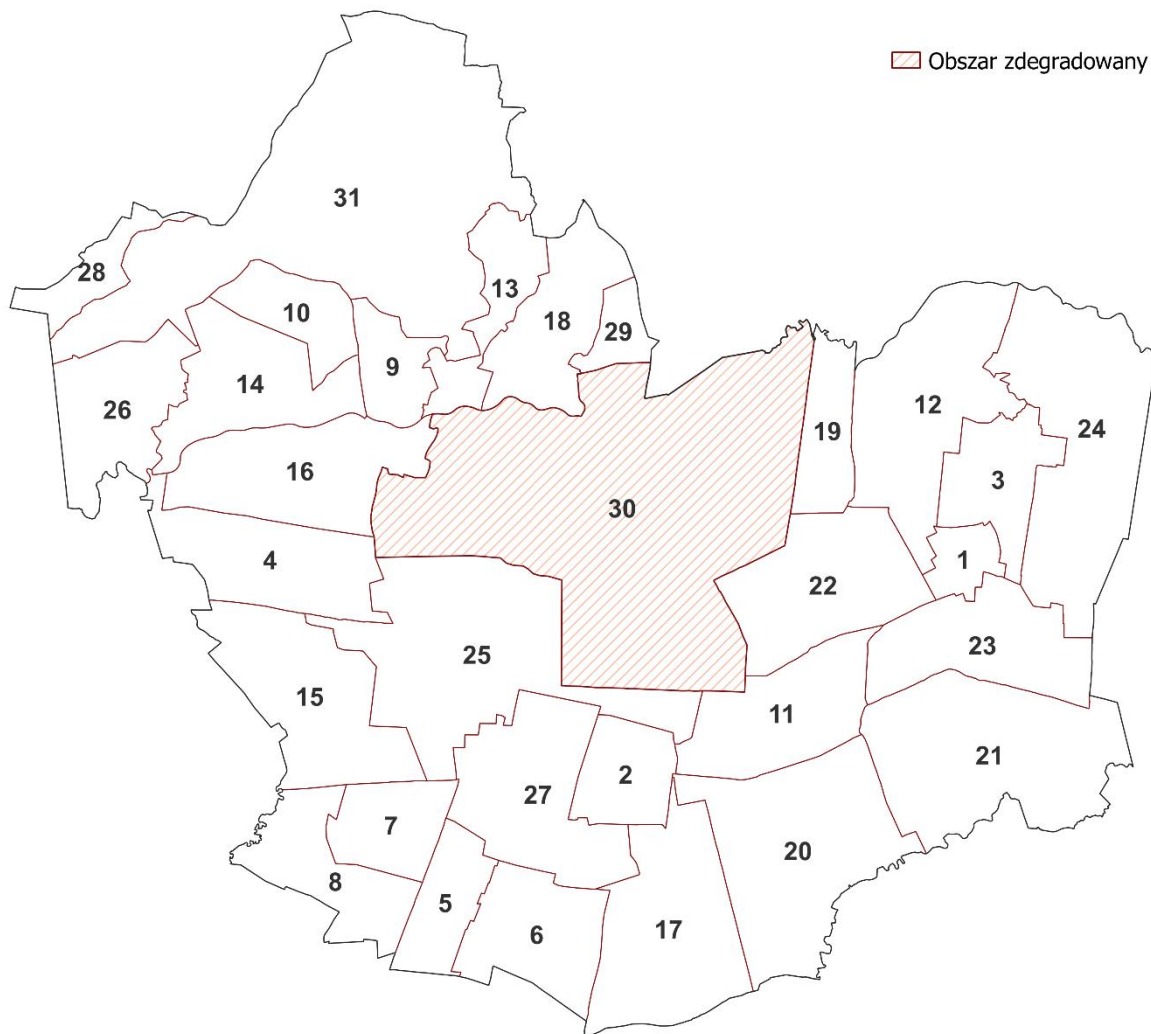
Tabela 11. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego

Lp.	Jednostka referencyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Społecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcjonalnej	Technicznej	
30.	Tykocin	7	1	2	3	4	17

Źródło: Opracowanie własne

Wskazany obszar zajmuje 28,96 km², co stanowi około 14% całego obszaru gminy i zamieszkały był w 2021 roku przez 1 971 mieszkańców, co stanowi 32% ogółu mieszkańców.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

5.2. Obszar rewitalizacji

Zgodnie z ustawą obszar rewitalizacji stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego, wyróżniającą się szczególną koncentracją zjawisk negatywnych, na którym z uwagi na kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy prowadzona jest rewitalizacja. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji nie może przekraczać 30% liczby mieszkańców gminy.

W związku z powyższym obszarem rewitalizacji zostały objęte tereny sołectwa Tykocin o dużej koncentracji zabudowy. Obszar rewitalizacji stanowi przede wszystkim zamieszkałą część wyznaczonego obszaru zdegradowanego, wyróżniającego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, który ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy.

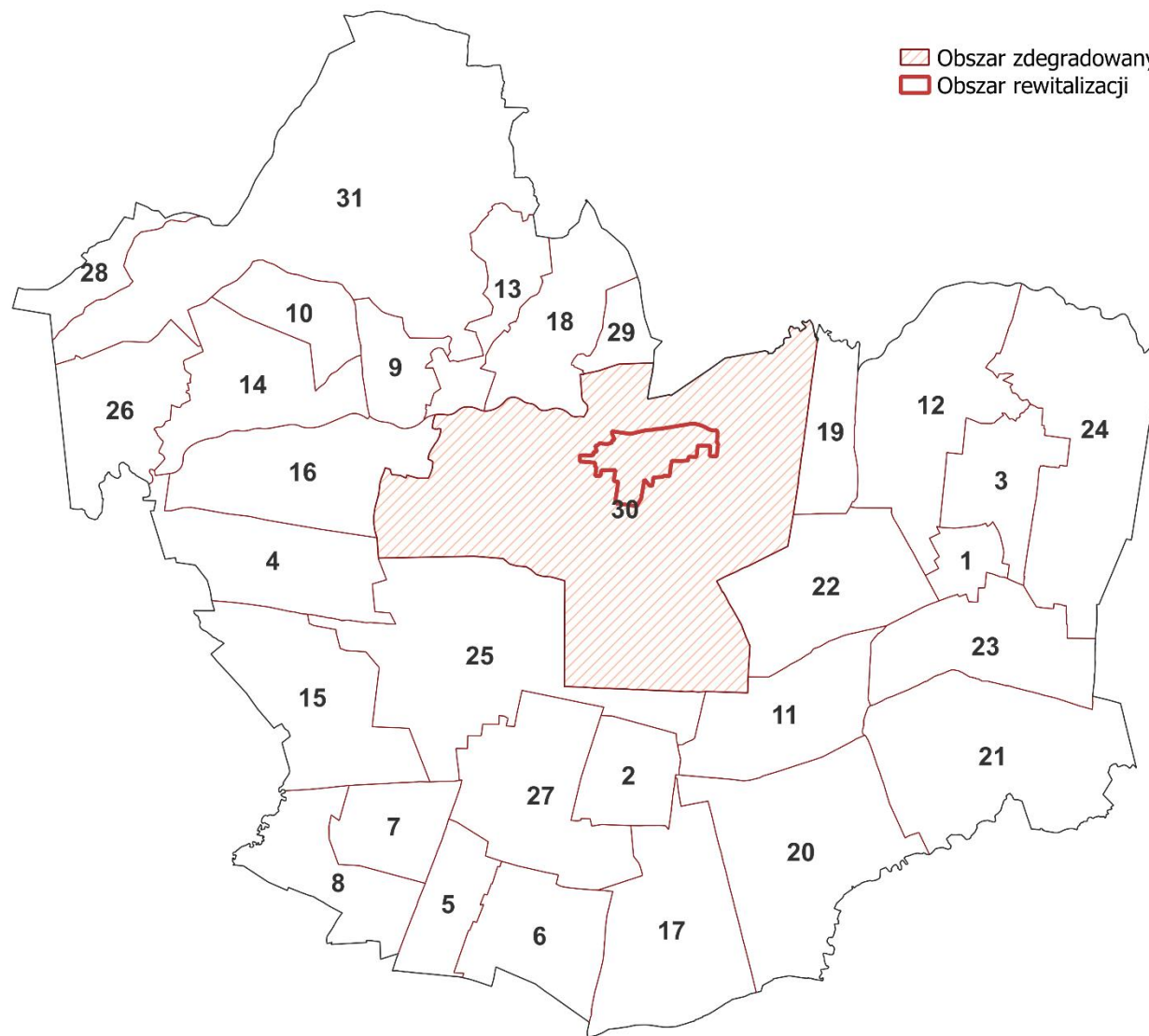
Tabela 12. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji				
Jednostka referencyjna	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców (%)	Powierzchnia (km ²)	Powierzchnia (%)
Tykocin (spójna zabudowa)	1 788	29,35	1,66	0,8

Źródło: Opracowanie własne

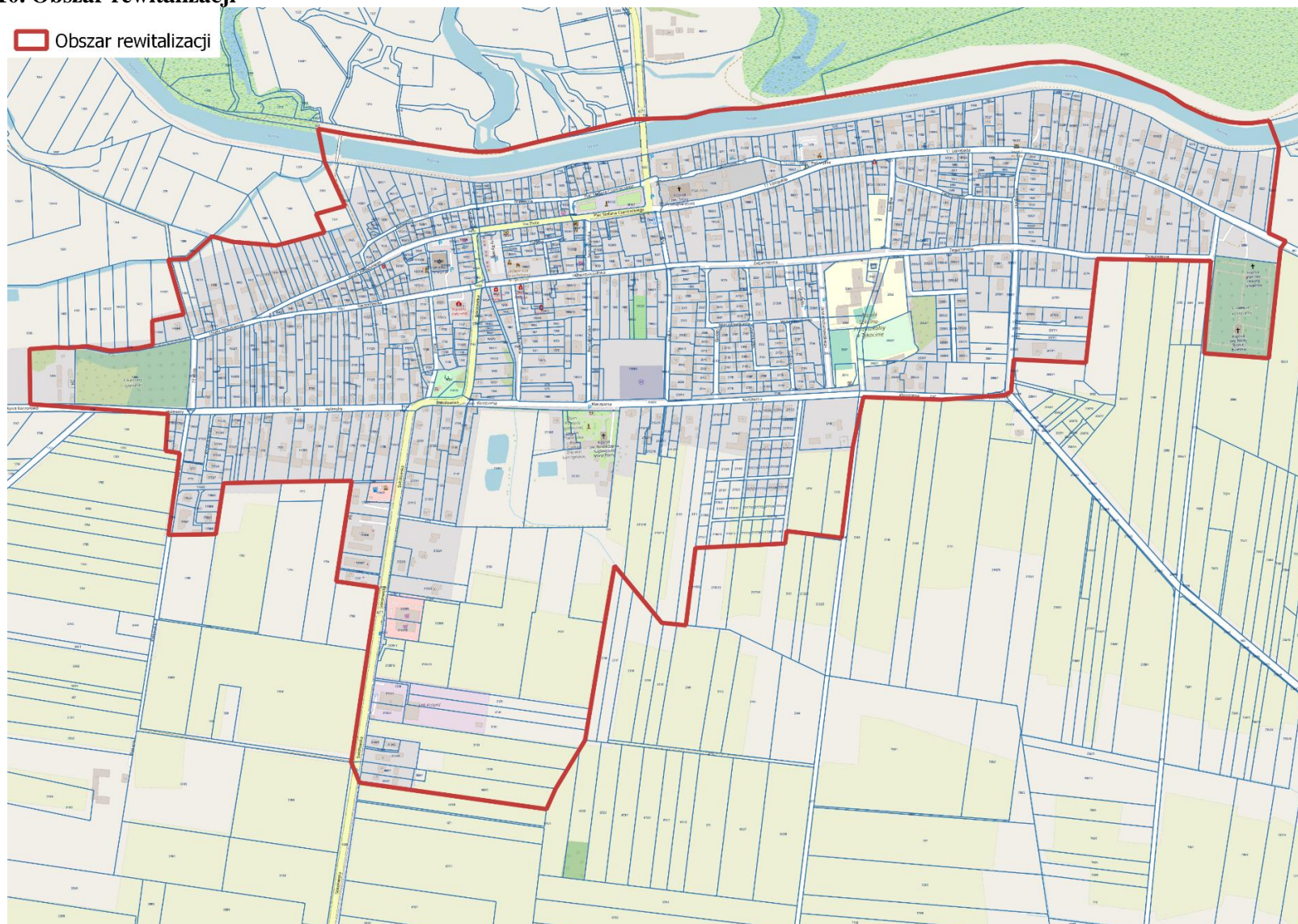
Obszar rewitalizacji zamieszkały był w 2021 roku przez 1 788 osoby, co stanowi 29,35% mieszkańców gminy i zajmuje 1,66 km², co stanowi około 0,8% powierzchni gminy.

Rysunek 9. Obszar rewitalizacji na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Rysunek 10. Obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

6. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

6.1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Strefa społeczna

Na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych, kwestia problemów demograficznych, wyłania się jako jedno z kluczowych zagadnień obszaru poddawanego rewitalizacji, w tym:

- spadająca liczba ludności,
- proces starzenia się społeczeństwa,
- malejący odsetek młodej populacji.

Wszystkie te problemy demograficzne mogą się skumulować i tworzyć wyzwanie w obszarze rewitalizacji. Dlatego procesy rewitalizacyjne muszą uwzględniać te specyficzne wyzwania, skupiając się na dostosowywaniu infrastruktury i usług do zmieniających się potrzeb społeczności. Program rewitalizacyjny powinien skoncentrować się na przyciąganiu nowych mieszkańców poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków życia, inwestycji w edukację i szkolenia, rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej oraz wspieranie przedsiębiorczości w celu ożywienia gospodarczego. Wprowadzenie takich działań może pomóc odwrócić negatywne skutki problemów demograficznych i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszaru dotkniętego tymi wyzwaniami.

Tabela 13. Zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji

Jednostka delimitacyjna		Tykocin	Średnia:
Liczba osób otrzymujących pomoc w przeliczeniu na 100 osób z powodu:	bezrobocia	0,91	0,64
	długotrwałej lub ciężkiej choroby	1,62	1,61
	niepełnosprawności	1,17	0,73
	ubóstwa	1,98	1,50
	alkoholizmu	0,10	0,003
	przemocy	0,05	0,02
	niebieska karta	0,05	0,26
	niepełnej rodziny	0,05	0,01
Frekwencja (%)		66,06	57,09
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych		7	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Analiza pogłębiona potwierdziła problemy o charakterze kryzysowym, które wcześniej zidentyfikowano w procesie określania obszarów zdegradowanych. Obszar podlegający procesom rewitalizacyjnym jawi się jako obszar, który staje przed istotnymi wyzwaniami, z których szczególnie godne uwagi są kwestie związane z problematyką bezrobocia i ubóstwa. Bezrobocie, jako element sfery ekonomicznej, niesie ze sobą potencjalne skutki w postaci ograniczonej aktywności zawodowej mieszkańców i negatywnego wpływu na jakość ich życia. Ubóstwo, będące jednocześnie aspektem ekonomicznym i społecznym, przekłada się na niedostatek i ograniczenie dostępu do podstawowych dóbr oraz usług.

W celu podniesienia jakości życia, w tym także zmniejszenia poziomów bezrobocia i ubóstwa, konieczne jest podejmowanie działań skoncentrowanych na zwiększeniu zaangażowania społeczności lokalnej, promowaniu przedsiębiorczości i tworzeniu projektów dostosowanych do specyficznych, lokalnych potrzeb. Implementacja takich inicjatyw ma potencjał przyniesienia trwałych i pozytywnych zmian, szczególnie w kontekście rewitalizacji danego obszaru.

Ponadto, na obszarze objętym procesami rewitalizacji, ujawniły się również trudności związane z aspektami zdrowotnymi i społecznymi, w tym:

- Długotrwałe lub ciężkie choroby: Przyczyniają się do osłabienia zdolności osób do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym. Mogą wymagać specjalistycznej opieki medycznej i wpływać na jakość życia oraz zdolność do pracy.
- Niepełnosprawność: Osoby niepełnosprawne mogą napotykać na trudności w dostępie do infrastruktury, zatrudnienia oraz pełnego uczestnictwa w życiu społeczności. Wymagają wsparcia i dostosowania środowiska do ich potrzeb.
- Alkoholizm: Problem nadużywania alkoholu ma negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne, a także wpływa na relację rodzin i społeczności.

Wspomniane problemy mają istotny wpływ na jakość życia mieszkańców i rozwój społeczności w obszarze rewitalizacji. W celu skutecznego przeciwdziałania tym wyzwaniom i stworzenia warunków poprawiających zdrowie oraz jakość życia ludności tego obszaru, konieczne są kompleksowe rozwiązania.

Na obszarze poddanym procesom rewitalizacji, istnieje problem z związany z przemocą oraz występowaniem rodzin objętych tzw. "niebieską kartą". Te zjawiska stanowią istotne wyzwania, negatywnie wpływając na bezpieczeństwo i dobrostan mieszkańców. Rozwiązanie tych trudności jest istotne dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Podczas bezpośrednich interakcji z mieszkańcami oraz na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych wyłania się wyraźny problem związany z ograniczoną aktywnością społeczną osób zamieszkujących obszar podlegający procesom rewitalizacyjnym. Niska aktywność społeczna mieszkańców może mieć istotne konsekwencje dla życia lokalnej społeczności oraz oddziaływać na rozwój obszaru. Niedostateczne uczestnictwo w działaniach społecznych może prowadzić do wytworzenia atmosfery izolacji oraz braku zaangażowania w inicjatywy lokalne. Co więcej, może ograniczać możliwości wymiany wiedzy, doświadczeń i umiejętności pomiędzy różnymi grupami mieszkańców, co utrudnia tworzenie spójnej i zintegrowanej społeczności.

Rozwiązanie tego wyzwania wymaga zastosowania wielowymiarowego podejścia. Organizowanie różnorodnych działań społecznych, takich jak warsztaty, spotkania tematyczne, czy wydarzenia kulturalne, może zachęcać do większego zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej. Jednocześnie ważne jest budowanie świadomości na temat korzyści wynikających z aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym oraz wspieranie inicjatyw, które

promują integrację i współpracę wśród mieszkańców. Warto również tworzyć przestrzenie społeczne, które stanowią atrakcyjne miejsca spotkań i wymiany pomysłów. Aktywne zaangażowanie w tworzenie społeczności może nie tylko wpłynąć pozytywnie na życie mieszkańców, ale także przyczynić się do ożywienia obszaru rewitalizacji, tworzenia więzi społecznych oraz zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej.

Strefa gospodarcza

W obszarze rewitalizacji napotykamy na szereg istotnych problemów gospodarczych, które wymagają uwagi i odpowiednich działań. Jednym z głównych wyzwań jest spora ilość zawieszonych firm. Ten problem może być związany z niekorzystnymi warunkami działalności gospodarczej, brakiem dostępu do źródeł finansowania czy też niewłaściwym otoczeniem biznesowym.

Tabela 14. Zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji

Jednostka referencyjna		Tykocin	Średnia
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	(na 100 mieszkańców)	10,86	3,21
Firmy zarejestrowane od 2019		1,52	0,96
Firmy zawieszane		2,38	0,75
Koncentracja problemów		1	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Kolejnym istotnym zagadnieniem wskazywanym przez mieszkańców jest niski poziom dochodów. Niskie dochody mogą ograniczać siłę nabywczą lokalnej społeczności, co z kolei ma wpływ na aktywność gospodarczą. Rozwiązanie tego problemu może wymagać działań zwiększających możliwości zatrudnienia oraz edukacyjnych, które podniosą kwalifikacje mieszkańców.

Ponadto, zgodnie z opinią mieszkańców, istotnym wyzwaniem staje się brak atrakcyjnych miejsc pracy. Jeśli obszar poddawany rewitalizacji nie proponuje różnorodnych opcji zatrudnienia, to mieszkańcy mogą się znaleźć w sytuacji, gdzie są zobowiązani do dojeżdżania do innych obszarów lub też podjęcia decyzji o opuszczeniu miejsca zamieszkania.

Strefa środowiskowa

Wyniki przeprowadzonej diagnozy jednoznacznie wskazują na istnienie kilku ważnych problemów na obszarze objętym rewitalizacją.

Po pierwsze, mieszkańcy napotykają na problem związany z obecnością azbestu. Ten niebezpieczny materiał budowlany może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, gdy zostanie narażony na uszkodzenia lub degradację. Konieczne jest zatem podjęcie działań, które zapewnią bezpieczne usuwanie i zastępowanie materiałów zawierających azbest, aby minimalizować ryzyko dla zdrowia mieszkańców oraz dbać o ekosystem lokalnego obszaru.

Tabela 15. Zjawiska środowiskowe na obszarze rewitalizacji

Jednostka delimitacyjna	Tykocin	Średnia:
Azbest (kg/ km ²)	47 235,37	38 038,12
Kotły pozaklasowe (szt./ km ²)	16,23	9,63
Koncentracja problemów	2	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego

Dodatkowo, inny problem dotyczy występowania dużej liczby kotłów pozaklasowych na terenie objętym procesem rewitalizacji. Te przestarzałe i mniej wydajne urządzenia grzewcze mogą generować większe ilości zanieczyszczeń i emisji szkodliwych substancji do powietrza. Informacje pozyskane od mieszkańców jednoznacznie potwierdzają ten problem.

Mieszkańcy uzasadniają swoje obawy faktem, że nie tylko wpływa to negatywnie na ich zdrowie, ale także przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza, co może wpłynąć negatywnie na całą społeczność. Wysoka emisja szkodliwych substancji może prowadzić do problemów zdrowotnych, zwłaszcza w przypadku dzieci, osób starszych i osób o osłabionej kondycji zdrowotnej.

Usuwanie azbestu i modernizacja systemów grzewczych to elementy, które będą miały pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz stan środowiska w całym obszarze rewitalizacji.

Przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne

W efekcie przeprowadzonej analizy udało się zidentyfikować konkretne obszary przestrzenno-funkcjonalne, które wymagają interwencji.

Kontynuacja budowy ścieżki dydaktycznej nad rzeką Narew: Ma to na celu stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do wypoczynku i rekreacji nad brzegiem rzeki Narew. Działanie stanowi kontynuację podjętych już prac. Obecnie teren jest zarośnięty i niedostępny dla mieszkańców i odwiedzających.

Zdjęcie 1. Obszar nad rzeką Narew

Źródło: Opracowanie własne

Plac „Stary Rynek”: To obszar, w którym usytuowane są stare pawilony handlowe o niskiej estetyce, oraz przestrzeń, która nie spełnia obecnie standardów estetycznych i funkcjonalnych. Plac wymaga poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz nadania mu nowych funkcji.

Zdjęcie 2. Stary Rynek

Źródło: Opracowanie własne

Dom dialogu kultur przy ul. Złotej 12: Celem projektu jest przekształcenie budynku mieszkalnego w nowoczesne i funkcjonalne centrum kulturalno-edukacyjne. Planuje się organizację różnorodnych wydarzeń, wystaw, prelekcji, warsztatów i innych działań edukacyjnych.

Lokale socjalne przy ulicy Choroszczańskiej: Projekt skupia się na przeprowadzeniu niezbędnych prac remontowych, obejmujących elewacje, stolarkę okienną i pokrycia dachowe. Poprawa stanu technicznego budynków ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa ich mieszkańcom.

Zagospodarowanie Placu Czarnieckiego oraz Skwer przy pomniku Orła Białego: Celem jest przede wszystkim podniesienie jakości przestrzeni publicznych poprzez ich rewitalizację i odpowiednie zagospodarowanie.

Zdjęcie 3. Placu Czarnieckiego

Źródło: Opracowanie własne

Targowisko: Celem projektu jest budowa nowoczesnego targowiska dostosowanego do współczesnych standardów handlowych i usługowych. Nowe targowisko będzie pełniło rolę platformy do promocji i sprzedaży lokalnych produktów, co ma przyczynić się do zachęcenia mieszkańców do zakupów w swojej okolicy. To z kolei wspiera lokalną gospodarkę oraz rozwija świadomość społeczną dotyczącą znaczenia wsparcia lokalnych producentów. Obecnie teren ten pozostaje nieużytkowany i nie spełnia swojej funkcji.

Zdjęcie 4. Potencjalny obszar miejskiego Targowiska

Źródło: Opracowanie własne

Port Kultury Tykocin: Przez rewitalizację tego obszaru dąży się do poprawy funkcjonalności infrastruktury, nadania nowych funkcji przestrzeniom publicznym oraz zwiększenia jakości życia mieszkańców. Obecnie teren pozostaje nieużytkowany i niezagospodarowany.

Zdjęcie 5. Działka przy ul. Browarnej

Źródło: Opracowanie własne

Rewitalizacji wymaga także teren przy ulicy Sokólskiej, na którym obecnie znajdują się siłownia i plac zabaw. Obszar ten wymaga modernizacji istniejącej infrastruktury, wprowadzenia nowych elementów oraz zwiększenia ilości terenów zielonych poprzez nasadzenia roślin.

Kolejnym miejscem wymagającym podjęcia działań, jest obiekt przy ulicy Kaczorowskiej, w którym obecnie znajduje się przychodnia. Obiekt wymaga prac termomodernizacyjnych, a teren przy obiekcie wymaga uporządkowania, przekształcenia oraz nadania mu nowych funkcji.

Kompleks sportowy przy zespole szkolno-przedszkolnym w Tykocinie wymaga modernizacji. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą stadion piłkarski z zespołem boisk w Tykocinie wymaga modernizacji: widowni, bieżni, systemu nawadniającego, wymiana sztucznej murawy, naprawa ścieżek komunikacyjnych, budowa zadaszenia nad kompleksem boisk oraz modernizacja szatni sportowej. Rewitalizacja tego terenu zapewni optymalne warunki do organizacji różnorodnych wydarzeń sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.

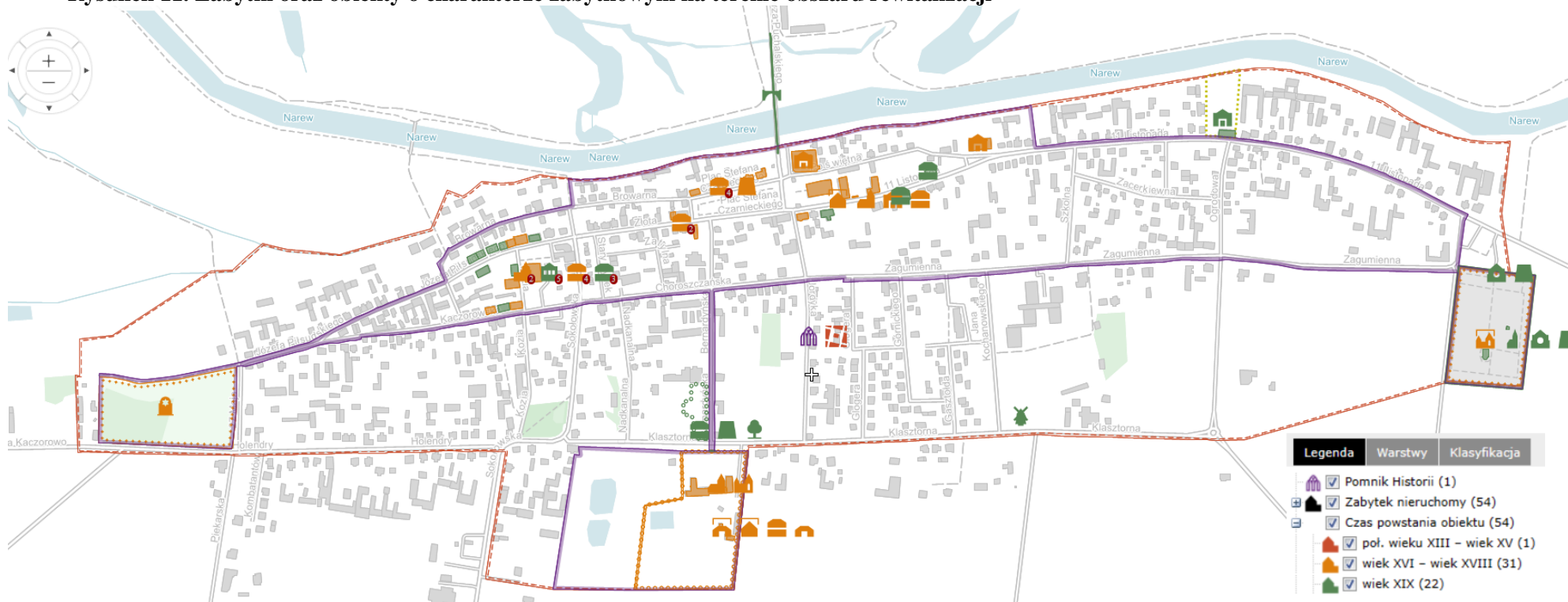
Zagospodarowanie wyżej wymienionych obszarów będzie stanowiło odpowiedź na zjawiska kryzysowe zdefiniowane w trakcie diagnozy wyznaczania obszarów rewitalizacji oraz problemy wskazane w trakcie konsultacji, takie jak:

- nie w pełni wykorzystane przestrzenie publiczne,
- brak odpowiedniej przestrzeni do realizacji działań kulturowych,
- dostosowanie terenów sportowych i rekreacyjnych do potrzeb lokalnej społeczności,
- zły stan techniczny niektórych budynków publicznych, które nie wykorzystują swojego pełnego potencjału,
- niewykorzystany w pełni potencjał rzeki Narew,
- brak profesjonalnych miejsc dedykowanych promocji i sprzedaży lokalnych produktów.

W toku konsultacji społecznych poruszono kwestię związaną z gospodarką odpadami. Aktualny stan Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Tykocinie wymaga modernizacji, by móc spełnić rosnące wymagania dotyczące segregacji odpadów oraz działać sprawnie i efektywnie.

Na skutek przeprowadzonych konsultacji społecznych, mieszkańcy zwrócili uwagę na konieczność przebudowy Żłobka w Tykocinie. Głównym celem projektu jest podniesienie jakości warunków edukacyjnych dla dzieci uczęszczających do Żłobka przy ul. Szkolnej 1 w Tykocinie. Poprzez modernizację i adaptację pomieszczeń do nowych form zajęć edukacyjnych, projekt dąży do stworzenia inspirującej oraz bezpiecznej przestrzeni, sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi najmłodszych mieszkańców.

Rysunek 11. Zabytki oraz obiekty o charakterze zabytkowym na terenie obszaru rewitalizacji

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Analiza wykazała, że około 20% budynków z całej gminy wybudowanych po 1980 roku znajduje się w miejscowości Tykocin. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazali na znaczący problem związanym ze stanem technicznym budynków mieszkalnych oraz zabytków, a także na niezadowalającą estetykę otoczenia.

Charakterystycznymi elementami ziemi tykocińskiej są zabytkowe obiekty, takie jak Klasztor Ojców Bernardynów, kościół pw. św. Trójcy w Tykocinie, synagoga, dom talmudyczny oraz alumnat. Warto również zwrócić uwagę na pomnik Stefana Czarnieckiego, pomnik Orła Białego, cmentarz żydowski oraz zabytkowy cmentarz parafialny. W obrębie całej gminy istnieje wiele zabytków, nie tylko te wpisane do rejestru zabytków, ale także obiekty o charakterze zabytkowym, które jeszcze nie zostały uwzględnione w Ewidencji. Wszystkie te obiekty są nacechowane wartościami historycznymi i architektonicznymi, które tworzą niepowtarzalny charakter gminy. Jednakże stan techniczny niektórych z nich wymaga przeprowadzenia odnowy oraz renowacji.

Kumulacja tego typu obiektów, które charakteryzują się złym stanem technicznym i negatywnie wpływają na otaczającą przestrzeń, wyraźnie dominuje w obrębie miasta Tykocin. Historia Tykocina jest niezwykle bogata, zaś zabytki stanowią istotny potencjał rozwojowy obszaru poddawanego rewitalizacji, dlatego też wymagają ochrony i dbałości o ich stan.

Obszar rewitalizacji jest ściśle powiązany z aspektami społecznymi, gospodarczymi, przestrzennymi i środowiskowymi. Spadek liczby ludności, bezrobocie, ubóstwo i problemy zdrowotne mają wpływ na jakość życia mieszkańców i rozwój społeczności oraz gospodarki. Niska aktywność społeczna prowadzi do izolacji i braku zaangażowania w lokalne inicjatywy. Problemy środowiskowe, takie jak obecność azbestu i emisje z kotłów pozaklasowych, wpływają na zdrowie mieszkańców. Zabytki i kultura stanowią potencjał rozwojowy obszaru. Poprawa infrastruktury i przestrzeni publicznej może przyciągnąć inwestycje i ożywić gospodarkę. Rozwiązania kompleksowe uwzględniające te wszystkie sfery są niezbędne do zrównoważonego rozwoju obszaru i poprawy jakości życia mieszkańców.

6.2. Potencjał obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono najważniejsze i najistotniejsze potencjały obszaru rewitalizacji i terenów, które wpływają na obszar rewitalizacji. W trakcie opracowywania projektów rewitalizacyjnych mających na celu zniwelowanie określonych zjawisk kryzysowych brano pod uwagę szerszą perspektywę tj. potencjały obszaru rewitalizacji jak i obszaru całej gminy, o ile te potencjały mogą wpływać na obszar rewitalizacji.

Potencjały obszaru rewitalizacji i okolic, które wpływają na obszar rewitalizacji:

1. Obszar rewitalizacji pełni rolę centralnego punktu życia społecznego i gospodarczego gminy. Jego potencjał rozwojowy tkwi w możliwościach integracji, tworzenia atrakcyjnych przestrzeni i wspierania różnorodnych inicjatyw społecznych, kulturalnych oraz gospodarczych.
2. Historia i zabytki: Tykocin może poszczycić się bogatą historią. Jego centrum stanowi zabytkowy rynek, otoczony kamienicami i kościołem parafialnym. Charakterystycznymi elementami ziemi tykocińskiej są zabytkowe obiekty, takie jak Klasztor Ojców Bernardynów, kościół pw. św. Trójcy w Tykocinie, synagoga, dom talmudyczny oraz alumnat. Największym skarbem miasta jest zamek, który w przeszłości pełnił rolę siedziby hetmanów polskich.
3. Kultura i tradycja: Tykocin to miejsce, w którym kultywuje się bogatą tradycję kulturową i artystyczną. Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje kilka instytucji kultury m. in.: Port Kultury Tykocin, Muzeum w Tykocinie, Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku - Wielka Synagoga, Gminna Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Glogera w Tykocinie.
4. Przyroda i rekreacja: Okolice charakteryzuje się bogatymi zasobami przyrodniczo-rekreacyjnymi: bogate zasoby przyrodnicze i rekreacyjne: duże zalesienie, wysoki udział powierzchni wód otwartych, unikalne w skali Europy tereny bagienne, położenie między dwoma parkami (Narwiański Park Narodowy, Biebrzański Park Narodowy) w pobliżu Puszczy Knyszyńskiej.
5. Rozwój turystyki: Tykocin coraz częściej staje się celem turystów zarówno z Polski, jak i zza granicy.
6. Lokalna przedsiębiorczość: Miasto stwarza możliwości dla lokalnych przedsiębiorców, szczególnie w obszarze turystyki, rzemiosła i usług. Rozwijają się małe firmy oferujące rękodzieło, tradycyjne wyroby i produkty regionalne, które przyciągają zarówno turystów, jak i mieszkańców.

Podsumowując, Tykocin posiada ogromny potencjał ze względu na swoją bogatą historię i kulturę, piękne zabytki i malownicze otoczenie. To miejsce, które przyciąga różnorodne grupy osób, łącząc zarówno fascynatów historii oraz miłośników natury.

7. Wizja obszaru rewitalizacji

Gminy Program Rewitalizacji określa główne kierunki, którymi gmina, jako wspólnota mieszkańców, powinna podążać w perspektywie najbliższych lat, aby wyeliminować lub ograniczyć niekorzystne zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. W wyniku rewitalizacji, na obszarze rewitalizacji powinny zajść określone zmiany, umożliwiające wyprowadzenie obszaru ze stanów kryzysowych. Ważne jest zatem ustalenie stanu docelowego po realizacji wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pożądanego przez interesariuszy. Planowany stan docelowy po przeprowadzeniu wsparcia określany jest jako wizja obszaru rewitalizacji.

Wizja przedstawia obraz obszaru rewitalizacji w perspektywie czasu. Zakłada ona określony stan, który zostanie osiągnięty przy założeniu wystąpienia odpowiednich czynników wewnętrznych i zewnętrznych.

Określenie wizji, celów oraz kierunków działań stanowi efekt:

- szczegółowych studiów diagnozy stanu istniejącego gminy zaprezentowanej w rozdziałach poprzednich niniejszego dokumentu,
- analizy istniejących dokumentów planistycznych w gminie,
- analizy wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych w czasie opracowywania założeń niniejszego dokumentu.

Wizja stanowi najbardziej ogólny cel rozwoju obszaru do 2030 roku, z którego wynikają wszystkie inne cele i kierunki działań. Wizja stanowi opis oczekiwanego w przyszłości stanu, przyjmując jednocześnie optymistyczne założenie wystąpienia korzystnych uwarunkowań zewnętrznych.

Wizja

Wizja obszaru rewitalizacji obejmuje przekształcenie tego historycznego miejsca w dynamiczne i atrakcyjne centrum życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego. Poprzez zrównoważone działania rewitalizacyjne, dąży się do zachowania unikalnego charakteru miasta, jednocześnie tworząc przestrzeń sprzyjającą rozwojowi i zaspokajającą potrzeby mieszkańców oraz odwiedzających.

8. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Przyjęto dwa strategiczne cele odpowiadające głównym obszarom problemowym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Realizacja celów strategicznych w sposób kompleksowy prowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców na wyznaczonym obszarze do rewitalizacji. Realizacja poszczególnych celów wyznaczają kierunki działań. Mają one służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w poprzednich rozdziałach. Wyznaczone cele odpowiadają wcześniej sformułowanej wizji. Poniżej zaprezentowano podział projektów wg celów i kierunków.

Cele strategiczne i kierunki działań:

Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej

- 1.1. Integracja i aktywizacja społeczna
- 1.2. Rozwój kreatywności i przedsiębiorczości
- 1.3. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej
- 1.4. Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia

Cel 2. Poprawa infrastruktury oraz środowiska

- 2.1. Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej
- 2.2. Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturowej
- 2.3. Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego
- 2.4. Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji
- 2.5. Stworzenie przestrzeni do rozwoju i promocji lokalnych produktów
- 2.6. Remonty obiektów zabytkowych oraz innych wartościowych kulturowo
- 2.7. Poprawa jakości powietrza i środowiska

Wszystkie cele i kierunki działań są ze sobą zintegrowane i wzajemnie się uzupełniają. Cele i kierunki działań zostały starannie wybrane i skoordynowane w taki sposób, aby tworzyć spójny plan rozwoju obszaru rewitalizacji. Działania podejmowane w różnych obszarach rewitalizacji wzajemnie oddziałują na siebie, co prowadzi do powstania efektu synergii. Poprzez zintegrowanie różnych aspektów społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i środowiskowych, program rewitalizacji dąży do zrównoważonego rozwoju obszaru. To oznacza, że cele rewitalizacji nie tylko rozwiązują obecne problemy, ale również generują trwałe korzyści dla mieszkańców i środowiska, które utrzymują się w dłuższej perspektywie czasowej. W rezultacie, zintegrowane cele i kierunki działań stanowią strategiczny plan, który ma na celu przekształcenie obszaru rewitalizacji w bardziej atrakcyjne, zrównoważone i lepsze miejsce do życia.

9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

9.1. Przedsięwzięcia podstawowe

PP1. Aktywizacja społeczności oraz rozwój przedsiębiorczości	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Cele projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost aktywności społeczności lokalnej: Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez organizację działań kulturalnych, edukacyjnych i społecznych. 2. Rozwinięcie umiejętności społeczności: Dążenie do zwiększenia kompetencji społeczności w zakresie współpracy, komunikacji i rozwiązywania problemów w ramach lokalnej społeczności. 3. Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców: Pomoc w rozwoju i wzmocnieniu lokalnej przedsiębiorczości poprzez dostarczenie szkoleń, mentoringu i innych narzędzi. 4. Tworzenie nowych miejsc pracy: Kreowanie warunków do powstania nowych miejsc pracy na lokalnym rynku pracy, co przyczynia się do wzrostu zatrudnienia. 5. Wzmocnianie społecznej kapitału: Budowanie więzi społecznych, zaufania i solidarności w społeczności, co wpływa na jej trwałość i odporność. <p>Cele te stanowią fundament projektu mającego na celu aktywizację społeczności oraz stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, przyczyniając się do lepszego funkcjonowania i dobrobytu społecznego w danej społeczności.</p> <p>Projekt skupia się na rozwiązaniu istniejących problemów w społeczności lokalnej. Te problemy obejmują niską aktywność społeczności, brak umiejętności współpracy i komunikacji, słabe wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców, niedostateczną liczbę miejsc pracy oraz słaby społeczny kapitał. Projekt stanowi ważny krok w kierunku budowy bardziej aktywnej, zintegrowanej i prosperującej społeczności lokalnej, która może efektywnie działać na rzecz wspólnego dobra i poprawy jakości życia mieszkańców.</p>
Zakres projektu	<p>Zakres projektu obejmuje szeroki zakres działań i inicjatyw, mających na celu osiągnięcie zdefiniowanych celów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt zakłada organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych, które mają na celu zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. To może obejmować festiwale, warsztaty, wykłady, wystawy i inne działania promujące wspólnotę lokalną. 2. Organizacja szkoleń, warsztatów, konsultacji oraz innych formy wsparcia w zakresie współpracy, komunikacji i rozwiązywania problemów w ramach lokalnej społeczności. 3. Organizacja szkoleń, warsztatów, konsultacji, doradztwa w zakresie dostępu do źródeł finansowania i innych narzędzi, które pomogą wzmocnić lokalną przedsiębiorczość.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	200 000,00 zł

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój kreatywności i przedsiębiorczości <p>Sposób oceny rezultatów: Lista obecności, Dokumentacja zdjęciowa, Dane OPS i PUP</p>
Wskaźnik	<p>Liczba osób objętych wsparciem - 50 osób</p> <p>Liczba zorganizowanych działań - 5 szt.</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	<p>PP2, PP3, PP4, PP5, PP6, PP7, PP8, PP9, PP10, PP11, PP12, PP13, PP14, PP15, PP16, PP17, PP18, PP19, PU1, PU2, PU3, PU4</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Przestrzenie i miejsca, w których będą odbywać się spotkania, zajęcia oraz inne wydarzenia, zostaną starannie zaadaptowane do wymogów osób o specjalnych potrzebach. Wszelkie informacje, materiały, instrukcje oraz dokumentacja związane z projektem, zostaną udostępnione w formatach dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb. W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami.</p>
Okres realizacji	<p>2024 - 2030</p>
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	<p>Gmina Tykocin, Port Kultury Tykocin, organizacja pozarządowe,</p>

PP2. Rozwój oferty rozwojowej oraz edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Celem projektu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży różnorodnych możliwości rozwoju osobistego, umiejętności interpersonalnych oraz zdobywania nowych kompetencji, które przydadzą się w przyszłości. Projekt dąży do rozszerzenia oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, dostarczając im inspirujących i interaktywnych form nauki, które sprawią, że proces zdobywania wiedzy będzie fascynujący i skuteczny. Projekt ma też na celu pobudzanie kreatywności oraz umiejętności myślenia analitycznego wśród dzieci i młodzieży poprzez organizację działań i wydarzeń o charakterze twórczym i eksperymentalnym.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu odkrywanie i rozwijanie pasji i zainteresowań uczestników, co pozwoli im budować swoją tożsamość oraz znaleźć swoje miejsce w społeczności.</p> <p>Rozwój oferty rozwojowej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży ma ogromne znaczenie dla przyszłości społeczności. Współczesny świat stawia przed młodymi ludźmi wiele wyzwań, dlatego zapewnienie im wsparcia i odpowiednich narzędzi do samorozwoju jest nieodzowne.</p> <p>Projekt jest inwestycją w przyszłość, tworząc warunki dla wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, które będą stanowić fundament przyszłego postępu i dynamizmu społecznego.</p>

Zakres projektu	<p>Zakres prac projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie różnorodnych zajęć, warsztatów i wykładów, które odpowiadają na potrzeby i zainteresowania dzieci i młodzieży, - tworzenie interaktywnych materiałów edukacyjnych i narzędzi wspierających proces nauki oraz rozwijanie kompetencji kluczowych, - organizacja wyjazdów edukacyjnych, wycieczek i obozów tematycznych, które poszerzają horyzonty uczestników, - wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania, wykorzystujących technologie cyfrowe, gry edukacyjne i interaktywne narzędzia, aby uczynić proces edukacji bardziej przystępnym i atrakcyjnym, - organizacja zajęć sportowych, ćwiczeń fizycznych, promujących aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia wśród dzieci i młodzieży, - zapewnienie wsparcia specjalistów, ekspertów i mentorów w poszczególnych dziedzinach, aby dostarczyć uczestnikom wiedzy i doświadczenia z praktyki zawodowej.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	150 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój kreatywności i przedsiębiorczości - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia <p>Sposób oceny rezultatów: Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna</p>
Wskaźnik	<p>Liczba osób objętych wsparciem - 80 osób</p> <p>Liczba zorganizowanych działań - 8 szt.</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP4, PP5, PP8, PP11, PP16, PP17, PP19 PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przestrzenie i miejsca, w których będą odbywać się spotkania, zajęcia oraz inne wydarzenia, zostaną starannie zaadaptowane do wymogów osób o specjalnych potrzebach. Wszelkie informacje, materiały, instrukcje oraz dokumentacja związane z projektem, zostaną udostępnione w formatach dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb. W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, Port Kultury Tykocin, organizacja pozarządowe, Zespół Szkół i Przedszkole w Tykocinie

PP3. Aktywizacja seniorów	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest umożliwienie seniorom aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, co przyczyni się do ich integracji oraz wzmocni ich poczucie wartości.</p> <p>Projekt ma na celu promowanie zdrowego trybu życia wśród seniorów poprzez organizację zajęć fizycznych, kulturalnych i edukacyjnych, co przyczyni się do poprawy ich kondycji fizycznej i psychicznej. Projekt stawia sobie też za zadanie rozwijanie umiejętności seniorów w obszarach technologicznych, artystycznych i rzemieślniczych, co umożliwi im aktywny udział w różnorodnych dziedzinach. Poprzez organizację spotkań, warsztatów i wydarzeń, projekt dąży do ograniczenia izolacji społecznej seniorów i stworzenia możliwości nawiązywania nowych relacji. Celem projektu jest również zachęcanie seniorów do dzielenia się swoimi doświadczeniami, historiami i tradycjami, co przyczyni się do przekazywania wiedzy młodszemu pokoleniu.</p> <p>Projekt jest niezwykle ważny ze względu na rosnącą liczbę osób starszych w społeczeństwie. Wspierając seniorów w ich działaniach, projekt przyczynia się do ich lepszego samopoczucia, zdrowia i jakości życia. Aktywność fizyczna, kulturalna i edukacyjna przyniesie korzyści zarówno seniorom, jak i całej społeczności, poprzez integrację pokoleń oraz przekazywanie mądrości i tradycji.</p>
Zakres projektu	<p>Program ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez wspieranie ich w realizacji pasji oraz zachęcanie do aktywności. W tym celu przewidziana jest organizacja szeregu zajęć aktywizująco-warsztatowych oraz spotkań integracyjnych, które będą miały następujące cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społeczeństwa, - zachęcanie do wykorzystywania zdolności, zainteresowań oraz przekazywania doświadczeń i tradycji rodzinnym innym osobom, - wzmacnianie pewności siebie oraz promowanie prezentacji własnych pomysłów podczas organizowanych spotkań, - zwiększenie wiedzy i praktycznych umiejętności seniorów w obszarze korzystania z zasobów teleinformatycznych oraz Internetu, z jednoczesnym przełamywaniem obaw związanych z nowoczesnymi systemami komputerowymi, - popularyzacja koncepcji „aktywnego starzenia się” poprzez edukację zdrowotną, prowadzenie ćwiczeń fizycznych oraz rozwijanie relacji społecznych, - rozwijanie zainteresowań kulturą i sztuką, a także promocja twórczej aktywności osób starszych.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	150 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój kreatywności i przedsiębiorczości - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia <p>Sposób oceny rezultatów: Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna</p>

Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 60 osób Liczba zorganizowanych działań - 6 szt.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP4, PP5, PP6, PP8, PP9, PP10, PP11, PP12, PP17, PP18, PP19, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przestrzenie i miejsca, w których będą odbywać się spotkania, zajęcia oraz inne wydarzenia, zostaną starannie zaadaptowane do wymogów osób o specjalnych potrzebach. Wszelkie informacje, materiały, instrukcje oraz dokumentacja związane z projektem, zostaną udostępnione w formatach dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb. W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, Port Kultury Tykocin, organizacja pozarządowe

PP4. Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest zwiększenie aktywności fizycznej w społeczności poprzez rozwój różnorodnej oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych. Stworzenie atrakcyjnych możliwości aktywności sprzyja poprawie zdrowia i kondycji fizycznej mieszkańców. Projekt ma też na celu propagowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywność fizyczną. Poprzez udostępnianie różnorodnych zajęć, zachęcamy społeczność do podejmowania regularnej aktywności oraz prowadzenia bardziej świadomego trybu życia.</p> <p>Współczesny tryb życia często prowadzi do siedzącego stylu, co może przyczynić się do różnych problemów zdrowotnych. Projekt rozwijający ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych ma na celu aktywne przeciwdziałanie temu problemowi. Społeczeństwo coraz bardziej zdaje sobie sprawę z korzyści wynikających ze zdrowego stylu życia. Dlatego rozwijając ofertę zajęć, projekt wspiera potrzeby i oczekiwania mieszkańców.</p> <p>Projekt rozwijający ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych i promujący zdrowy styl życia ma ogromny potencjał wpływu na zdrowie i jakość życia społeczności. To inwestycja w długoterminowy rozwój społeczny i zdrowotny, która może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wspierania ich harmonijnego rozwoju.</p>
Zakres projektu	<p>Zakres projektu koncentruje się na dwóch kluczowych obszarach: rozwoju oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz promocji zdrowego stylu życia. Projekt ma na celu aktywnie przyczynić się do poprawy zdrowia i jakości życia społeczności poprzez stworzenie atrakcyjnych możliwości aktywności fizycznej oraz propagowanie świadomych wyborów dotyczących zdrowego stylu życia.</p> <p>Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych: Projekt zakłada rozbudowanie i zróżnicowanie oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców.</p> <p>Promocja zdrowego stylu życia: Drugim kluczowym obszarem projektu jest</p>

	promocja zdrowego stylu życia poprzez aktywność fizyczną i świadome wybory.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	100 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe</p>
Wskaźnik	Liczba osób objętych wsparciem - 70 osób Liczba zorganizowanych działań - 7 szt.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP5, PP14, PP 17, PP18, PP19, PU1, PU2, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przestrzenie i miejsca, w których będą odbywać się imprezy, zajęcia oraz inne wydarzenia, zostaną starannie zaadaptowane do wymogów osób o specjalnych potrzebach. Wszelkie informacje, materiały, instrukcje oraz dokumentacja związane z projektem, zostaną udostępnione w formatach dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb. W ramach projektu, priorytetem jest zapewnienie pełnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami.
Okres realizacji	2024 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, Port Kultury Tykocin, organizacja pozarządowe

PP5. Budowa ścieżki dydaktycznej nad rzeką Narew w Tykocinie cz. III

Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do wypoczynku i rekreacji, która pozwoli mieszkańcom Tykocina na korzystanie z nowych możliwości spędzania czasu wolnego nad rzeką Narew.</p> <p>Projekt jest kontynuacją realizowanych wcześniej projektów związanych z budową ścieżki dydaktycznej nad rzeką Narew. Tworzenie nowych obszarów rekreacyjnych i zieleni pozytywnie wpłynie na samopoczucie i zdrowie fizyczne mieszkańców, przyczyniając się do zwiększenia ich satysfakcji z miejsca zamieszkania.</p> <p>Ścieżka dydaktyczno-ekologiczna z elementami rekreacyjnymi stworzy</p>
------------------------------	---

	<p>przestrzeń, w której ludzie będą mogli spotykać się, integrować oraz wspólnie spędzać czas. Poprawa infrastruktury rekreacyjnej przyczyni się do aktywizacji społeczności lokalnej i zachęci mieszkańców do bardziej aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.</p> <p>Projekt odpowiada na realne potrzeby społeczności lokalnej, zapewniając atrakcyjne miejsce do spędzania czasu wolnego, które jest istotne dla poprawy jakości życia mieszkańców. Stworzenie nowych miejsc rekreacyjnych i ścieżki dydaktycznej przyciągnie zarówno mieszkańców, jak i turystów, co może wpłynąć korzystnie na rozwój lokalnej turystyki i gospodarki. Projekt umożliwi rewitalizację obszaru nad rzeką Narew, który obecnie jest niedostatecznie zagospodarowany. Nowa przestrzeń z elementami małej architektury stworzy bardziej atrakcyjny i estetyczny krajobraz miejsca.</p>
Zakres projektu	<p>Projekt obejmuje utworzenie nowej przestrzeni do wypoczynku i rekreacji na obszarze rewitalizacji w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia ich aktywności społecznej. Projekt ma charakter ścieżki dydaktyczno-ekologicznej z elementami rekreacyjnymi.</p> <p>Zakres projektu: utworzenie ciągów pieszych i rowerowych, elementów małej architektury, w tym m.in. ławek, koszy na śmieci, słupów oświetleniowych. Wykonane zostanie utwardzenie gruntu w postaci ciągów rowerowych, pieszych oraz placów rekreacyjnych o nawierzchni mineralnej. Na terenie bulwarów wykonane zostaną nasadzenia dużej ilości zieleni. W ramach inwestycji wykonane zostanie również niezbędne uzbrojenie techniczne terenu.</p>
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (obszar przyległy do rzeki)
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	1 800 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe</p>
Wskaźnik	<p>Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych miejsc publicznych – 1 szt.</p> <p>Liczba osób korzystających – 500 os./rok</p> <p>Zrewitalizowana powierzchnia – 0,1 ha</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP4, PP10, PP11, PP12, PP14, PP15, PP17, PP18, PP19, PU1, PU3, PU4

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest istotnym elementem projektu, mającym na celu stworzenie przestrzeni rekreacyjnej i edukacyjnej, która będzie dostępna dla wszystkich mieszkańców, bez względu na ich ograniczenia czy niepełnosprawność. Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.
Okres realizacji	2025 - 2027
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP6. Nowe oblicze "Starego Rynku"	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Projekt na celu rewitalizację „Starego Rynku”, poprawę funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz podniesienie jakości życia mieszkańców, zachowując jednocześnie dziedzictwo kulturowe miasta i wspierając zrównoważony rozwój miasta.</p> <p>Rewitalizacja "Starego Rynku" przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, którzy zyskają nowe, atrakcyjne miejsce do spędzania czasu wolnego, spotkań i integracji społecznej. Odpowiednio zagospodarowana przestrzeń publiczna z elementami małej architektury i zielenią stworzy przyjazne środowisko, które pozytywnie wpłynie na samopoczucie i satysfakcję z miejsca zamieszkania.</p> <p>Istniejąca infrastruktura jest niewystarczająca dla potrzeb mieszkańców i turystów. Projekt rewitalizacji przyczynia się do przywrócenia atrakcyjności i funkcjonalności tego miejsca.</p>
Zakres projektu	Projekt obejmuje wykonanie ciągów pieszo-jezdnych, montaż elementów małej architektury, oświetlenie placu, budowę dróg i parkingów z kompletną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowanie zielenią przestrzeni publicznej. Celem projektu jest poprawa funkcjonalności infrastruktury oraz jakości życia mieszkańców.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (plac „Stary Rynek”)
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	2 500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe</p>
Wskaźnik	<p>Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych miejsc publicznych – 1 szt.</p> <p>Liczba osób korzystających – 500 os./rok</p> <p>Zrewitalizowana powierzchnia – 0,4 ha</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP3, PP8, PP9, PP10, PP11, PP12, PP14, PP15, PU1, PU3, PU4

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest ważnym elementem projektu. Wszystkie elementy infrastruktury zostaną zaprojektowane tak, aby spełniać wymagania uniwersalnego projektowania.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP7. Rewitalizacja obszaru przy ulicy Choroszczańskiej	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych na elewacjach, stolarkach okiennych i pokryciach dachowych. Poprawa stanu technicznego budynków jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkownikom oraz zachowania wartości nieruchomości.</p> <p>Remont klatek i uporządkowanie instalacji centralnego ogrzewania przyczynią się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców. Poprawiona infrastruktura i usprawnione systemy ogrzewania pozytywnie wpłyną na warunki zamieszkania oraz zwiększą atrakcyjność nieruchomości dla mieszkańców.</p> <p>Planowana rewitalizacja przestrzeni poprzez utworzenie terenów zielonych i dostosowanie układu komunikacyjnego ma na celu poprawienie estetyki otoczenia. Tworzenie obszarów zielonych stworzy bardziej przyjazne i estetyczne otoczenie dla mieszkańców oraz wpłynie na pozytywne odczucia związane z miejscem zamieszkania.</p>
Zakres projektu	Prace remontowe obejmujące elewacje oraz wymianę stolarki okiennej, a także naprawę pokrycia dachowego. Dodatkowo, przewiduje się remont klatek oraz uporządkowanie instalacji centralnego ogrzewania. W ramach projektu, planowane jest również rewitalizacja przestrzeni poprzez utworzenie terenów zielonych oraz dostosowanie układu komunikacyjnego.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (obszar przy ulicy Choroszczańskiej)
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	3 500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów – 2 szt.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP15, PU1, PU2, PU4

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest ważnym elementem projektu. Wszystkie elementy infrastruktury zostaną zaprojektowane tak, aby spełniać wymagania uniwersalnego projektowania.
Okres realizacji	2027 - 2029
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, osoby prywatne

PP8. Dom dialogu kultur przy ul. Złotej 12	
Cele i uzasadnienie projektu	Głównym celem projektu jest przekształcenie budynku mieszkalnego w nowoczesne i funkcjonalne centrum, które będzie pełnić funkcję kulturalną i edukacyjną. Budynek będzie miejscem organizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych, wystaw, prelekcji, warsztatów i innych działań edukacyjnych. Istnienie punktu informacji turystycznej na terenie obiektu poprawi dostępność informacji dla odwiedzających miasto, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności miejsca jako celu turystycznego. Projekt ten stanowi odpowiedź na potrzeby mieszkańców i turystów, którzy oczekują dostępu do różnorodnych i wartościowych usług kulturalnych w samym centrum miasta. Przebudowa budynku mieszkalnego na budynek użyteczności publicznej z funkcją kulturalno-edukacyjną jest inwestycją w rozwój kultury i edukacji, przyczyniającą się do wzbogacenia życia społeczności lokalnej i promocji miasta jako miejsca bogatego w dziedzictwo kulturowe i turystyczne.
Zakres projektu	Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego ma na celu zmianę sposobu jego użytkowania na budynek użyteczności publicznej o funkcji kulturalno-edukacyjnej. Nowy obiekt będzie pełnił rolę punktu informacji turystycznej oraz będzie wyposażony w przestronne pomieszczenia sal ekspozycyjnej i edukacyjnej, które będą mogły być połączone w celu organizacji imprez okolicznościowych. Ten nowy obiekt wypełni istotną lukę w ofercie usług kulturalnych ścisłego centrum miasta.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	3 500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturowej - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Remonty obiektów zabytkowych oraz innych wartościowych kulturowo <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 0,05 ha

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP6, PP10, PP11, PP12, PP14, PP15, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>Wszystkie elementy infrastruktury, jak również przestrzenie wewnątrz budynku, zostaną starannie zaprojektowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. Priorytetem jest stworzenie otoczenia, które będzie przyjazne, funkcjonalne i dostępne dla wszystkich mieszkańców i odwiedzających.</p> <p>Oznacza to, że wejścia do budynku będą dostosowane, aby umożliwić łatwy dostęp osobom na wózkach inwalidzkich czy z ograniczeniami ruchowymi. Przestrzenie wewnętrzne, takie jak sale ekspozycyjne, punkt informacji turystycznej i przestrzenie edukacyjne, zostaną zaprojektowane z uwzględnieniem odpowiednich szerokości drzwi i korytarzy, aby umożliwić swobodne poruszanie się i komfortowe korzystanie z nich.</p>
Okres realizacji	2027 - 2029
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, Port Kultury Tykocin

PP9. Targowisko	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Celem projektu jest budowa nowoczesnego Targowiska, które będzie dostosowane do współczesnych standardów handlowych i usługowych. To umożliwi rozwój oraz promocję lokalnych producentów.</p> <p>Projekt ten będzie miał pozytywny wpływ na rozwój lokalnej społeczności, ponieważ stworzy nowe miejsca pracy oraz możliwości biznesowe dla lokalnych przedsiębiorców. Poprzez wspieranie rozwoju lokalnych firm i handlu, Targowisko przyczyni się do wzmocnienia ekonomicznego regionu, a także zachęci mieszkańców do korzystania z lokalnych usług i produktów.</p> <p>Ponadto, nowe Targowisko będzie stanowić miejsce spotkań i wymiany handlowej, co wzbogaci życie społeczności lokalnej, stając się ważnym centrum aktywności handlowej i społecznej.</p>
Zakres projektu	<p>Przedmiotem inwestycji jest budowa Targowiska, czyli nowego budynku handlowo-usługowego. W ramach tego projektu powstaną zadania oraz miejsca parkingowe, a teren zostanie zagospodarowany wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Realizacja tej inwestycji umożliwi stworzenie nowych miejsc handlowych dla lokalnej społeczności, co z kolei przyczyni się do wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.</p>
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	5 000 000,00 zł

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój kreatywności i przedsiębiorczości - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Stworzenie przestrzeni do rozwoju i promocji lokalnych produktów <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 1,44 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP3, PP6, PP11, PP12, PP14, PP15, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2025 - 2027
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP10. Skwer przy pomniku Orła Białego	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Realizacja tego projektu przyczyni się do stworzenia przyjemnego i bezpiecznego miejsca, gdzie mieszkańcy i turyści będą mogli spędzać swój wolny czas. Nowa mała architektura, odpowiednie oświetlenie i zielenią wzbogacą estetykę tego obszaru, zachęcając do aktywności i relaksu. Jednym z istotnych aspektów rewitalizacji będzie szerzenie świadomości o historii miasta. Dzięki umieszczonym tablicom edukacyjnym, odwiedzający będą mieli okazję dowiedzieć się więcej o miejscowych wydarzeniach, tradycjach i znaczeniu Pomnika Orła Białego.</p> <p>W efekcie, rewitalizacja Skweru przy Pomniku Orła Białego będzie miała pozytywny wpływ na miasto, poprawiając jakość jego przestrzeni publicznej oraz kulturalnych doznań. To inwestycja, która podkreśli znaczenie i piękno najstarszej części miasta, jednocześnie zachęcając do aktywnego poznawania i szacunku dla jego historii.</p>
Zakres projektu	Skwer przy Pomniku Orła Białego, usytuowany na działce o numerze ewidencyjnym 1820/1, znajduje się w najstarszej części miasta. Planowana rewitalizacja tego miejsca ma na celu podniesienie jakości przestrzeni publicznej poprzez montaż małej architektury, oświetlenia oraz urządzenie zieleni, w tym krzewów i bylin. Dodatkowo, przewiduje się umieszczenie tablic edukacyjnych, które będą informować o historii miasta.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	500 000,00 zł

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Remonty obiektów zabytkowych oraz innych wartościowych kulturowo <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 0,07 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP3, PP5, PP6, PP8, PP11, PP12, PP14, PP15, PU1, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP11. Port Kultury Tykocin	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Celem rewitalizacji tego obszaru jest poprawa funkcjonalności infrastruktury, nadanie nowych funkcji przestrzeniom publicznym oraz zwiększenie jakości życia mieszkańców.</p> <p>W ramach projektu przewiduje się realizację niezbędnych prac budowlanych i instalacyjnych, które zapewnią dostęp do niezbędnych usług i infrastruktury technicznej. Ponadto, działka zostanie odpowiednio zagospodarowana zielenią, co pozytywnie wpłynie na estetykę i ekologię tego miejsca.</p> <p>Wprowadzenie elementów małej architektury, takich jak ławki, kosze na śmieci czy oświetlenie, stworzy atrakcyjne i funkcjonalne miejsca spotkań oraz wypoczynku dla mieszkańców i odwiedzających. Te działania przyczynią się do ożywienia przestrzeni publicznej i stworzenia przyjaznego otoczenia.</p> <p>Poprzez rewitalizację tego obszaru, społeczność Tykocina będzie miała dostęp do lepszej jakości infrastruktury oraz atrakcyjnych przestrzeni publicznych, co wpłynie pozytywnie na codzienne życie mieszkańców. Projekt ten odzwierciedla zaangażowanie w rozwój społeczności lokalnej i dbałość o poprawę jakości życia w mieście.</p>
Zakres projektu	Przedmiotem projektu jest rewitalizacja działki gminnej o numerze 1447 w Tykocinie. Inwestycja obejmuje kompleksowe działania, takie jak budowa infrastruktury technicznej, zagospodarowanie terenów zieleni oraz budowa elementów małej architektury w przestrzeni publicznej.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (działka nr 1447)
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści

Szacowana wartość	1 200 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturowej - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 0,80 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP5, PP6, PP8, PP9, PP10, PP12, PP14, PP15, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP12. Zagospodarowanie Placu Czarnieckiego

Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest podniesienie jakości Placu Czarnieckiego poprzez rewitalizację i zagospodarowanie tego obszaru. Prace zakładają wprowadzenie nowych nasadzeń i wymianę elementów małej architektury, co przyczyni się do stworzenia atrakcyjnego i funkcjonalnego miejsca dla mieszkańców i odwiedzających.</p> <p>Projekt zakłada przekształcenie Placu Czarnieckiego w aktywną przestrzeń, która będzie zachęcała do spotkań, rekreacji i różnorodnych działań społecznych. Poprzez odpowiednie zagospodarowanie i nowe elementy małej architektury, plac stanie się przyjaznym miejscem dla mieszkańców, sprzyjającym integracji i aktywności.</p> <p>Przeprowadzone działania mają na celu uczynienie tego placu bardziej funkcjonalnym i estetycznym, co przyczyni się do znaczącej poprawy jakości życia mieszkańców oraz przyciągnięcie nowych odwiedzających, pozytywnie wpływając na rozwój lokalnej społeczności.</p>
------------------------------	--

Zakres projektu	W ramach projektu przewiduje się przeprowadzenie nasadzeń drzew, krzewów i roślin ozdobnych, które ożywią estetykę placu i wpłyną pozytywnie na jego klimat. W ramach projektu planowana jest wymiana elementów małej architektury, takich jak nowoczesne i funkcjonalne ławki, kosze na śmieci, oświetlenie oraz elementy dekoracyjne. Te działania mają na celu stworzenie przyjemnego i nowoczesnego otoczenia dla odwiedzających, zachęcającego do spędzania czasu na Placu Czarnieckiego. Plac zostanie wyremontowany i otrzyma nową nawierzchnię, która zapewni bezpieczeństwo i komfort korzystania z przestrzeni publicznej.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji (Plac Czarnieckiego)
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturowej - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 1,00 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP3, PP5, PP6, PP8, PP9, PP10, PP11, PP14, PP15, PU1, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP13. Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tykocinie	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest planowana modernizacja oraz rozbudowa istniejącego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tykocinie. W ramach tego celu, dąży się do utworzenia efektywnej przestrzeni umożliwiającej wydajną segregację różnych typów odpadów dla lokalnej społeczności.</p> <p>Dodatkowo projekt ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych i promowania praktyk ekologicznych.</p> <p>Projekt ma kluczową rolę w ograniczaniu ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez umożliwienie skutecznej segregacji, recyklingu oraz właściwego przetwarzania. Taki podejście ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz wspieranie celów zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Istniejący stan PSZOK w Tykocinie wymaga modernizacji, aby sprostać rosnącym wymogom dotyczącym segregacji odpadów. Planowana modernizacja PSZOK w Tykocinie to inwestycja w ochronę środowiska, edukację oraz przyszłość miejscowej społeczności, dążąc do osiągnięcia wyższych standardów ekologicznych oraz zrównoważonego rozwoju.</p>
Zakres projektu	<p>Planowana do realizacji inwestycja obejmuje szeroko rozumianą przebudowę i rozbudowę istniejącego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Tykocinie. W zakres zadania wchodzi m.in. szczególności: utwardzenie nawierzchni placu, budowę boksów, budowę hali wyposażonej w prasę do odpadów, punkt naprawy urządzeń nadających się do ponownego wykorzystania, garaż służący do przechowywania oraz naprawy sprzętów, pomieszczenie administracyjne, zakup sprzętów do zagospodarowywania odpadów i inne. Nowa nawierzchnia oraz projektowany układ boksów dla poszczególnych frakcji odpadów i odpowiednie oznakowanie całego obiektu pozwoli na korzystanie z PSZOKu z użyciem transportu własnego użytkowników. Projektowana komunikacja oraz zwiększona ilość boksów na odpady znacząco usprawni codzienne funkcjonowanie oraz efektywność obsługi klientów.</p>
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Poprawa jakości powietrza i środowiska <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia – 0,95 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP14, PU2, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze	Wykonanie prac budowlanych i adaptacyjnych w celu dostosowania całej infrastruktury PSZOK dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. To może obejmować zmiany w układzie przestrzennym, szerokość dróg dojazdowych, umiejscowienie pojemników na odpady oraz odpowiednie

szczególnymi potrzebami	oznakowanie. Zagwarantowanie równego dostępu do wszystkich obszarów PSZOK. Stworzenie równorzędnych ścieżek i dojazd, unikając barier architektonicznych, jak schody czy wąskie przejścia.
Okres realizacji	2028 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP14. Zielone inicjatywy Tykocina	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest poprawa jakości powietrza w Tykocinie poprzez wymianę kotłów węglowych na bardziej ekologiczne źródła ciepła, montaż instalacji OZE oraz magazynów energii. Działanie to ma na celu znaczące ograniczenie emisji szkodliwych substancji i poprawę zdrowia mieszkańców.</p> <p>Projekt poprawy jakości powietrza poprzez wymianę kotłów węglowych, montaż OZE oraz budowę magazynów energii jest uzasadniony z kilku kluczowych powodów. Zanieczyszczenia powietrza mają negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców, prowadząc do chorób układu oddechowego i innych problemów zdrowotnych. Działania projektowe zmierzają do redukcji tych zagrożeń.</p> <p>Projekt wpisuje się w dążenie do zrównoważonej energetyki, co jest istotne zarówno dla lokalnej społeczności, jak i globalnych wysiłków na rzecz ochrony środowiska. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i negatywnego wpływu na klimat.</p> <p>Montaż OZE na budynkach prywatnych ma potencjał zmienić sposób, w jaki mieszkańcy postrzegają i wykorzystują energię. Dzięki temu projekt ma aspekt edukacyjny i mobilizujący, zachęcając do aktywnego udziału w tworzeniu bardziej zrównoważonej przyszłości.</p> <p>Podsumowując, projekt ma na celu poprawę zdrowia mieszkańców, zwiększenie udziału energii odnawialnej i wsparcie działań ekologicznych w społeczności poprzez dostarczenie praktycznych rozwiązań dla mieszkańców oraz inicjowanie zmian na rzecz zrównoważonego rozwoju.</p>
Zakres projektu	<p>Zakres projektu obejmuję:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wymianę kotłów węglowych 2. Montaż OZE 3. Budowę magazynów energii
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	1 200 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Poprawa jakości powietrza i środowiska <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe</p>

Wskaźnik	Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii – 30 szt. Liczba wymienionych kotłów – 30 szt.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP4, PP5, PP6, PP8, PP10, PP11, PP12, PP17, PU3, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Dąży się do zapewnienia dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Projekt przewiduje udzielanie pomocy i wsparcia na każdym etapie pozyskiwania i realizacji przedsięwzięcia.
Okres realizacji	2025 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, mieszkańcy obszaru rewitalizacji

PP15. Ochrona, konserwacja i przywracanie wartości obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Projekt ma na celu ochronę i zachowanie obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym poprzez renowację elewacji, rekonstrukcję uszkodzonych elementów architektonicznych oraz naprawę konstrukcji. Przekłada się to na zabezpieczenie przed dalszą degradacją i utratą ich autentycznego charakteru.</p> <p>W ramach projektu oferowane jest wsparcie właścicielom prywatnych obiektów w strefie konserwatorskiej. Obejmuje to doradztwo dotyczące ochrony i konserwacji zabytków, ułatwianie kontaktów z konserwatorami oraz wsparcie w przygotowywaniu niezbędnej dokumentacji. Celem jest ułatwienie właścicielom podejmowania skutecznych działań na rzecz zachowania i utrzymania ich cennych nieruchomości.</p> <p>Obiekty zabytkowe stanowią istotny składnik dziedzictwa kulturowego, przynosząc korzyści edukacyjne, historyczne i estetyczne społeczności. Ich ochrona przyczynia się do wzbogacenia otoczenia kulturowego oraz umożliwia przyszłym pokoleniom korzystanie z bogactwa historycznego kontekstu.</p> <p>Zabytki mają potencjał przyciągania turystów, co wpływa na lokalną gospodarkę. Odtworzone i odpowiednio zachowane obiekty mogą stanowić atrakcyjny element dla ruchu turystycznego, przyczyniając się do rozwoju infrastruktury turystycznej.</p>

Zakres projektu	<p>Zakres prac:</p> <p>1. Restauracja oraz konserwacja obiektów zabytkowych: Realizacja prac restauracyjnych oraz konserwatorskich ma na celu przywrócenie obiektom ich pierwotnego stanu i historycznej wartości. Prace obejmują m.in. renowację elewacji, rekonstrukcję uszkodzonych elementów architektonicznych, a także naprawę konstrukcji.</p> <p>2. Wsparcie właścicieli prywatnych obiektów z w strefie konserwatorskiej: Oferowanie wsparcia właścicielom prywatnych obiektów obejmuje pomoc w nawiązywaniu kontaktów z konserwatorami, wsparcie w przygotowywaniu niezbędnej dokumentacji dla prac konserwatorskich oraz udzielaniu porad dotyczących działań związanych z ochroną i konserwacją obiektów.</p>
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	1 800 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Remonty obiektów zabytkowych oraz innych wartościowych kulturowo <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe</p>
Wskaźnik	<p>Liczba odrestaurowanych obiektów - 2 szt.</p> <p>Liczba udzielonego doradztwa – 5 szt.</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP5, PP6, PP8, PP9, PP10, PP11, PP12, PP18, PU2, PU3
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Dąży się do zapewnienia dostępności dla wszystkich zainteresowanych, włączając w to osoby ze szczególnymi potrzebami. Projekt przewiduje udzielanie pomocy i wsparcia na każdym etapie pozyskiwania i realizacji przedsięwzięcia.
Okres realizacji	2027 - 2030
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin, mieszkańcy obszaru rewitalizacji

PP16. Przebudowa Żłobka w Tykocinie	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Głównym celem projektu jest poprawa jakości warunków edukacyjnych dla dzieci, które uczęszczają do Żłobka przy ul. Szkolnej 1 w Tykocinie. Przez renowację i przystosowanie pomieszczeń do nowych form zajęć edukacyjnych, dąży się do stworzenia inspirującej i bezpiecznej przestrzeni, sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi najmłodszych mieszkańców.</p> <p>Zmieniające się metody nauczania oraz potrzeby dzieci wymagają odpowiednio dostosowanych pomieszczeń. Przystarzała infrastruktura Żłobka nie zawsze spełnia te oczekiwania. Przebudowa pozwoli na stworzenie nowoczesnych sal edukacyjnych, które zaspokoją potrzeby dzieci i kadry pedagogicznej.</p>
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia przewidziana jest renowacja części budynku Żłobka mieszczącego się przy ul. Szkolnej 1 w Tykocinie. Odbudowane i odnowione pomieszczenia zostaną przystosowane do organizacji nowych zajęć edukacyjnych dla dzieci. Projekt zakłada także termomodernizację oraz wymianę istniejącej infrastruktury.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacowana wartość	1 350 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej - Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturowej - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów – 1 szt.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP17. Siłownia pod chmurką w Tykocinie przy ul. Sokolowskiej	
Cele i uzasadnienie projektu	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców jest głównym celem projektu, ponieważ dostęp do aktywności fizycznej i rekreacji ma korzystny wpływ na zdrowie i samopoczucie społeczności lokalnej. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjnych zachęca do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.</p> <p>Istniejący plac zabaw i siłownia zewnętrzna wymagają modernizacji i remontu, aby zapewnić mieszkańcom bezpieczne i funkcjonalne miejsce do ćwiczeń oraz zabawy dla dzieci. Modernizacja przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności terenu.</p> <p>Projekt ma na celu stworzenie przestrzeni, która będzie odpowiednia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dzięki różnorodnym urządzeniom do ćwiczeń i atrakcyjnym dla dzieci, wszystkie grupy wiekowe będą miały możliwość aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.</p> <p>Dodatkowo, projekt zakłada poprawę oraz zwiększenie terenów zielonych w otoczeniu siłowni i placu zabaw. Dodawanie i pielęgnacja zieleni miejskiej stanowią istotne elementy projektu, które przynoszą wiele korzyści społeczności lokalnej oraz mają pozytywny wpływ na otaczające środowisko.</p>
Zakres projektu	<p>Zakres projektu jest wszechstronny, obejmujący modernizację istniejących elementów oraz rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej. Ponadto, projekt przewiduje instalację odpowiedniego oświetlenia na terenie siłowni i placu zabaw, co umożliwi korzystanie z tych miejsc także po zmroku.</p> <p>Dodatkowo, planowana jest budowa chodników lub ścieżek prowadzących do siłowni i placu zabaw, a także zwiększenie obszarów zielonych w otoczeniu siłowni i placu zabaw.</p>
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	50 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Poprawa jakości powietrza i środowiska <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych - 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia - 0,22 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP4, PP17, PP14, PP19, PU1, PU4

<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>	<p>Cały projekt będzie opierał się na podejściu włączającym, uwzględniającym różnorodność potrzeb i umiejętności użytkowników. Projektanci, inżynierowie i architekci będą pracować nad stworzeniem przestrzeni, która jest dostępna dla każdego.</p> <p>Konieczne będzie zaplanowanie i wybudowanie bezbarierowych ścieżek prowadzących do siłowni i placu zabaw oraz między urządzeniami. Powinny być one odpowiednio szerokie i płaskie, aby umożliwić swobodny ruch osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Siłownia pod chmurką zostanie wyposażona w urządzenia dostosowane do różnych poziomów umiejętności i możliwości fizycznych. Wprowadzenie różnorodnych urządzeń umożliwi korzystanie z siłowni osobom o różnych stopniach sprawności.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2026 - 2028</p>
<p>Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące</p>	<p>Gmina Tykocin</p>

<p>PP18. Modernizacja budynku oraz zagospodarowanie terenu przy przychodni na ul. Kaczorowskiej</p>	
<p>Cele i uzasadnienie projektu</p>	<p>Głównym celem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku poprzez termomodernizację, wymianę stolarki, modernizację systemu ogrzewania i chłodzenia oraz zastosowanie energooszczędnych rozwiązań oświetleniowych. To ma kluczowe znaczenie zarówno z perspektywy oszczędności finansowych, jak i ochrony środowiska, poprzez zmniejszenie zużycia energii.</p> <p>Projekt zakłada instalację podjazdów i ramp dla wózków inwalidzkich, co ma na celu dostosowanie budynku dla osób o ograniczonej mobilności. To istotne działanie, które umożliwia równy dostęp do usług medycznych dla wszystkich pacjentów, niezależnie od ich potrzeb.</p> <p>Zagospodarowanie terenu wokół budynku, uwzględniając estetykę i funkcjonalność, poprawia komfort i atrakcyjność obszaru. Miejsca parkingowe, tereny zielone, nasadzenia roślin, kwiatów i drzew oraz strefa relaksu tworzą przyjazną przestrzeń.</p>
<p>Zakres projektu</p>	<p>1. Modernizacja budynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Termomodernizacja budynku. - Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na energooszczędne. - Modernizacja systemu ogrzewania i chłodzenia. - Poprawa efektywności energetycznej budynku poprzez zastosowanie energooszczędnych rozwiązań oświetleniowych i urządzeń. <p>2. Zagospodarowanie terenu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przemysłane projektowanie przestrzeni wokół budynku, uwzględniając estetykę i funkcjonalność. - Utworzenie miejsc parkingowych, w tym miejsc dla osób

	niepełnosprawnych. - Wykorzystanie terenów zielonych, włączając w to nasadzenia roślin, kwiatów i drzew.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	800 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów: - Integracja i aktywizacja społeczna - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji - Poprawa jakości powietrza i środowiska Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
Wskaźnik	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych - 1 szt. Liczba zmodernizowanych obiektów - 1 szt. Zrewitalizowana powierzchnia - 0,25 ha
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP3, PP4, PP5, PP18, PU4
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2026 - 2028
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PP19. Modernizacji kompleksu sportowo w Tykocinie	
Cele i uzasadnienie projektu	Celem projektu jest utworzenie nowoczesnego i funkcjonalnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego, który sprostą potrzebom lokalnej społeczności. Ulepszona infrastruktura, w tym trybuny, bieżnie, system nawadniający, wymiana sztucznej murawy, naprawa ścieżek komunikacyjnych, budowa zadaszenia nad kompleksem boisk oraz modernizacja szatni sportowej, zapewni optymalne warunki do organizacji różnorodnych wydarzeń sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych. To zwiększy wygodę i bezpieczeństwo użytkowników obiektu. Nowoczesny kompleks sportowo-rekreacyjny będzie stanowił doskonałe miejsce do organizacji zawodów sportowych, rekreacyjnych i innych wydarzeń społecznych. To przyczyni się do wzbogacenia życia kulturalnego i rekreacyjnego społeczności lokalnej. Projekt ma na celu zachęcenie mieszkańców do aktywności fizycznej poprzez dostarczenie odpowiednich miejsc i warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportowych. Poprawa jakości infrastruktury może zwiększyć zainteresowanie sportem i rekreacją. Obecna infrastruktura sportowa i rekreacyjna wymaga modernizacji, aby zapewnić bezpieczne i atrakcyjne warunki dla użytkowników.
Zakres projektu	Zakres projektu obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> - Modernizację trybun, - Ulepszenie bieżni, - Modernizacja systemu nawadniającego, - Wymiana sztucznej murawy, - Naprawa ścieżek komunikacyjnych, - Budowa zadaszenia nad kompleksem boisk, - Modernizacja szatni sportowej.
Zakres terytorialny/lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Interesariusze obszaru rewitalizacji, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty w odniesieniu do celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja i aktywizacja społeczna - Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia - Poprawa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej - Tworzenie nowych miejsc do aktywizacji, wypoczynku oraz spędzania czasu wolnego - Poprawa przestrzeni publicznych oraz stanu technicznego obiektów na obszarze rewitalizacji <p>Sposób oceny rezultatów: Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna</p>
Wskaźnik	<p>Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych - 1 szt.</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów - 1 szt.</p> <p>Zrewitalizowana powierzchnia - 0,7 ha</p>
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	PP1, PP2, PP3, PP4, PP5, PP17, PP19
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi element projektu. Jego realizacja będzie zgodna z zasadami uniwersalnego

szczególnymi potrzebami	projektowania, co oznacza, że każdy aspekt zostanie starannie zaplanowany i dostosowany do różnorodnych potrzeb użytkowników.
Okres realizacji	2027 - 2029
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

9.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

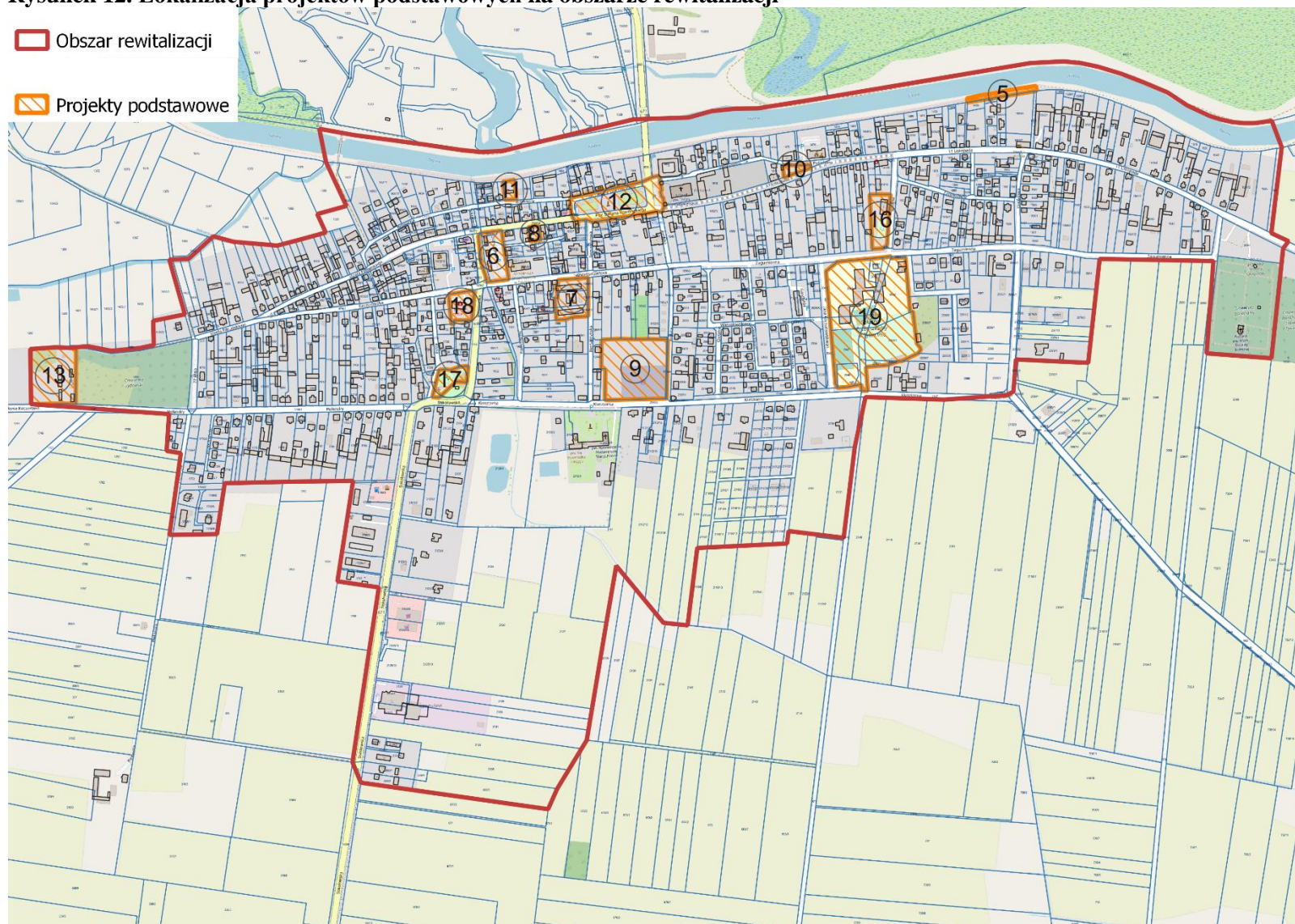
PU1. Rozbudowa systemu monitoringu	
Cele i zakres projektu	<p>Głównym celem projektu jest montaż dodatkowych kamer monitoringu na terenie podlegającym procesowi rewitalizacji. Działanie to ma na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.</p> <p>Celem projektu jest objęcie monitoringiem nowych obszarów, które nie były dotychczas uwzględniane w systemie nadzoru. To pozwoli na lepsze monitorowanie miejsc narażonych na niepożądane zachowania.</p> <p>Projekt zakłada instalację 4 kamer monitoringu w odpowiednich lokalizacjach.</p> <p>Planowane działania przyczynią się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze objętym procesem rewitalizacji. Poprzez ten projekt dąży się do stworzenia środowiska bardziej bezpiecznego i przyjaznego dla społeczności.</p>
Szacowana wartość	100 000,00 zł
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PU2. Teren wolny od azbestu	
Cele i zakres projektu	<p>Projekt usuwania i zagospodarowania azbestu jest uzasadniony z kilku istotnych powodów. Po pierwsze, materiały zawierające azbest stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Ich obecność może prowadzić do poważnych chorób układu oddechowego i innych problemów zdrowotnych. Usunięcie azbestu jest niezbędne dla ochrony zdrowia mieszkańców i pracowników.</p> <p>Po drugie, azbest ma negatywny wpływ na środowisko. Jego niewłaściwe usuwanie lub niedostateczne zagospodarowanie może prowadzić do uwalniania szkodliwych włókien do powietrza lub ziemi, co z kolei wpływa na jakość wody i powietrza oraz zdolność ekosystemów do regeneracji.</p> <p>Wreszcie, projekt przyczynia się do poprawy estetyki i jakości przestrzeni. Usunięcie materiałów zawierających azbest pozwoli na odnowienie obszarów dotkniętych jego obecnością, co przyczyni się do stworzenia atrakcyjniejszego otoczenia dla społeczności oraz bardziej przyjaznego miejsca do życia i pracy.</p> <p>Podsumowując, projekt usuwania i zagospodarowania azbestu ma kluczowe znaczenie dla ochrony zdrowia, środowiska i jakości przestrzeni. Działa to na korzyść mieszkańców oraz przyszłych pokoleń, tworząc bezpieczniejsze i bardziej zrównoważone społeczności.</p>
Szacowana wartość	-
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PU3. Promocja wykorzystania lokalnych potencjałów dla gospodarki	
Cele i zakres projektu	<p>Głównym celem projektu jest zwiększenie świadomości i rozpoznawalności istniejących lokalnych potencjałów gospodarczych, które mogą stanowić źródło innowacji, rozwoju i wzrostu ekonomicznego regionu.</p> <p>Projekt ma na też celu inspirowanie lokalnych przedsiębiorców do wykorzystania dostępnych zasobów, surowców i umiejętności, aby rozwijać nowe produkty, usługi i inicjatywy biznesowe.</p> <p>Wspieranie wykorzystania lokalnych potencjałów ma kluczowe znaczenie dla zrównoważonego i trwałego rozwoju społeczności oraz gospodarki. Lokalne zasoby, takie jak surowce, umiejętności ludzkie, tradycje rzemieślnicze czy naturalne atrakcje, stanowią bazę do tworzenia innowacyjnych rozwiązań, które mogą przyczynić się do dynamicznego wzrostu i rozwoju regionu.</p> <p>Promowanie przedsiębiorczości opartej na lokalnych potencjałach może wyzwolić kreatywność i innowacyjność wśród lokalnych przedsiębiorców, zachęcając ich do rozwijania nowych produktów, usług i modeli biznesowych. To z kolei może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności regionu na szczeblu krajowym i międzynarodowym.</p> <p>Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikację lokalnych zasobów i potencjałów gospodarczych, - tworzenie kampanii informacyjno-promocyjnych mających na celu zwiększenie świadomości na temat tych zasobów, - organizację warsztatów, konferencji i seminariów dla przedsiębiorców, podczas których omawiane będą sposoby wykorzystania lokalnych potencjałów, - tworzenie platformy wspierającej wymianę pomysłów i współpracę między lokalnymi przedsiębiorcami, - analizę ekonomiczną i społeczną korzyści wynikających z wykorzystania lokalnych potencjałów dla gospodarki regionu.
Szacowana wartość	-
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

PU4. Wzrost terenów zielonych na terenie rewitalizacji	
Cele i zakres projektu	<p>Jednym z głównych celów projektu jest zwiększenie jakości życia mieszkańców obszarów objętych rewitalizacją poprzez stworzenie nowych terenów zielonych. Tereny zielone stanowią miejsca rekreacji, relaksu i kontaktu z naturą, co wpływa pozytywnie na samopoczucie i zdrowie psychiczne mieszkańców.</p> <p>Projekt ma też na celu poprawienie estetyki i atrakcyjności terenów miejskich, które często są zaniedbane lub zdegradowane. Wprowadzenie zieleni, drzew i roślinności przyczyni się do stworzenia przyjemniejszych i bardziej atrakcyjnych przestrzeni.</p> <p>Rozszerzenie terenów zielonych wpłynie korzystnie na środowisko naturalne w obszarze rewitalizacji. Nowe obszary zielone pomogą w ochronie bioróżnorodności i poprawią jakość powietrza oraz klimat miejski, przyczyniając się do ograniczenia efektu miejskiej wyspy cieplnej.</p> <p>Stworzenie terenów zielonych na obszarach rewitalizacji przyczynia się do rozwoju zrównoważonego miasta. Jest to inwestycja w przyszłość, która przynosi długotrwałe korzyści ekologiczne, społeczne i ekonomiczne.</p>
Szacowana wartość	300 000,00 zł
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące	Gmina Tykocin

Rysunek 12. Lokalizacja projektów podstawowych na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

10. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W obszarze rewitalizacji, komplementarność skierowana jest na różnorodne elementy, które współpracują ze sobą, tworząc spójną i wydajną konstrukcję działań. Stanowi ona konieczność wprowadzenia projektów lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które nie tylko uzupełniają się wzajemnie pod względem tematycznym, ale także tworzą dynamiczną synergię, w wyniku czego program rewitalizacji oddziałuje na cały obszar rewitalizacji, obejmując aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Komplementarność przestrzenna

Planowane inicjatywy wzajemnie się uzupełniają, skupiając się na ograniczonym obszarze, który stanowi obszar rewitalizacji. To podejście zwiększa efektywność w zwalczaniu negatywnych zjawisk. Warto podkreślić, że te działania wpływają na całą przestrzeń objętą procesem rewitalizacji, a nie jedynie na wybrane lokalizacje. Tym samym, tworzony jest synergiczny efekt współpracy, gdzie oddziaływania wzajemnie się przenikają, dla osiągnięcia wszechstronnych rezultatów. Komplementarność przestrzenna ukazuje, że zaplanowane działania rewitalizacyjne koncentrują się na niewielkim obszarze, który jest celem odnowy. Te przedsięwzięcia są strategicznie powiązane, by wspierać się wzajemnie, tworząc spójny i synergiczny rezultat. To pozwala osiągnąć kompleksowe efekty poprzez interakcje pomiędzy różnymi projektami na wyznaczonym terenie.

Komplementarność problemowa

W ramach Programu zaplanowano inicjatywy, które wzajemnie komplementują się tematycznie oraz umożliwiają przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom. Dla obszaru objętego rewitalizacją ustalono docelowy stan (wizję), do którego kierowane są działania rewitalizacyjne. Komplementarność problemowa oznacza, że zaplanowane działania są ukierunkowane na różnorodne aspekty problemów, które zostały wykryte w trakcie analizy bieżącej sytuacji. Planowane inicjatywy umożliwiają skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, gospodarczym, środowiskowym, technicznym i przestrzennym.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna wskazuje na konieczność ustanowienia systemu zarządzania programem rewitalizacji, który zapewni sprawną współpracę między różnymi instytucjami oraz spójność i zgodność w zakresie wprowadzanych procedur. Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji nadzoruje Burmistrz Tykocina, przy wsparciu Urzędu Miasta. Aby skutecznie wcielić założenia GPR w życie, przewiduje się również współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami z otoczenia społecznego i gospodarczego. Te instytucje będą miały rolę nie tylko w konsultowaniu i wydawaniu opinii na temat projektów i działań rewitalizacyjnych, w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyć w realizacji konkretnych inicjatyw. Mechanizmy zarządzania i wdrażania zostały dokładnie opisane w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana, co umożliwi analizę postępu prac, ocenę efektywności działań oraz podejmowanie ewentualnych korekt.

Komplementarność międzyokresowa

W długotrwałym procesie rewitalizacji, który rozciąga się na wiele lat, istotną rolę odgrywa ciągłość działań. Nawet w przypadku prac nad aktualizacją bądź opracowaniem nowego programu rewitalizacji, ważne jest uwzględnienie działań kontynuujących lub uzupełniających już wcześniej zrealizowane inicjatywy. To szczególnie kluczowe w kolejnych okresach, kiedy gmina będzie nadzorować i oceniać realizację planów zawartych w obecnie obowiązującym Programie. Na bazie tych zgromadzonych doświadczeń, gmina podejmie działania związane z aktualizacją lub tworzeniem nowego Programu Rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Tykocin harmonijnie komplementuje się z działaniami podjętymi w poprzednim okresie programowania. Przedstawiono poniżej wybrane zadania, które ukazują tę synergiczną relację.

Tabela 16. Komplementarność międzyokresowa

Nazwa beneficjenta	Program	Nazwa zadania	Perspektywa	Wartość projektu	Wartość dofinansowania
Gmina Tykocin	RPOWP	Budowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Tykocin - droga Tykocin - Łopuchowo	2007 - 2013	3 581 070,14	2 148 642,02
Gmina Tykocin	RPOWP	Budowa infrastruktury sportowo-turystycznej w Tykocinie, gmina Tykocin-stadion piłkarski z zespołem boisk	2007 - 2013	2 981 180,21	1 635 668,27
Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne św. św. Cyryla i Metodego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (EFS)	Dzieciaki górą - program rozwoju dzieci z gminy Tykocin	2007 - 2013	50 000,00	42 500,00
Gmina Miejsko - Wiejska Tykocin/ Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (EFS)	Lepsze jutro w moich rękach	2007 - 2013	194 288,72	165 145,41
Gmina Tykocin	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (EFS)	Maluchy na start-przedszkole szansą na rozwój	2007 - 2013	167 582,00	142 444,70
STOWARZYSZENIE GMIN GÓRNEJ NARWI	RPOWP (EFS)	I TY MOŻESZ BYĆ PRZEDSIĘBIORCĄ!	2014 - 2020	1 051 656,00	994 514,00
Gmina Tykocin	RPOWP	Modernizacja stacji uzdatniania wody i miejskiej oczyszczalni ścieków oraz budowa ujęcia wody w Tykocinie	2014 - 2020	5 102 317,74	2 795 255,13

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania

Projekt Rewitalizacji zakłada komplementarność źródeł finansowania, to znaczy, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne wynikające z programu rewitalizacji opierają się na łączonym wsparciu z różnych źródeł finansowania (ze środków EFRR, EFS+, inne) z wykluczeniem podwójnego dofinansowania. Umiejętne uzupełnianie się źródeł finansowania, gwarantujące synergię projektów rewitalizacyjnych, przyczynia się do uzyskania korzystnych efektów dla obszaru rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania oznacza tworzenie spójnej struktury wsparcia finansowego dla działań rewitalizacyjnych, mających na celu wyjście obszaru rewitalizacji z kryzysu. Koncentracja negatywnych zjawisk w obszarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym stanowi motywację do zwiększenia nakładów finansowych na projekty w tym rejonie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oparte na partnerstwie publiczno-prywatnym, łącząc publiczne i prywatne fundusze, mogą również czerpać z wsparcia zewnętrznego, w tym z funduszy unijnych, krajowych, a także międzynarodowych.

W perspektywie finansowej 2021-2027, samorząd będzie miał dostęp do nowej puli dofinansowań, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

Dostępne będą też programy takie jak Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS), Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) oraz inne. Dodatkowe wsparcie stanowią będą programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

11. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Finansowanie działań zawartych w Programie Rewitalizacji będzie głównie oparte na środkach publicznych i funduszach unijnych. Niezwykle istotne będzie także zaangażowanie kapitału prywatnego, zarówno jako wkład własny do współfinansowanych projektów, jak i w ramach niezależnych inicjatyw prywatnych.

Potencjalne źródła finansowania:

1. Środki Własne Gminy: Lokalny budżet stanowi podstawę finansowania działań rewitalizacyjnych, umożliwiając samodzielność decyzyjną gminy w tym zakresie.
2. Prywatne Inwestycje: Kapitał od mieszkańców, przedsiębiorców czy inwestorów zewnętrznych może znacząco przyczynić się do finansowania projektów.
3. Budżet Państwa: Zależnie od narodowych strategii i programów, rząd może przeznaczyć środki na wsparcie rewitalizacji.
4. Fundusze Unijne i Zagraniczne: Organizacje międzynarodowe, w tym Unia Europejska, oferują wsparcie finansowe poprzez różnorodne programy i fundusze, takie jak EFRR, EFS+, Fundusz Spójności czy EFRROW.

Komplementarność i synergia między różnymi źródłami finansowania są kluczowe dla skutecznej realizacji planu rewitalizacji. Konieczne jest precyzyjne planowanie, elastyczne dostosowywanie strategii finansowej i ciągłe monitorowanie dostępnych funduszy.

Warto również podkreślić, że koszty są tylko szacunkowe i mogą ulec zmianie na etapie szczegółowych analiz i negocjacji. Elastyczność i innowacyjność w pozyskiwaniu funduszy, jak również różnorodność i dywersyfikacja źródeł, zwiększą odporność programu na zmiany kontekstu politycznego czy ekonomicznego.

Odpowiednie zarządzanie finansami, umiejętności planistyczne i efektywne pozyskiwanie kapitału to klucz do sukcesu każdego programu rewitalizacji. Właściwe zarządzanie finansami umożliwi realizację celów programu, prowadząc do zrównoważonego, funkcjonalnego i atrakcyjnego środowiska życia dla mieszkańców.

Tabela 17. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt (zł)	Potencjalne źródła finansowania									
			EFRR		EFS+		Środki krajowe		Wkład własny		Inne	
			%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł
Projekty główne												
1.	PP 1. Aktywizacja społeczności oraz rozwój przedsiębiorczości	200 000,00	-	-	85	170 000,00	-	-	15	30 000,00	-	-
2.	PP 2. Rozwój oferty rozwojowej oraz edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	150 000,00	-	-	85	127 500,00	-	-	15	22 500,00	-	-
3.	PP 3. Aktywizacja seniorów	150 000,00	-	-	85	127 500,00	-	-	15	22 500,00	-	-
4.	PP 4. Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia	100 000,00	-	-	85	85 000,00	-	-	15	15 000,00	-	-
5.	PP 5. Budowa ścieżki dydaktycznej nad rzeką Narew w Tykocinie cz. III	1 800 000,00	85	1 530 000,00	-	-	-	-	15	270 000,00	-	-
6.	PP 6. Nowe Oblicze Starego Rynku	2 500 000,00	85	2 125 000,00	-	-	-	-	15	375 000,00	-	-
7.	PP 7. Rewitalizacja obszaru przy ulicy Choroszczańskiej	3 500 000,00	85	2 975 000,00	-	-	-	-	15	525 000,00	-	-
8.	PP 8. Dom dialogu kultur przy ul. Złotej 12	3 500 000,00	85	2 975 000,00	-	-	-	-	15	525 000,00	-	-
9.	PP 9. Targowisko	5 000 000,00	85	4 250 000,00	-	-	-	-	15	750 000,00	-	-
10.	PP 10. Skwer przy pomniku Orła Białego	500 000,00	85	425 000,00	-	-	-	-	15	75 000,00	15	-
11.	PP 11. Port Kultury Tykocin	1 200 000,00	85	1 020 000,00	-	-	-	-	15	180 000,00	15	-
12.	PP 12. Zagospodarowanie Placu Czarnieckiego	500 000,00	85	425 000,00	-	-	-	-	15	75 000,00	-	-
13.	PP 13. Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tykocinie	5 000 000,00	85	4 250 000,00	-	-	-	-	15	750 000,00	15	-
14.	PP 14. Zielone inicjatywy Tykocina	1 200 000,00	70	840 000,00	-	-	-	-	-	-	30	360 000,00
15.	PP 15. Ochrona, konserwacja i przywracanie wartości obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym	1 800 000,00	85	1 530 000,00	-	-	-	-	15	270 000,00	-	-
16.	PP 16. Przebudowa Żłobka w Tykocinie	1 350 000,00	85	1 147 500,00	-	-	-	-	15	202 500,00	-	-
17.	PP17. Siłownia pod chmurką w Tykocinie przy ul. Sokołowskiej	50 000,00	85	42 500,00	-	-	-	-	15	7 500,00	-	-

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Tykocin na lata 2023 – 2030

18.	PP18. Modernizacja budynku oraz zagospodarowanie terenu przy przychodni na ul. Kaczorowskiej	800 000,00	85	680 000,00	-	-	-	-	15	120 000,00	-	-
19.	PP19. Modernizacji kompleksu sportowo w Tykocinie	3 000 000,00	85	2 550 000,00	-	-	-	-	15	450 000,00	-	-
	SUMA:	32 300 000,00	-	26 765 000,00	-	510 000,00	-	-	-	4 665 000,00	-	360 000,00

Źródło: Opracowanie własne

12. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Tykocin jest zorganizowany w sposób zintegrowany i opiera się na kilku kluczowych zasadach i etapach:

Kluczowe Zasady:

- **Partycypacja społeczna:** Włączenie mieszkańców i lokalnych organizacji w proces rewitalizacji.
- **Partnerstwo:** Współpraca pomiędzy różnymi podmiotami - instytucjami samorządowymi, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, i innymi.

Główne Podmioty:

- **Urzędu Miejski w Tykocinie:** Realizacja, nadzorowanie, monitoring i ewaluacja GPR.
- **Burmistrz Tykocina:** Koordynowanie, nadzoruje i inicjuje korekty w Programie Rewitalizacji.
- **Komitet Rewitalizacji:** Organ doradczy i opiniodawczy. Wsparcie w procesie monitoringu i ewaluacji.

Etapy Wdrażania:

- **Uchwalenie GPR:** Pierwszy formalny krok, który inicjuje cały proces.
- **Powołanie Komitetu Rewitalizacji.**
- **Realizacja Projektów:** Projekty są realizowane przez odpowiednie jednostki organizacyjne, podmioty, mieszkańców obszaru rewitalizacji, z koordynacją/współpracą z Urzędem Miejskim.
- **Monitoring i Ewaluacja:** Ciągły proces oceny skuteczności i aktualności działań.

Harmonogram:

- **Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji:** Od 2024 do 2030, przynajmniej raz w roku.
- **Realizacja Działań:** Od 2023 do 2030, różne projekty i inicjatywy będą wdrażane.
- **Monitoring i Ewaluacja:** Przeprowadzane są w latach 2024 - 2030.

Koszty:

- **Zarządzenie, monitoring i ewaluacja:** W ramach standardowych obowiązków służbowych pracowników Urzędu Miejskiego.
- **Komitet Rewitalizacji:** Członkowie Komitetu Rewitalizacji pełnią swoje funkcje społecznie i nieodpłatnie.

Wdrażanie tak skonstruowanego systemu pozwala na efektywną realizację Gminnego Programu Rewitalizacji, umożliwiając skuteczne wyjście z kryzysowego stanu obszarów objętych rewitalizacją.

13. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Regularne raporty monitorujące będą ukazywać osiągnięcia, postępy oraz wnioski płynące z prowadzonego monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji. Raporty te staną się fundamentalnym źródłem dla podejmowania strategicznych decyzji dotyczących kolejnych etapów działań, aktualizacji Programu oraz redefiniowania priorytetów.

Znaczącym aspektem w ramach systemu monitoringu będzie zaangażowanie społeczności lokalnej. Komitet Rewitalizacyjny będzie ściśle współpracować z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i mieszkańcami, aby zapewnić pełne uczestnictwo oraz uwzględnienie różnorodnych perspektyw w procesie monitorowania i oceny Programu. Ta kooperacja zagwarantuje, że ocena Programu będzie obejmować szeroki zakres opinii i spojrzeń.

Ostatecznie, za prowadzenie monitoringu i ocenę postępów w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będzie odpowiedzialny Burmistrz. Jego rola będzie kluczowa w zapewnieniu ciągłości procesu, efektywnego wykorzystania zebranych danych oraz podejmowania działań na podstawie wyników oceny. W ten sposób zapewniona zostanie skuteczność, odpowiedzialność i spójność działań rewitalizacyjnych.

13.1. Monitoring

Systematyczna ocena i monitorowanie stanowią nieodłączny element procesu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji. Gromadzenie oraz analiza danych związanych z rewitalizowanymi sferami społeczności, gospodarki, przestrzeni oraz środowiska stanowią kluczowy element, umożliwiający śledzenie dynamicznych trendów i kierunków zmian, jakie zachodzą w trakcie realizacji Programu. W celu zapewnienia efektywnego monitoringu, zespół pracowników Urzędu Miejskiego w Tykocinie, we współpracy z Komitetem Rewitalizacyjnym, będzie regularnie zbierał i analizował dane dotyczące postępu projektów rewitalizacyjnych.

Proces monitoringu zostanie skonstruowany na kilku poziomach, obejmując:

- Analizę zmian w obszarze rewitalizacji oraz monitorowanie wskaźników zastosowanych w diagnozie: To działanie pozwoli na kompleksową ocenę wpływu działań rewitalizacyjnych na lokalną społeczność, kondycję gospodarczą, strukturę przestrzeni miejskiej oraz stan środowiska naturalnego.
- Analizę wskaźników, skupioną na śledzeniu realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych: Tego rodzaju analiza pozwoli dokładnie ocenić stopień realizacji oraz efektywność poszczególnych inicjatyw.
- Analizę wskaźników związanych z osiągnięciem zakładanych celów strategicznych: Śledzenie wskaźników strategicznych umożliwi rzetelną ocenę postępu w realizacji celów Programu oraz pozwoli na identyfikację, czy podejmowane działania przynoszą oczekiwane rezultaty.

Dzięki systematycznemu monitorowaniu i ciągłej ocenie osiągniętych wyników, możliwe będzie efektywne zarządzanie Programem Rewitalizacji. Pozwoli to na elastyczne wprowadzanie ewentualnych korekt, a także na dostarczanie informacji o uzyskanych efektach lokalnej społeczności oraz zainteresowanym podmiotom.

Tabela 18. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło danych
PP1. Aktywizacja społeczności oraz rozwój przedsiębiorczości	Liczba osób objętych wsparciem	os.	50	Lista obecności, Dokumentacja zdjęciowa, Dane OPS i PUP
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	5	
PP2. Rozwój oferty rozwojowej oraz edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	Liczba osób objętych wsparciem	os.	80	Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	8	
PP3. Aktywizacja seniorów	Liczba osób objętych wsparciem	os.	60	Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	6	
PP4. Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja zdrowego stylu życia	Liczba osób objętych wsparciem	os.	70	Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zorganizowanych działań	szt.	7	
PP5. Budowa ścieżki dydaktycznej nad rzeką Narew w Tykocinie cz. III	Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,1	
	Liczba osób korzystających	os.	500	
PP6. Nowe oblicze "Starego Rynku"	Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,4	
	Liczba osób korzystających	os.	500	
PP7. Rewitalizacja obszaru przy ulicy Choroszczańskiej	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów	szt.	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
PK8. Dom dialogu kultur przy ul. Złotej 12	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,05	
PP9. Targowisko	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	1,44	
PP10. Skwer przy pomniku Orła Białego	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,07	
PP11. Port Kultury Tykocin	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,80	

PP12. Zagospodarowanie Placu Czarnieckiego	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	1,00	
PP13. Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tykocinie	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,95	
PP14. Zielone inicjatywy Tykocina	Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii	szt.	30	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Liczba wymienionych kotłów	szt.	30	
PP15. Ochrona, konserwacja i przywracanie wartości obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym	Liczba odrestaurowanych obiektów	szt.	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Liczba wspartych osób	szt.	5	
PP16. Przebudowa Żłobka w Tykocinie	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
PP17. Siłownia pod chmurką w Tykocinie przy ul. Sokołowskiej	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Badania terenowe
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,22	
PP18. Modernizacja budynku oraz zagospodarowanie terenu przy przychodni na ul. Kaczorowskiej	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba zmodernizowanych obiektów	szt.	1	
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,25	
PP19. Modernizacji kompleksu sportowo w Tykocinie	Liczba zrewitalizowanych miejsc publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba zmodernizowanych obiektów	szt.	1	
	Zrewitalizowana powierzchnia	ha	0,7	

Źródło: opracowanie własne

Poniższe wskaźniki realizacji celów zostały przyjęte dla obszaru rewitalizacji.

Tabela 19. Wskaźniki realizacji celów

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Cel 1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości, kreatywności i integracji społecznej			
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia	os. / 100 mieszkańców	0,91	0,865
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	os. / 100 mieszkańców	1,62	1,54
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności	os. / 100 mieszkańców	1,17	1,11
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa	os. / 100 mieszkańców	1,98	1,881
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu	os. / 100 mieszkańców	0,10	0,095
Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy	os. / 100 mieszkańców	0,05	0,045

Liczba osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnej rodziny	os. / 100 mieszkańców	0,05	0,045
Liczba osób objętych "niebieską kartą"	os. / 100 mieszkańców	0,05	0,045
Frekwencja	%	66,06	69,363
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt. / 100 mieszkańców	10,86	11,403
Firmy zawieszono od 2019	szt. / 100 mieszkańców	2,38	2,261
Cel 2. Poprawa infrastruktury oraz środowiska			
Kotły pozaklasowe	szt. / 100 mieszkańców	18,59	16,731
Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej	ha	0	5,1
Liczba zrewitalizowanych przestrzeni	szt.	0	7
Liczba odrestaurowanych zabytków	szt.	0	2
Liczba zmodernizowanych obiektów budowlanych	szt.	0	3
Liczba powstałych miejsc do promocji i rozwoju lokalnych produktów	szt.	0	1

Źródło: opracowanie własne

13.2. Ewaluacja

Ewaluacja programu rewitalizacji jest kluczowym elementem zapewnienia skuteczności i zrównoważonego rozwoju obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi. Przez systematyczne monitorowanie i ocenę, można mierzyć postępy, identyfikować problemy i dostosowywać działania w celu osiągnięcia zamierzonych celów. W opisanym kontekście, system ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Tykocin obejmuje trzy główne formy ewaluacji.

Raporty roczne:

- Regularne raporty co roku dostarczają aktualnych informacji na temat postępu realizacji programu.
- Przedstawiają zarówno osiągnięcia merytoryczne, jak i finansowe programu.
- Raporty zawierają analizę osiągniętych rezultatów projektów i wskaźników, umożliwiając ocenę postępów.

Ewaluacja mid-term:

- Planowana jest na połowie okresu realizacji programu (do grudnia 2027 roku).
- Ma na celu dokonanie pośredniej oceny postępu i efektywności wdrażania projektów.
- Pomaga zidentyfikować ewentualne przeszkody i problemy, które mogą wymagać korekt w dalszym toku programu.

Ewaluacja ex-post:

- Przeprowadzana po zakończeniu wdrażania programu.
- Sumuje wszystkie działania, cele i wskaźniki osiągnięte podczas programu rewitalizacji.
- Umożliwia ocenę ogólnego sukcesu programu i określenie, czy założone cele zostały osiągnięte.

Ważnym aspektem opisanego systemu ewaluacji jest skupienie na analizie wpływu projektów rewitalizacyjnych na obszary objęte programem. Oznacza to, że nie tylko oceniana jest sama realizacja projektów, ale również to, w jaki sposób te działania przekładają się na poprawę stanu obszaru oraz zmniejszenie negatywnych zjawisk. Nacisk na dekoncentrację negatywnych skutków oraz ocenę efektywności działań w kontekście problemów obszarów objętych rewitalizacją ma kluczowe znaczenie dla oceny celowości i skuteczności programu.

Zaplanowane metody ewaluacji pozwalają na systematyczne monitorowanie postępu oraz zapewniają solidne narzędzia do oceny efektywności działań rewitalizacyjnych. Dzięki temu możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych celów programu.

14. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji jest niezwykle istotnym narzędziem, mającym na celu zaangażowanie i uwzględnienie opinii mieszkańców oraz innych zainteresowanych stron w kształtowaniu działań rewitalizacyjnych. Poprzez aktywne uczestnictwo, dialog i współpracę, partycypacja społeczna pomaga osiągnąć zrównoważony rozwój społeczności lokalnych.

Poniżej przedstawiono sposoby uczestnictwa społecznego w procesie rewitalizacji dla gminy Tykocin.

Etap wyznaczania obszarów do rewitalizacji:

- Zgłaszanie uwag: Mieszkańcy i zainteresowane strony miały możliwość zgłaszania uwag w formie pisemnej lub elektronicznej, co pozwoliło uwzględnić ich opinie i sugestie w wyborze obszarów wymagających rewitalizacji.
- Spotkania konsultacyjne: Organizowane były spotkania, na których interesariusze mogli wypowiedzieć się na temat obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji oraz podzielić się swoimi spostrzeżeniami.
- Zgłaszanie uwag ustnych: Umożliwiało interesariuszom wyrażenie swoich opinii bezpośrednio w urzędzie.

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji:

- Spotkania partycypacyjne: Spotkania pozwoliły na bardziej szczegółową analizę obszaru rewitalizacji.
- Wywiady indywidualne: Pozwoliło na zdobycie bardziej szczegółowych opinii i perspektyw mieszkańców.
- Spacerki lokalne: Umożliwiło bezpośrednią obserwację obszarów rewitalizacji i identyfikację problemów.
- Badanie ankietowe: Pozwoliło na zebranie bardziej ustrukturyzowanych danych od mieszkańców.

Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji:

- Zgłaszanie uwag: Podobnie jak w poprzednich etapach, mieszkańcy i zainteresowane strony mogli wyrazić swoje opinie i sugestie.
- Spotkania konsultacyjne: Organizowane zostało spotkania konsultacyjne, by uwzględnić opinie w procesie przyjęcia GPR.
- Zgłaszanie uwag ustnych: Kontynuacja możliwości wyrażania opinii w sposób ustny.

Etap wdrażania i monitorowania:

- Komitet Rewitalizacyjny, który będzie utrzymywał kontakt z mieszkańcami i innymi interesariuszami, aby monitorować postępy i analizować rezultaty działań rewitalizacyjnych.

- Wykorzystywanie różnych środków komunikacji, takich jak strona internetowa, debaty publiczne, ankiety ewaluacyjne i spotkania z decydentami, aby zapewnić stały dialog i partycypację mieszkańców na etapie wdrażania i monitorowania.

Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji nie jest jednorazowym zdarzeniem, lecz ciągłym procesem, który pozwala na trwałe zaangażowanie mieszkańców w tworzenie zmian w społeczności lokalnej. To nie tylko zwiększa efektywność działań rewitalizacyjnych, ale także buduje poczucie współodpowiedzialności mieszkańców za rozwój swojego obszaru. Dzięki partycypacji społecznej proces rewitalizacji staje się bardziej zrównoważony, legitymizowany i dopasowany do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej.

15. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu krajowym oraz regionalnym.

Tabela 20. Powiązania z dokumentami strategicznymi

Powiązanie z dokumentami krajowymi	Powiązania z celami
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.
Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne; Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich; Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne
Powiązanie z dokumentami regionalnymi	Powiązania z celami
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030	1. Dynamiczna gospodarka. 2. Zasobni mieszkańcy. 3. Partnerski region.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	1. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego. 3. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów. 4. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i bezpieczeństwa energetycznego oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Źródło: Opracowano własne

15.1. Opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy

W chwili obecnej gmina nie dysponuje aktualnymi dokumentami strategicznymi, takimi jak strategia rozwoju gminy, strategia rozwoju ponadlokalnego oraz strategia rozwiązywania problemów społecznych.

16. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Żadne z działań ujętych w projekcie GPR nie należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, ani do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 r. poz. 1839).

Każde z przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w projekcie GPR będzie wymagało sporządzenia i przygotowania odpowiednich projektów, pozwoleń oraz uzgodnień. Projekt GPR nie zawiera i nie zastępuje ocen oddziaływań na środowisko dla poszczególnych projektów.

Działania zapisane w GPR wpłyną na poprawę stanu środowiska m.in. wymianę starych systemów grzewczych, rozwój OZE oraz zwiększenie terenów zielonych. Pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać przede wszystkim z ograniczenia emisji pochodzących z budynków prywatnych w wyniku modernizacji starych systemów grzewczych oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo projekt GPR zakłada też działania związane z doskonaleniem systemu gospodarki odpadami.

GPR i zaplanowane działania wpisują się wprost w krajową i unijną politykę klimatyczną. Działania dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego uwzględniają aspekt środowiskowy, związany ze zrównoważonym rozwojem.

Wymienione w GPR inwestycje, nie będą miały żadnego wpływu na państwa sąsiadujące. Inwestycje realizowane będą w obrębie gminy Tykocin.

17. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Gminny Program Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w uchwałach obowiązujących w gminie Tykocin.

18. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

18.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

18.2. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

Gmina nie posiada planu ogólnego gminy.

18.3. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

18.4. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Tykocin.....	6
Rysunek 2. Gmina Tykocin z podziałem na jednostki delimitacyjne	32
Rysunek 3. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.....	36
Rysunek 4. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej.....	39
Rysunek 5. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej	41
Rysunek 6. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	44
Rysunek 7. Koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze technicznej	47
Rysunek 8. Obszar zdegradowany	50
Rysunek 9. Obszar rewitalizacji na tle gminy	52
Rysunek 10. Obszar rewitalizacji.....	53
Rysunek 11. Zabytki oraz obiekty o charakterze zabytkowym na terenie obszaru rewitalizacji	63
Rysunek 12. Projekty podstawowe na terenie rewitalizacji	96

Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe informacje o gminie	6
Tabela 2. Struktura powierzchni w gminie Tykocin	20
Tabela 3. Mieszkania komunalne na terenie gminy	24
Tabela 4. Jednostki delimitacyjne dla gminy Tykocin.....	31
Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze społecznej	34
Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej jednostek referencyjnych w sferze gospodarczej....	37
Tabela 7. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze środowiskowej	40
Tabela 8. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	43
Tabela 9. Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze technicznej	45
Tabela 10. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach.....	48
Tabela 11. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego	49
Tabela 12. Obszar rewitalizacji	51
Tabela 13. Zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji	54
Tabela 14. Zjawiska gospodarcze na obszarze rewitalizacji	56
Tabela 15. Zjawiska środowiskowe na obszarze rewitalizacji.....	57
Tabela 16. Komplementarność międzyokresowa.....	98
Tabela 17. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych .	101
Tabela 18. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych	105
Tabela 19. Wskaźniki realizacji celów	106
Tabela 20. Powiązania z dokumentami strategicznymi	111

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności gminy Tykocin	9
Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy wraz z prognozą	10
Wykres 3. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.....	11
Wykres 4. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	12
Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych.....	13

Wykres 6. Pracujący na 1000 ludności	18
Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%).....	19
Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani ogółem i wg płci	19
Wykres 9. Zasób mieszkaniowy.....	24

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Obszar nad rzeką Narew.....	58
Zdjęcie 2. Stary Rynek	58
Zdjęcie 3. Placu Czarnieckiego	59
Zdjęcie 4. Potencjalny obszar miejskiego Targowiska	60
Zdjęcie 5. Działka przy ul. Browarnej	61